

ΚΤΗΤΟΡΕΣ ΝΑΩΝ ΚΑΙ ΔΩΡΗΤΕΣ ΚΕΙΜΗΛΙΩΝ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ
ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ (1571-1878)

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Α. ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΜΕΡΟΣ ΙΙ: ΠΙΝΑΚΕΣ

Η διατριβή αυτή υποβλήθηκε προς Απόκτηση Διδακτορικού Τίτλου Σπουδών
στο Πανεπιστήμιο Κύπρου

Συστήνεται προς αποδοχή από το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Μάιος 2008

ΧΑΡΤΗΣ

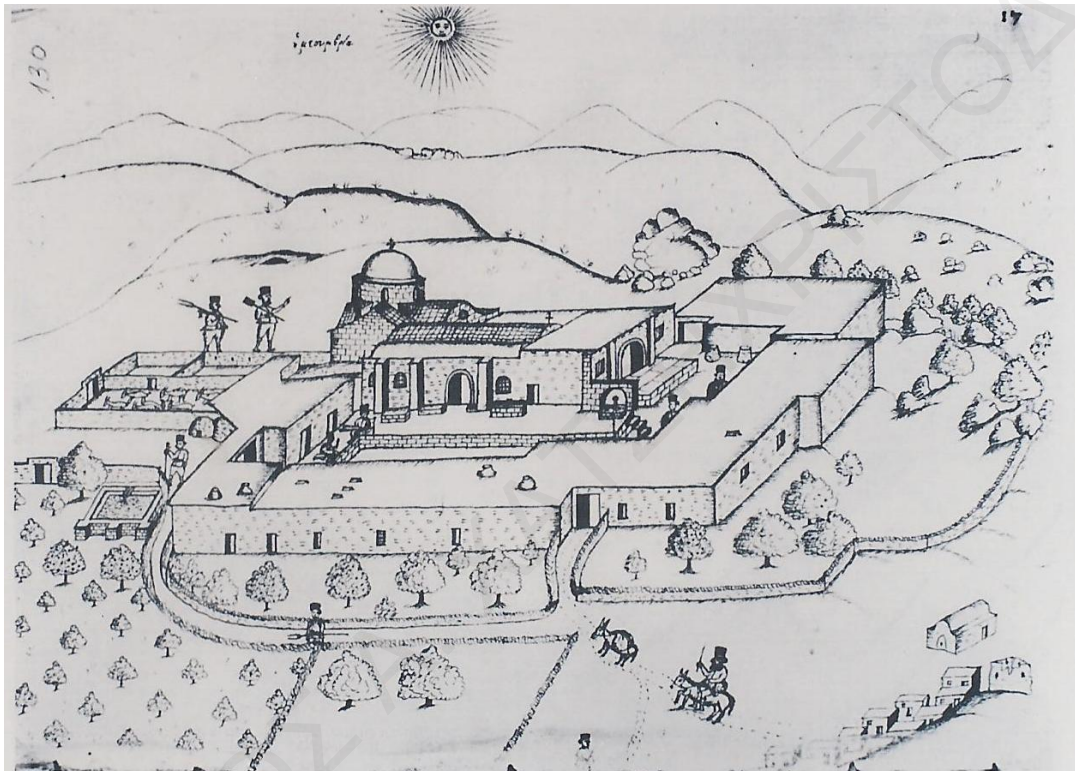
ΧΡΗΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Α. ΧΑΤΖΗΧΡΗΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ

ΧΡΗΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Α. ΧΑΤΖΗΧΡΗΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

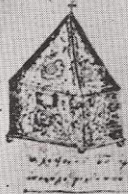

Σχ. 1: Τερσεφάνου, Ναός Αγίου Γεωργίου Αρπερας. Σχέδιο τοιχογραφίας με τους κτήτορες του ναού (1747), γενική άποψη. (Αρχείο συγγραφέα).

Σχ. 2: Πολιτικό, Η μονή του Αγίου Ηρακλειδίου, όπως την σχεδίασε ο Βασίλειος Μπάρσκυ το 1736. (Από Grishin 1996, pl. 14).

написанъ сивевымъ reliquia S. Philippi Apostoli, си
есть мощи святаго апостола Филиппа, да въ лобзахъ
съ говѣномъ, и изображивши на хартиѣ, чтудыя же и
слышанымъ представляю, якоже адѣ зрится.

Оттуда, по обитномъ мѣстѣ,
поклонени и маломъ препод-
чиани, отыдохъ веру
горъ, къ монастырю, часомъ
единицъ оттуду отстоящему,
ему же проименованіе пяти
каменъ, си есть пять камней.

Проименованъ же сине отъ
мѣста, ибо на равнинѣ, иде

тамъ есть веру горъ, при пути, отъдревле
обрытошеся поврѣдимо каменю, шестъ или
седмь, отъ ножи же пять суть болшии двои-
цею отъ хлѣбныхъ, и оттуду мѣсто оно пять
каменю проименованъ, доиде же и монастырь во-
лѣбѣ. Тамъ же есть и пещера, како и
когда, и отъ каменъ тамъ похоронены суть
они каменю, ихъ же ницъ никтоже не можетъ видѣ-
ти. Монастырь же тотъ стоитъ на горѣ, на мѣстѣ
равинѣ, при маломъ потоку, съ садомъ садонимъ, при
водѣ речушкѣ же и каменю, съ церковью, милою и
съ колодецъ, иде жеи покровени суть трицѣте. Бать
же монастырца мать и тѣснѣ расположенъ, и для-
ня послѣднее отъ времени Турокскихъ, и есть ме-
токъ, си есть привасть, иному тамо предътому мо-
настырю, Возрожденіи Троицкиса парадокому, о немъ
же поспѣи явить слово. Тамъ каменюхъ дѣтъ и поше,
и внутри доидутъ двѣ пещероу, отъи водъ горъ, да
чась единъ, къ пещи. Овоу парадоку, тже обры-
таетъ между горамъ, каменюхъ похоронены на мѣстѣ

Σχ. 3: Η λειψανοθήκη της κάρας και οστό του Αποστόλου Φιλίππου, όπως τα σχεδίασε ο Βασίλειος Μπάρσκυ το 1735. (Από Στυλιανού 1957, πίν. 25).

Σχ. 4: Σχέδιο πλανόδιου πωλητή δυτικών εικόνων.

(Από την έκδοση: A. Carracci, *Le arti di Bologna*, Rome 1740)

Σχ. 5: Μεσαιωνική ταφόπλακα από το ναό του Σταυρού του Μισιρικού στη Λευκωσία. (Από Β. Imhaus, *Lacrimae Cypriae. Les larmes de Chypre*, Nicosie 2004, vol. II, πίν. 270).

ΑΦΙΕΡΩΤΕΣ	1571-1599	1600-1699	1700-1799	1800-1878
ΑΝΔΡΕΣ	3	16	16	11
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	3	18	6	5
ΑΓΟΡΙΑ	2	4	5	-
ΚΟΡΙΤΣΙΑ	-	1	8	-
ΜΟΝΑΧΟΙ	-	4	5	1
ΜΟΝΑΧΕΣ	-	1	-	-
ΔΙΑΚΟΝΟΙ	-	-	4	-
ΙΕΡΕΙΣ	2	7	9	9
ΜΗΤΡΟΠΟ- ΛΙΤΕΣ	-	1	4	-
ΑΡΧΙΕΠΙ- ΣΚΟΠΟΙ	-	5	8	2

Σχ. 6. Πίνακας που παρουσιάζει αριθμητική κατανομή των πορτραίτων των δωρητών στην Κύπρο από το 1571-1878.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Α. ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Εικ. 1 (A/A 1): Λεμεσός, Ναός Παναγίας Παντανάσσης Καθολικής. Εικόνα Παναγίας της Οδηγήτριας με δωρητή, (δεύτερο μισό 15^{ου} αι. με επιζωγραφίσεις γύρω στο 1581). (Φωτογραφικό αρχείο Σ. Σοφοκλέους).

Εικ. 2 (A/A 2): Τρούλλοι, Ναός Αγίου Μάμαντος. Εικόνα Αρχαγγέλου Μιχαήλ με δωρητές, (1580). (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 3 (A/A 3): Λεμεσός, Ναός Αγίου Ιωάννου Ελεήμονα. Εικόνα Χριστού ένθρονου με δωρητή, (1581). (Φωτογραφικό αρχείο Σ. Σοφοκλέους).

Εικ. 4 (A/A 4): Βατιλή, Ναός Αγίου Γεωργίου. Εικόνα Παναγίας Βρεφοκρατούσας με αγίους και δωρητές (περί το 1581). (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 5 (A/A 4): Βατιλή, Ναός Αγίου Γεωργίου. Εικόνα Παναγίας Βρεφοκρατούσας με αγίους και δωρητές (περί το 1581). (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 6 (A/A 4): Βατιλή, Ναός Αγίου Γεωργίου. Εικόνα Παναγίας Βρεφοκρατούσας με αγίους και δωρητές (περί το 1581). (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 7 (A/A 5): Γαλάτα, Ναός Παναγίας Ποδίθου. Εικόνα Αγίου Ιακώβου Αδελφοθέου με δωρήτρια μοναχή (α' μισό 17^{ου} αι.). (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 8 (A/A 5): Γαλάτα, Ναός Παναγίας Ποδίθου. Εικόνα Αγίου Ιακώβου Αδελφοθέου με δωρήτρια μοναχή (17^{ος} αι.), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 9 (A/A 6): Καλοπαναγιώτης, Καθολικό Μονής Αγίου Ιωάννου Λαμπαδιστού. Άγιον ποτήριο με αγίους και ανώνυμο ηγούμενο δωρητή (17^{ος} αι.). (Φωτογραφικό αρχείο Β. Στυλιανού).

Εικ. 10 (A/A 6): Καλοπαναγιώτης, Καθολικό Μονής Αγίου Ιωάννου Λαμπαδιστού. Άγιον ποτήριον με αγίους και ανώνυμο ηγούμενο δωρητή (17^{ος} αι.), λεπτομέρεια. (Φώτο Λύση).

Εικ. 11 (A/A 7): Παρεκκλησιά, Ναός Παναγίας Νεροφορούσας. Εικόνα Παναγίας Οδηγήτριας με δωρήτρια (αρχές 17^{ου} αι.). (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 12 (A/A 7): Παρεκκλησιά, Ναός Παναγίας Νεροφορούσας. Εικόνα Παναγίας Οδηγήτριας με δωρήτρια (αρχές 17^{ου} αι.), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 13-14 (A/A 8 α, β): Κλήρου, ναός Παναγίας. Αμφιπρόσωπη φορητή εικόνα με Παναγία Οδηγήτρια με αγίους και σκηνή θεραπείας ασθενών και στις δύο όψεις της, όψεις Α', Β' (τέλη 16^{ου}-αρχές 17^{ου} αι.). (Φωτογραφικό αρχείο Αρχιμ. Συμεών Συμεού).

Εικ. 15 (A/A 9): Λευκωσία, Ναός Αγίου Αντωνίου. Εικόνα αγίου Αντωνίου με δωρητή (1603): (Από Παπαγεωργίου 1991, εικ. 60).

Εικ. 16 (A/A 9): Λευκωσία, Ναός Αγίου Αντωνίου. Εικόνα αγίου Αντωνίου με δωρητή (1603): (Φωτογραφικό αρχείο Ι. Ηλιάδη).

Εικ. 17 (A/A 10): Μονή Λεμεσού, Ναός Αγίας Ζώνης. Εικόνα αγίας Αικατερίνης με δωρήτριες (αρχές 17^{ου} αι.). (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 18 (A/A 10): Μονή Λεμεσού, Ναός Αγίας Ζώνης. Εικόνα αγίας Αικατερίνης με δωρήτριες (αρχές 17^{ου} αι.), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 19 (A/A 11): Μέσανα, Ναός Αγίου Τυχικού. Εικόνα αγίου Ιωάννου του Προδρόμου με ιερέα δωρητή (μεταξύ 1612-1664). (Φωτογραφικό αρχείο Α. Παπαγεωργίου).

Εικ. 20 (A/A 11): Μέσανα, Ναός Αγίου Τυχικού. Εικόνα αγίου Ιωάννου του Προδρόμου με ιερέα δωρητή (μεταξύ 1612-1664), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Α. Παπαγεωργίου).

Εικ. 21 (A/A 12): Κοράκου, Ναός Παναγίας Ελεούσης. Εικόνα Παναγίας Ελεούσης με δωρητές (πρώτο μισό 17^{ου} αι.). (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 22 (A/A 12): Κοράκου, Ναός Παναγίας Ελεούσης. Εικόνα Παναγίας Ελεούσης με δωρητές (πρώτο μισό 17^{ου} αι.), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 23 (A/A 13): Τσακίστρα, Ναός Αγίου Νικολάου. Εικόνα Προφήτου Ηλιού με δωρητή (πρώτο μισό 17^{ου} αι.). (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 24 (A/A 13): Τσακίστρα, Ναός Αγίου Νικολάου. Εικόνα Προφήτου Ηλιού με δωρητή (πρώτο μισό 17^{ου} αι.), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 25 (A/A 14): Καλοπαναγιώτης, Ναός Παναγίας Θεοτόκου. Εικόνα Γεννήσεως του Χριστού με δωρήτρια (πρώτο μισό 17^{ου} αι.). (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 26 (A/A 14): Καλοπαναγιώτης, Ναός Παναγίας Θεοτόκου. Εικόνα Γεννήσεως του Χριστού με δωρήτρια (πρώτο μισό 17^{ου} αι.), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 27 (A/A 15): Ευρύχου, Επισκοπείο Μόρφου, Θωράκιο εικονοστασίου με δωρητή (πρώτο μισό 17^{ου} αι.). (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 28 (A/A 15): Ευρύχου, Επισκοπείο Μόρφου, Θωράκιο εικονοστασίου με δωρητή (πρώτο μισό 17^{ου} αι.), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 29 (A/A 16): Περβόλια, Ναός Αγίου Λεοντίου. Εικόνα Αγίου Λεοντίου με επίσκοπο δωρητή (πιθανόν μεταξύ των ετών 1630-1634). (Από Μιχαηλίδη 1992).

Εικ. 30 (A/A 16): Περβόλια, Ναός Αγίου Λεοντίου. Εικόνα Αγίου Λεοντίου με επίσκοπο δωρητή (πιθανόν μεταξύ των ετών 1630-1634), λεπτομέρεια. (Μιχαηλίδη 1992).

Εικ. 31 (A/A 17): Κακοπετριά, Ναός Αγίου Νικολάου της Στέγης. Τοιχογραφία Αποστόλου Πέτρου με ιερομόναχο δωρητή (πιθανόν μεταξύ των ετών 1633). (Φωτογραφικό αρχείο Ι. Ηλιάδη).

Εικ. 32 (A/A 17): Κακοπετριά, Ναός Αγίου Νικολάου της Στέγης. Τοιχογραφία Αποστόλου Πέτρου με ιερομόναχο δωρητή (1633), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Ι. Ηλιάδη).

Εικ. 33 (A/A 18): Κακοπετριά, Ναός Παναγίας Θεοτόκου, Θωράκιο εικονοστασίου με δωρητές (1634). (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 34 (A/A 18): Κακοπετριά, Ναός Παναγίας Θεοτόκου, Θωράκιο εικονοστασίου με δωρητές (1634), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 35 (A/A 19): Μηλικούρι, Ναός Αγίου Γεωργίου, Εικόνα Αγίου Γεωργίου με σκηνές του μαρτυρίου του και δωρητές (1636). (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 36 (A/A 19): Μηλικούρι, Ναός Αγίου Γεωργίου, Εικόνα Αγίου Γεωργίου με σκηνές του μαρτυρίου του και δωρητές (1636), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 37 (A/A 19): Μηλικούρι, Ναός Αγίου Γεωργίου, Εικόνα Αγίου Γεωργίου με σκηνές του μαρτυρίου του και δωρητές (1636), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 38 (A/A 20): Καλοπαναγιώτης, Μονή Αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού, Εικόνα αγίου Στεφάνου με σκηνές του βίου του και ιερομόναχο δωρητή (περί το 1636-1659). (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 39 α, β (A/A 21): Ιερά Μονή Κύκκου, Καθολικό. α. Λεκάνη αγιασμού με αγίους και β. ηγούμενο δωρητή (1639). (Από Πεοδίκης 1997, 22).

Εικ. 40 (A/A 22): Καλοπαναγιώτης, Καθολικό Μονής Αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού, Ξύλινη κυβοπυραμιδοειδής λειψανοθήκη με αργυρεπίχρσο περίβλημα με αγίους και αρχιεπίσκοπο δωρητή (μεταξύ των ετών 1644-1674). (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 41 (A/A 22): Καλοπαναγιώτης, Καθολικό Μονής Αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού, Ξύλινη κυβοπυραμιδοειδής λειψανοθήκη με αργυρεπίχρυσο περίβλημα με αγίους και αρχιεπίσκοπο δωρητή (μεταξύ των ετών 1644-1674), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 42 (A/A 23): Λευκωσία, Ναός Αγίου Ιακώβου, Εικόνα Ευαγγελιστού Μάρκου με δωρητή (1649). (Φωτογραφικό αρχείο Ιερού Ναού Αγίου Σπυριδώνος, Λευκωσία).

Εικ. 42 α, β (A/A 23): Λευκωσία, Ναός Αγίου Ιακώβου, α. Εικόνα Ευαγγελιστού Μάρκου με δωρητή (1649), β. λεπτομέρεια, πριν τη συντήρηση. (Φωτογραφικό αρχείο Α. Παπαγεωργίου).

Εικ. 44 (A/A 24): Παραλίμνι, Ναός Παναγίας (Αγίας Άννας). Εικόνα ένθρονης Θεοτόκου Βρεφοκρατούσας με δωρητές (περί το 1650), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 45 (A/A 25): Πάνω Λακατάμεια, Καθολικό Μονής Αρχαγγέλου. Εικόνα Παναγίας Βρεφοκρατούσας με αρχιεπίσκοπο δωρητή (1650). (Φωτογραφικό αρχείο Μουσείου Μονής Κύκκου).

Εικ. 46 (A/A 25): Πάνω Λακατάμεια, Καθολικό Μονής Αρχαγγέλου. Εικόνα Παναγίας Βρεφοκρατούσας με αρχιεπίσκοπο δωρητή (1650), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Μουσείου Μονής Κύκκου).

Εικ. 47 (A/A 26): Πάνω Λακατάμεια, Καθολικό Μονής Αρχαγγέλου. Εικόνα Αρχαγγέλου Μιχαήλ με αρχιεπίσκοπο δωρητή (1650). (Φωτογραφικό αρχείο Μουσείου Μονής Κύκκου).

Εικ. 48 (A/A 27): Ορμίδεια, Ναός Αγίου Γεωργίου Αγκώνας. Αμφίγραπτη εικόνα Παναγίας Βρεφοκρατούσας με δωρήτρια (1656). (Φωτογραφικό συγγραφέα).

Εικ. 49 (A/A 28): Λυθροδόνας, Μονή Προφήτου Ηλιού. Βημόθυρο. Άνω: Ο Ευαγγελισμός με δωρητή. Κάτω: Τέσσερις ιεράρχες (1659). (Φωτογραφικό αρχείο Ι. Ηλιάδη).

Εικ. 50 (A/A 28): Λυθροδόοντας, Μονή Προφήτου Ηλιού. Βημόθυρο. Άνω: Ο Ευαγγελισμός με δωρητή. Κάτω: Τέσσερις ιεράρχες (1659), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Ι. Ηλιάδη).

Εικ. 51 (A/A 29): Καλοπαναγιώτης, Καθολικό Μονής Αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού. Εικόνα Αγίου Επιφανίου με δωρητές (1659). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 52 (A/A 29): Καλοπαναγιώτης, Καθολικό Μονής Αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού. Εικόνα Αγίου Επιφανίου με δωρητές (1659), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 53 (A/A 29): Καλοπαναγιώτης, Καθολικό Μονής Αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού. Εικόνα Αγίου Επιφανίου με δωρητές (1659), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 54 (A/A 30): Κύπρος(;), Τώρα στην Ελβετία, Γενεύη. Εικόνα. Άνω Ιωακείμ και Άννα προσευχόμενοι. Κάτω Το Γενέσιο της Θεοτόκου με δωρήτρια (περί το 1660-1670). (Από Lazovic, Frigerio-Zenίου 1985, no. 30).

Εικ. 55 (A/A 31): Τραχώνι, Ναός Παναγίας. Εικόνα ένθρονης Παναγίας με δωρητή (1670). (Από Rice 1937, pl. XXVII, no 61).

Εικ. 56 (A/A 33): Λευκωσία, Ναός Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου. α. Εικόνα αγίου Ιωάννου Θεολόγου με δωρητή (1672), (Φωτογραφικό αρχείο Ι. Ηλιάδη).

Εικ. 57 (A/A 33): Λευκωσία, Ναός Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου. Εικόνα αγίου Ιωάννου Θεολόγου με δωρητή (1672), β. Λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Ι. Ηλιάδη).

Εικ. 58 (A/A 34): Λάπηθος, Ναός Αγίου Ιωάννου Προδρόμου. Εικόνα αγίου Ιωάννου Προδρόμου με δωρήτριες (1685). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 59 (A/A 35): Πέλλαπαϊς, Ναός Παναγίας Ασπροφορούσης. Εικόνα αγίου Ιωάννου Προδρόμου με αρχιεπίσκοπο δωρητή (1685 με επιζωγραφίσεις του 1803). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 60 (A/A 35): Πέλλαπαϊς, Ναός Παναγίας Ασπροφορούσης, Εικόνα αγίου Ιωάννου Προδρόμου με αρχιεπίσκοπο δωρητή (1685 με επιζωγραφίσεις του 1803), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 61 (A/A 36): Λάρνακα, Ναός Σωτήρος. Εικόνα Αγίων Πάντων με ιερομόναχο δωρητή (1686). (Από Γερασίμου, Παπαϊωακείμ, Σπανού 2002, 196).

Εικ. 62 (A/A 37): Λευκωσία, Ναός Παναγίας Παλλουριωτίσσης. Εικόνα Αποστόλου Βαρνάβα με αρχιεπίσκοπο δωρητή (1691). (Από Παπαγεωργίου 1995, 159-160).

Εικ. 63 (A/A 38): Μηλικούρι, Ναός Αγίου Γεωργίου. Θωράκιο εικονοστασίου με τον άγιο Σπυρίδωνα και ιερομόναχο δωρητή (18^{ος} αι.). (Φωτογραφικό αρχείο Μουσείου Μονής Κύκκου).

Εικ. 64 (A/A 38): Μηλικούρι, Ναός Αγίου Γεωργίου. Θωράκιο εικονοστασίου με τον άγιο Σπυρίδωνα και ιερομόναχο δωρητή (18^{ος} αι.), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Μουσείου Μονής Κύκκου).

Εικ. 65 (A/A 39): Λάρνακα, Ναός Παναγίας Χρυσοπολιτίσσης. Εικόνα αγίου Ελευθερίου και Αποστόλου Ανδρέου (αρχές 18^{ου} αι.). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 66 (A/A 39): Λάρνακα, Ναός Παναγίας Χρυσοπολιτίσσης. Εικόνα αγίου Ελευθερίου και Αποστόλου Ανδρέου (αρχές 18^{ου} αι.), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 67 (A/A 40): Λάρνακα, Ναός Παναγίας Χρυσοπολιτίσσης. Εικόνα αγίου Ξενοφώντος και της συνοδείας του με σκηνή δολοφονίας (αρχές 18^{ου} αι.). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 68 (A/A 40): Λάρνακα, Ναός Παναγίας Χρυσοπολιτίσσης. Εικόνα αγίου Ξενοφώντος και της συνοδείας του με σκηνή δολοφονίας (αρχές 18^{ου} αι.), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 69 (A/A 41): Λευκωσία, Ναός Αγίου Σάββα. Θωράκιο με παράσταση ανακαινιστού της εκκλησίας (1714). (Από Σωτηρίου 1937, πίν. 162).

Εικ. 70 (A/A 41): Λευκωσία, Ναός Αγίου Σάββα. Θωράκιο με παράσταση ανακαινιστού της εκκλησίας (1714). (Φωτογραφικό αρχείο Ι. Ηλιάδη).

Εικ. 71 (A/A 41): Μεταγραφή επιγραφής από τον Σ. Φραγκουλίδη σε θωράκιο με παράσταση ανακαινιστού της εκκλησίας Αγίου Σάββα Λευκωσίας (1714). (Από Σωτηρίου 1937, πίν. 162).

Εικ. 72 (A/A 43): Αυλώνα, Ναός Αγίας Μαρίνης. Εικόνα αγίου Συμεών του Στυλίου με δωρητή (1730). (Από Rice 1937).

Εικ. 73 (A/A 43): Αυλώνα, Ναός Αγίας Μαρίνης. Εικόνα αγίου Συμεών Στυλίου με δωρητή (1730), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 74 (A/A 43): Αυλώνα, Ναός Αγίας Μαρίνης. Εικόνα αγίου Συμεών του Στυλίου με δωρητή (1730), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 75 (A/A 43): Αυλώνα, Ναός Αγίας Μαρίνης. Εικόνα αγίου Συμεών του Στυλίου με δωρητή (1730), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 76 (A/A 44): Λευκωσία, Ναός Αγίου Ιωάννου Θεολόγου. Τοιχογραφία στο ιερό βήμα, με ιεράρχες και δωρητή (1736). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 77 (A/A 44): Λευκωσία, Ναός Αγίου Ιωάννου Θεολόγου. Τοιχογραφία στο ιερό βήμα, με ιεράρχες και αρχιεπίσκοπο δωρητή (1736), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 78 (A/A 45): Τρεμετουσιά/ Τριμυθούς, Καθολικό Μονής Αγίου Σπυρίδωνος. Τοιχογραφία Αγίου Σπυρίδωνος και αρχιεπίσκοπο δωρητή (1738). (Φωτογραφικό αρχείο Τμήματος Αρχαιοτήτων).

Εικ. 79 (A/A 46): Μονάγρι, Καθολικό Μονής Αρχαγγέλου. Δυτική όψη του ναού. Τοιχογραφία Αρχαγγέλου Μιχαήλ και επίσκοπο δωρητή (1740). (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 80 (A/A 46): Μονάγρι, Καθολικό Μονής Αρχαγγέλου. Δυτική όψη του ναού. Τοιχογραφία Αρχαγγέλου Μιχαήλ και επίσκοπο δωρητή (1740), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 81 (A/A 47): Τερσεφάνου, Ναός Αγίου Γεωργίου Άρπερας. Τοιχογραφία με τους κτήτορες του ναού (1747), γενική άποψη. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 81α (A/A 47): Τερσεφάνου, Ναός Αγίου Γεωργίου Άρπερας. Τοιχογραφία με τους κτήτορες του ναού (1747), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 82 (A/A 47): Τερσεφάνου, Ναός Αγίου Γεωργίου Άρπερας. Τοιχογραφία με τους κτήτορες του ναού (1747), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 83 (A/A 47): Τερσεφάνου, Ναός Αγίου Γεωργίου Άρπερας. Τοιχογραφία με τους κτήτορες του ναού (1747), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 84 (A/A 48): Αγία Βαρβάρα, Ναός Αγίας Βαρβάρας. Εικόνα Αρχαγγέλου Μιχαήλ με δωρητή (1755). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 85 (A/A 49): Λευκωσία, Ναός Αγίου Ιωάννου Θεολόγου. Τοιχογραφία κτήτορος με άγιο Ιωάννη Θεολόγο (1756(?)). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 86 (A/A 50): Μια Μηλιά, Ναός Αγίου Ιωάννου Θεολόγου. Θωράκιο εικονοστασίου με Δέηση και δωρητές (1757). (Από Rice 1937, pl. XXXVI, no 99).

Εικ. 87 (A/A 51): Κοιλάνι, Ναός Μονογενούς. Τοιχογραφία Αρχιεπισκόπου Παΐσιου ως δωρητού (1759). (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 88 (A/A 52): Καλοπαναγιώτης, Ναός Παναγίας Θεοσκεπάστης. Εικόνα Αγίας Μαρίνης με δωρητή (1759). (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 89 (A/A 53): Λευκωσία, Ναός Παναγίας Φανερωμένης. Εικόνα Θεοτόκου με Χριστό και δωρητές (Μεταξύ των ετών 1740-1760), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό Αρχείο Ναού Φανερωμένης).

Εικ. 90 (A/A 53): Λευκωσία, Ναός Παναγίας Φανερωμένης. Εικόνα Θεοτόκου με Χριστό και δωρητές (Μεταξύ των ετών 1740-1760), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 91 (A/A 53): Λευκωσία, Ναός Παναγίας Φανερωμένης. Εικόνα Θεοτόκου με Χριστό και δωρητές (Μεταξύ των ετών 1740-1760), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 92 (A/A 54): Λυθροδόνας, Καθολικό Μονής Αρχαγγέλου Μιχαήλ. Τοιχογραφία Αρχιεπισκόπου Χρυσάνθου ως δωρητού (1769). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 93 (A/A 55): Τρεις Ελιές, Ναός Παναγίας. Εικόνα Παναγίας Χρυσοσώτηρας με δωρητή (1770). (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 94 (A/A 55): Τρεις Ελιές, Ναός Παναγίας. Εικόνα Παναγίας Χρυσοσώτηρας με δωρητή (1770), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 95 (A/A 56): Μονή Παναγίας Τροοδιτίσσης, Σκευοφυλάκιο Μονής. Εικόνα αγίου Στυλιανού με δωρητές (1770). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 96 (A/A 57): Μύρτου, Καθολικό Μονής Αγίου Παντελεήμονος. Εικόνα αγίου Παντελεήμονος με δωρητή (1770). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 97 (A/A 57): Μύρτου, Καθολικό Μονής Αγίου Παντελεήμονος. Εικόνα αγίου Παντελεήμονος με δωρητή (1770), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 98 (A/A 57): Μύρτου, Καθολικό Μονής Αγίου Παντελεήμονος. Εικόνα αγίου Παντελεήμονος με δωρητή (1770), λεπτομέρεια: Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα.

Εικ. 99 (A/A 58): Καραβάς, Ναός Αγίου Γεωργίου. Εικόνα αγίου Γεωργίου δρακοκτόνου με σκηνές του βίου του και δωρητής (1771 με επιζωγράφιση του 1829). (Από Χαρμαντά 1969, εικ. 19).

Εικ. 100 (A/A 59): Όμοδος, Ναός Τιμίου Σταυρού. Εικόνα Αποστόλου Φιλίππου με δωρητή (1773), πριν τη συντήρηση. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 101 (A/A 59): Όμοδος, Ναός Τιμίου Σταυρού. Εικόνα Αποστόλου Φιλίππου με δωρητή (1773), λεπτομέρεια, μετά τη συντήρηση. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 102 (A/A 60): Πολιτικό, Συνοδικό Μονής Αγίου Ηρακλειδίου (μεταξύ των ετών 1773-1774). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 103 (A/A 61): Καλό Χωριό Λεμεσού, Ναός Αγίου Γεωργίου. Τοιχογραφία Αγίου Γεωργίου με σκηνές του μαρτυρίου του και δωρητής (1775 και 1768). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 104 (A/A 61): Καλό Χωριό Λεμεσού, Ναός Αγίου Γεωργίου. Τοιχογραφία αγίου Γεωργίου με σκηνές του μαρτυρίου του και δωρητής (1775 και 1768), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 105 (A/A 62): Μονάγρι, Καθολικό Μονής Αρχαγγέλου Μιχαήλ. Μερική άποψη του εικονοστασίου με το θωράκιο, στο οποίο υπάρχει παράσταση των κτητόρων (1775). (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 106 (A/A 62): Μονάγρι, Καθολικό Μονής Αρχαγγέλου Μιχαήλ. Θωράκιο εικονοστασίου με την παράσταση των κτητόρων (1775). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 107 (A/A 62): Μονάγρι, Καθολικό Μονής Αρχαγγέλου Μιχαήλ. Θωράκιο εικονοστασίου με την παράσταση των κτητόρων (1775), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 108 (A/A 62): Μονάγρι, Καθολικό Μονής Αρχαγγέλου Μιχαήλ. Θωράκιο εικονοστασίου με την παράσταση των κτητόρων (1775), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 109 (A/A 62): Μονάγρι, Νοτιοδυτική άποψη Καθολικού Μονής Αρχαγγέλου Μιχαήλ: (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 110 (A/A 63): Καλοπαναγιώτης, Καθολικό Μονής Αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού. Αργυρή επένδυση φορητής εικόνας Αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού με δωρητή (1776). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 111 (A/A 63): Καλοπαναγιώτης, Καθολικό Μονής Αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού. Αργυρή επένδυση φορητής εικόνας Αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού με δωρητή (1776), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 112 (A/A 64): Λευκωσία, Ναός Αγίου Αντωνίου. Εικόνα αγίου Σπυριδώνος με δωρητή (1782). (Φωτογραφικό αρχείο Α. Παπαγεωργίου).

Εικ. 113 (A/A 64): Λευκωσία, Ναός Αγίου Αντωνίου. Εικόνα αγίου Σπυριδώνος με δωρητή (1782), λεπτομέρεια. (Από Ηγουμενίδου 1996, εικ. 109).

Εικ. 114 (A/A 65): Πάνω Λακατάμεια, Ναός Αρχαγγέλου Μιχαήλ. Εικόνα Αρχαγγέλου Μιχαήλ με δωρητή (1782). (Από Περγίκης 1989, πίν. 10).

Εικ. 115 (A/A 66): Λευκωσία, Ναός Αγίου Κασσιανού. Εικόνα αγίου Κασσιανού με δωρητή και απεικόνιση του κουκουλίου του (1786). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 116 (A/A 66): Λευκωσία, Ναός Αγίου Κασσιανού. Εικόνα αγίου Κασσιανού με δωρητή και απεικόνιση του κουκουλίου του (1786), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 117 (A/A 66): Λευκωσία, Ναός Αγίου Κασσιανού. Εικόνα αγίου Κασσιανού με δωρητή και απεικόνιση του κουκουλίου του (1786), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 118 (A/A 66): Λευκωσία, Ναός Αγίου Κασσιανού. Το μεταλλικό κουκούλιο του αγίου Κασσιανού. (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 119 (A/A 66): Λευκωσία, Ναός Αγίου Κασσιανού. Το μεταλλικό κουκούλιο του αγίου Κασσιανού. (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 120 (A/A 67): Λύμπια, Ναός Αγίου Γεωργίου. Εικόνα αγίου Γεωργίου με δωρητή (1782). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 121 (A/A 67): Λύμπια, Ναός Αγίου Γεωργίου. Εικόνα αγίου Γεωργίου με δωρητή (1782), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 122 (A/A 67): Λύμπια, Ναός Αγίου Γεωργίου. Εικόνα αγίου Γεωργίου με δωρητή (1782), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 123 (A/A 68): Λευκωσία, Ναός Αγίου Ιωάννου Θεολόγου. Αργυρόχρυση επένδυση εικόνας αγίου Ιωάννου Θεολόγου με δωρητή (1789). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 124 (A/A 68): Λευκωσία, Ναός Αγίου Ιωάννου Θεολόγου. Αργυρόχρυση επένδυση εικόνας αγίου Ιωάννου Θεολόγου με δωρητή (1789). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 125 (A/A 70): Καλοπαναγιώτης, Ναός Αγίας Μαρίνης. Εικόνα αγίας Μαρίνης με δωρητή (1793). (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 126 (A/A 70): Καλοπαναγιώτης, Ναός Αγίας Μαρίνης. Εικόνα αγίας Μαρίνης με δωρητή (1793), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 127 (A/A 71): Δρομολαξιά, Ναός Αγίου Ιωάννου Προδρόμου. Εικόνα αγίου Ιωάννου Προδρόμου με δωρητές (1794). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 128 (A/A 71): Δρομολαξιά, Ναός Αγίου Ιωάννου Προδρόμου. Εικόνα αγίου Ιωάννου Προδρόμου με δωρητές (1794), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 129 (A/A 71): Δρομολαξιά, Ναός Αγίου Ιωάννου Προδρόμου. Εικόνα αγίου Ιωάννου Προδρόμου με δωρητές (1794), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 130 (A/A 72): Κύκκος, Καθολικό Μονής Κύκκου. Εικόνα Παναγίας Ελεούσης με δωρητή (1795). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 131 (A/A 72): Κύκκος, Καθολικό Μονής Κύκκου. Εικόνα Παναγίας Ελεούσης με δωρητή (1795), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 132 (A/A 73): Πέρα-Πεδί, Ναός Αγίου Νικολάου. Θωράκιο εικονοστασίου με παράσταση δωρητών (1796). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 133 (A/A 74): Λευκωσία, Καθολικό Μονής Παναγίας Μακεδονιτίσσης. Εικόνα σε μάρμαρο της Παναγίας με αγίους και δωρητές (1796). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 134 (A/A 75): Πάφος, Καθολικό Μονής Παναγίας Χρυσορροιατίσσης. Χαλκογραφία με την Παναγία Βρεφοκρατούσα και σκηνές θαυμάτων (1801). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 135 (A/A 75): Πάφος, Καθολικό Μονής Παναγίας Χρυσορροιατίσσης. Χαλκογραφία με την Παναγία Βρεφοκρατούσα και σκηνές θαυμάτων (1801), λεπτομέρεια: σκηνή Η'. (Από Τσικνόπουλλος 1964 και 1965, 196).

Εικ. 136 (A/A 76): Πάφος, Καθολικό Μονής Παναγίας Χρυσορροιατίσσης. Χαλκογραφία με την Παναγία Βρεφοκρατούσα και σκηνές θαυμάτων (1801), λεπτομέρεια: σκηνή Θ'. (Από Τσικνόπουλλος 1964 και 1965, 197).

Εικ. 137 (A/A 77): Πάφος, Καθολικό Μονής Παναγίας Χρυσορροιατίσσης. Χαλκογραφία με την Παναγία Βρεφοκρατούσα και σκηνές θαυμάτων (1801), λεπτομέρεια: σκηνή Ι'. (Από Τσικνόπουλλος 1964 και 1965, 198).

Εικ. 138, 138α (A/A 78): Κάτω Πολεμίδα, Καθολικό Μονής Παναγίας Καρμιώτισσας. Εικόνα Παναγίας Καρμιώτισσας με δωρητή (1812). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 139 (A/A 79): Αγία Άννα, Ναός Αγίας Άννης. Εικόνα Παναγίας Χρυσορροϊατίσσης με επίσκοπο δωρητή (18[1]4). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 140 (A/A 80): Λευκωσία, Στρόβολος, Ναός Παναγίας Χρυσελεύσης. Προσχέδιο πιθανώς σε χαρτί με την Παναγία Χρυσορροϊάτισσα με δωρητή (περί το 1817). (Από Εγγλεζάκης 1996, πίν. Β').

Εικ. 141 (A/A 81): Λευκωσία, Στρόβολος, Ναός Παναγίας Χρυσελεύσης. Κεταμπές εικονοστασίου με την Παναγία Ελεούσα με δωρητή (περί το 1817). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 142 (A/A 82): Παλαιχώρια, Ναός Παναγίας Χρυσοπαντανάσσης. Κεταμπές εικονοστασίου με την Παναγία και δωρητή (1817). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 143 (A/A 82): Παλαιχώρια, Ναός Παναγίας Χρυσοπαντανάσσης. Κεταμπές εικονοστασίου με την Παναγία και δωρητή (1817). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 144 (A/A 83): Λεμεσός, Ναός Αγίας Τριάδος. Εικόνα Παναγίας Χρυσορροϊατίσσης με δωρητή (Μεταξύ των ετών 1794-1821), πριν τη συντήρηση. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 145 (A/A 83): Λεμεσός, Ναός Αγίας Τριάδος. Εικόνα Παναγίας Χρυσορροϊατίσσης με δωρητή (Μεταξύ των ετών 1794-1821), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 146 (A/A 83): Λεμεσός, Ναός Αγίας Τριάδος. Εικόνα Παναγίας Χρυσορροϊατίσσης με δωρητή (Μεταξύ των ετών 1794-1821), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 147 (A/A 84): Πέγεια, Ναός Παναγίας. Εικόνα αγίου Νικολάου με δωρητή (μεταξύ των ετών 1794-1836). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 148 (A/A 84): Πέγεια, Ναός Παναγίας. Εικόνα αγίου Νικολάου με δωρητή (μεταξύ των ετών 1794-1836). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 149 (A/A 85): Λεύκαρα, Ναός Τιμίου Σταυρού. Εικόνα αγίου Μάμαντος με δωρητή (περί το 1871). (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 150 (A/A 85): Λεύκαρα, Ναός Τιμίου Σταυρού. Εικόνα αγίου Μάμαντος με δωρητή (περί το 1871), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 151 (A/A 86): Αρεδιού, Ναός Αγίου Γεωργίου. Εικόνα αγίου Γεωργίου με δωρητή (1831). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 152 (A/A 86): Αρεδιού, Ναός Αγίου Γεωργίου. Εικόνα αγίου Γεωργίου με δωρητή (1831), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 153 (A/A 87): Απαισιά, Ναός Αγίου Γεωργίου. Εικόνα αγίου Γεωργίου δρακοκτόνου με σκηνές του μαρτυρίου του και δωρητή (1831). (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 154 (A/A 87): Απαισιά, Ναός Αγίου Γεωργίου. Εικόνα Αγίου Γεωργίου δρακοκτόνου με σκηνές του μαρτυρίου του και δωρητή (1848), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 155 (A/A 87 A): Μένικο, Ναός Παναγίας των Παιδων. Εικόνα Παναγίας των Παιδων και σκηνή ιάσεως (1848). (Φωτογραφικό Ιεράς Μητροπόλεως Μόρφου).

Εικ. 156 (A/A 88): Κάτω Μύλος, Ναός Μεταμορφώσεως. Εικόνα Μεταμορφώσεως - αγίου Ιωάννου Προδρόμου και δωρητή (1852). (Φωτογράφιση Γ. Λουκά).

Εικ. 157 (A/A 88): Κάτω Μύλος, Ναός Μεταμορφώσεως. Εικόνα Μεταμορφώσεως - αγίου Ιωάννου Προδρόμου και δωρητής (1852), λεπτομέρεια. (Από Ηγουμενίδου 1996, εικ. 41).

Εικ. 158 (A/A 89): Επισκοπειό, Ναός Αγίου Νικολάου. Τοιχογραφία με την Αποκαθήλωση του Χριστού και δωρητή (1855). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 159 (A/A 89): Επισκοπειό, Ναός Αγίου Νικολάου. Τοιχογραφία με την Αποκαθήλωση του Χριστού και δωρητή (1855), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 160 (A/A 89): Επισκοπειό, Ναός Αγίου Νικολάου. Τοιχογραφία με την Αποκαθήλωση του Χριστού και δωρητή (1855), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 161 (A/A 90): Πέρα, Ναός Παναγίας. Εικόνα Αγίου Στυλιανού με δωρητή (1855). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 162 (A/A 91): Βάσα Κοιλανίου, Ναός Αγίου Ιωάννου Προδρόμου. Εικόνα Αγίας Τριάδος με δωρητή (1856). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 163 (A/A 91): Βάσα Κοιλανίου, Ναός Αγίου Ιωάννου Προδρόμου. Εικόνα Αγίας Τριάδος με δωρητή (1856), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 164 (A/A 91): Βάσα Κοιλανίου, Ναός Αγίου Ιωάννου Προδρόμου. Εικόνα Αγίας Τριάδος με δωρητή (1856), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 165 (A/A 93): Αναλιόντας, Καθολικό Μονής Αρχαγγέλου Μιχαήλ. Τοιχογραφία με ασκητές αγίους και δωρητή (1863), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 166 (A/A 94): Λάρνακα, Ναός Σωτήρος. Εικόνα Μεταμορφώσεως του Χριστού με δωρητή (1864). (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 167 (A/A 94): Λάρνακα, Ναός Σωτήρος. Εικόνα Μεταμορφώσεως του Χριστού με δωρητή (1864), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 168 (A/A 95): Λάρνακα, Καθολικό τέως Μονής Αγίου Γεωργίου Κοντού. Κτητορική τοιχογραφία (1872). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 169 (A/A 95): Λάρνακα, Καθολικό τέως Μονής Αγίου Γεωργίου Κοντού. Κτητορική τοιχογραφία (1872), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 170 (Α/Α 96): Παρεκκλησιά, Ναός Τιμίου Σταυρού. Κεταμπές
εικονοστασίου με απεικόνιση των δωρητών (1873). (Φωτογραφικό αρχείο
συγγραφέα).

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Α. ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

A/A 1 (Εικ. 1)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα Δεύτερο μισό 15^{ου} αιώνα με επιζωγραφίσεις γύρω στο 1581

ΘΕΜΑ: Παναγία η Οδηγήτρια με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λεμεσός, Μητροπολιτικός ναός Παναγίας Παντανάσσης Καθολικής

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 97,7x67,8 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Πρόκειται για την προσκυνηματική εικόνα του καθολικού της τέως μονής της Παναγίας Παντανάσσης (Καθολικής) Λεμεσού. Η εικόνα έχει κοπεί περιμετρικά και στις τέσσερις πλευρές προστέθηκαν σανίδια για να εφαρμόζει καλύτερα η νεότερη αργυρεπίχρωση επένδυση. Η εικόνα είναι τοποθετημένη αριστερά της Ωραίας Πύλης.

Σε χρυσό κάμπο η Παναγία εικονίζεται στον εικονογραφικό τύπο της Οδηγήτριας. Στις άνω γωνίες εικονίζονται στηθαίοι δύο άγγελοι, που μπορούν να ταυτιστούν με τους αρχαγγέλους Μιχαήλ και Γαβριήλ.

Η εικόνα επιζωγραφίστηκε κατά Σοφοκλέους (βλ. Sophocoeous 1990, τόμος I, 26-40, τόμος II, 21-24, τόμος III, πίν. 2: b-d, 3-4) και στην κάτω αριστερή γωνία προστέθηκε ο αφιερωτής, στραμμένος προς τα αριστερά. Πρόκειται πιθανώς για το ίδιο πρόσωπο που απεικονίζεται στην εικόνα του Χριστού (A/A 3).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Sophocleous 1990, τόμος Ι, 26-40, τόμος ΙΙ, 21-24, τόμος ΙΙΙ, πίν. 2: b-d, 3-4.

Ηγουμενίδου 1993, πίν. ΧVI.

Sophocleous 1994, 165 αρ. 35.

Sophocleous 2006, 416.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Α. ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

A/A 2 (Εικ. 2)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1580

ΘΕΜΑ: Αρχάγγελος Μιχαήλ με ζεύγος δωρητών

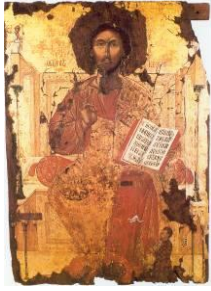
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Τρούλλοι, επαρχία Λάρνακας, ναός Αγίου Μάμαντος

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 96x62 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Σε μπλε σκούρο κάμπο εικονίζεται σε προτομή και μετωπική στάση ο Αρχάγγελος Μιχαήλ με αυτοκρατορική ενδυμασία. Με το δεξιό κρατά ράβδο και με το αριστερό μετάλλιο με το Χριστό Εμμανουήλ. Κάτω αριστερά εικονίζεται το ζεύγος των κεκοιμημένων δωρητών, του ιερέα Ελευθερίου και της συζύγου του.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Λήμμα «Αρχάγγελος Μιχαήλ», *Κατά Κίτιον* 2002, 153 (Κ. Παπαϊωακείμ).

A/A 3 (Εικ. 3)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1581

ΘΕΜΑ: Χριστός ένθρονος με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λεμεσός, ναός Αγίου Ιωάννη Ελεήμονα. Τώρα στο Μητροπολιτικό Μέγαρο Λεμεσού.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 112,2X79,5 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Επάνω σε χρυσό κάμπο εικονίζεται ο Ιησούς Χριστός ένθρονος κρατώντας ανοικτό Ευαγγέλιο. Στα ερεισίνωτα του γλυπτού μαρμάρινου θρόνου γονατίζουν δύο άγγελοι.

Στην κάτω δεξιά γωνία εικονίζεται ο δωρητής της εικόνας Παύλος Δαμασκηνός γονυπετής. Πίσω του είναι γραμμένη η αφιερωματική επιγραφή καθώς και το οικόσημό του.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Sophocleous 1990, τόμος Ι, 55-56, τόμος ΙΙ, 41-42, τόμος ΙΙΙ, πιν. 14.

Sophocleous 1994, αρ. 33, πίν. 31, 118 πίν. 87.

Χατζηχριστοδούλου, «Χριστός Παντοκράτωρ με δωρητή», *Κύπρος πετράδι*
2003, 208, 212-213.

Sophocleous 2006, 119.

ΧΡΗΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Α. ΧΑΤΖΗΧΡΗΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Α/Α 4 (Εικ. 4-6)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Περί το 1581

ΘΕΜΑ: Παναγία Βρεφοκρατούσα, άγιοι και δωρητές

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Βατιλή, επαρχία Αμμοχώστου, ναός Αγίου Γεωργίου. Τώρα στη Λευκωσία, Βυζαντινό Μουσείο Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ'.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 130x109 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Η Παναγία εικονίζεται ένθρονη να κρατεί τον Χριστό, ο οποίος ευλογεί και με τα δύο χέρια του. Ψηλά πάνω εικονίζονται οι αρχάγγελοι Μιχαήλ (ημικατεστραμμένος) και Γαβριήλ. Την Παναγία πλαισιώνουν οι άγιοι Νικόλαος (αριστερά) και Γεώργιος (δεξιά).

Στο κάτω μέρος της εικόνας εκατέρωθεν της επιγραφής εικονίζονται ανά τρία τα πορτραίτα έξι δωρητών και στο μέσον τους υπάρχει αφιερωματική επιγραφή. Η τελευταία αφιερώτρια δεξιά, η οποία ήταν επιζωγραφισμένη συντηρήθηκε το 2007.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Rice 1937, 225-6, αρ. 57.

Kyrris 1968, 85 εξ.

Parageorgiou 1969, 74.

Ο ίδιος, 1991, 112.

Ο ίδιος, στο: *Βυζαντινή Μεσαιωνική Κύπρος* 1997, 236-237.

Ο ίδιος, λήμμα αρ. 1, 11-12 στο: Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών- Κυπριακή Πρεσβεία-Σπίτι της Κύπρου. Γεννάδειος Βιβλιοθήκη, Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών (εκδ.), *Η Κύπρος της Γαληνοτάτης. Κατάλογος έκθεσης εικόνων, εγγράφων, εντύπων, νομισμάτων. Γεννάδειος Βιβλιοθήκη, 1 Μαρτίου-4 Απριλίου 2001*, Αθήνα 2001, 11 αρ. 1.

Semoglou 2001, 507.

Δ. Δ. Τριανταφυλλόπουλος, «Η τέχνη στην Κύπρο από την Άλωση της Κωνσταντινουπόλεως (1453) έως την έναρξη της Τουρκοκρατίας (1571): Βυζαντινή/ μεσαιωνική ή μεταβυζαντινή;», στο ΠΤΔΚΣ, 624.

Ο ίδιος, «Βενετία και Κύπρος: Σχέσεις τους στην τέχνη», στο *Κύπρος – Βενετία* 2002, 328 υποσ. 51.

Χρ. Μαλτέζου, *Από την Κύπρο στη Βενετία: Κύπριοι στη Γαληνοτάτη μετά την τούρκικη κατάκτηση του νησιού*, Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπέζης Κύπρου, Λευκωσία 2003, 30 υποσ. 64.

Eliades 2007, 87, 91-93.

Α/Α 5 (Εικ. 7-8)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

(α' μισό 17^{ου} αιώνα)

ΘΕΜΑ: Ο Απόστολος Ιάκωβος ο Αδελφόθεος με δωρήτρια μοναχή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Γαλάτα, επαρχία Λευκωσίας, ναός Παναγίας Ποδίθου. Τώρα στη Γαλάτα, ναός Παναγίας Ελεούσης.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 105,5x65 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο Απόστολος Ιάκωβος ο Αδελφόθεος εικονίζεται με επισκοπικά άμφια. Κάτω δεξιά σε ένθετο διάχωρο γονυπετής η δωρήτρια Κυριακή μοναχή.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Αδημοσίευτη

A/A 6 (Εικ. 9-10)

ΕΙΔΟΣ: Άγιον ποτήριο

17^{ος} αι.

ΘΕΜΑ: Άγιοι και ανώνυμος δωρητής

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Καλοπαναγιώτης, επαρχία Λευκωσίας, καθολικό Μονής Αγίου Ιωάννη Λαμπαδιστού. Τώρα στο Εικονοφυλάκιο της Μονής Αγίου Ιωάννη Λαμπαδιστού.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: Ύψος χωρίς το κάλυμμα 25εκ., με το κάλυμμα 36,7 εκ., διάμετρος βάσης 16 εκ., διάμετρος χείλους 9,4 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Στον κάλυκα του αγίου ποτηρίου υπάρχει στην περιφέρεια του χείλους η κεφαλαιογράμματη επιγραφή: ΠΙΕΤΕ ΕΞ ΑΥΤΟΥ ΠΑΝΤΕΣ ΤΟΥΤΩΙ ΞΕΣΤΙ ΤΟ ΑΪΜΑ ΜΟΥ (Ματθ. 26, 28-29). Η υπόλοιπη επιφάνεια διακοσμείται με εξαπτέρυγο, τις προτομές του αγίου Ιωάννη του Λαμπαδιστή (Ο ΑΓΙΟΣ ΙΩ) και του αγίου Ηρακλειδίου (Ο ΑΓΙΟΣ ΗΡΑΚΛΙΔΙΟΣ) και ολόσωμου κληρικού, πιθανόν του δωρητή με την επιγραφή: ἸΓΟΥΜΕΝΟΣ. Στην εξάπλευρη βάση εικονίζονται έξι άγιοι ιεράρχες: ΝΙΚΟΛΑΟΣ, ΧΡ(Υ)ΣΟΣΤΟΜΟΣ, ΓΡΙΓΟΡΙΟΣ, ΒΑΣΙΛΙΟΣ, ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Ιερά Μητρόπολις Μόρφου 2000, αρ.109, 464-65 (Στ. Κ. Περδίκης).

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Α. ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

A/A 7 (Εικ. 11-12)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Τέλη 16^{ου}-αρχές 17^{ου} αι.

ΘΕΜΑ: Παναγία Οδηγήτρια με δωρήτρια

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Παρεκκλησιά, επαρχία Λεμεσού, εξωκλήσι Παναγίας
Νεροφορούσας

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 114,6x84,4 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Η Θεοτόκος εικονίζεται στον τύπο της Οδηγήτριας. Στην κάτω αριστερή γωνιά της εικόνας παριστάνεται η δωρήτρια γυρισμένη προς τα δεξιά, γονυπετής και δεόμενη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Ηγουμενίδου 1993, πιν. XV. 1: Αναφέρει λανθασμένα ότι η δωρήτρια απεικονίζεται στην εικόνα του Αρχαγγέλου Μιχαήλ, αντί της Παναγίας.

Sophocleous 1990, τόμος II, 22-24, τόμος III, πίν. 137.

Sophocleous 2006, 448.

A/A 8 α, β (Εικ. 13-14)

ΕΙΔΟΣ: Αμφιπρόσωπη φορητή εικόνα

αρχές 17^{ου} αι.

ΘΕΜΑ: Α. Παναγία Οδηγήτρια με αγίους και σκηνή θεραπείας ασθενών

Β. Παναγία Οδηγήτρια με αγίους και σκηνή θεραπείας ασθενών

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Κλήρου, επαρχία Λευκωσίας, Ναός Παναγίας

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 30x41 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Α. Στην καλύτερα διατηρημένη όψη, επάνω σε χρυσό και πράσινο βάθος, η Θεοτόκος εικονίζεται σε προτομή στον τύπο της Οδηγήτριας (επιγραφή, [ΜΗΤΗΡ] Θ(ΕΟ)Υ). Η Θεοτόκος κρατά στην αγκαλιά της τον Χριστό. Η Θεοτόκος πλαισιώνεται από τις ολόσωμες μορφές των αγίων Αναργύρων Κοσμά και Δαμιανού. Οι φωτοστέφανοι των ιερών μορφών είναι ανάγλυφοι.

Χαμηλότερα εικονίζονται δύο σκηνές θεραπείας ασθενών. Δύο γιατροί με τους βοηθούς τους περιποιούνται τις πληγές δύο ασθενών.

Περιμετρικά η εικόνα έφερε πλαίσιο το οποίο έχει αφαιρεθεί.

Β. Στην άλλη όψη επαναλαμβάνεται η απεικόνιση της όψης Α με μικρές διαφορές.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Αδημοσίευτη

A/A 9 (Εικ. 15-16)

ΘΕΜΑ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1603

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λευκωσία, ναός Αγίου Αντωνίου με δωρητή

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 153x63,5 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο άγιος Αντώνιος εικονίζεται ολόσωμος και μετωπικός. Κάτω αριστερά σε μικρή κλίμακα εικονίζεται λαϊκός δωρητής. Στην πίσω πλευρά της εικόνας υπογράφει ο ζωγράφος Λούτζιος και αναγράφεται η χρονολογία ΑΧΓ (1603)¹.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Παπαγεωργίου 1991,98, εικ. 60. Ο Παπαγεωργίου χρονολογεί την εικόνα στον 15^ο αιώνα.

¹ Η πληροφορία δόθηκε από τον Ι. Ηλιάδη, Έφορο του Βυζαντινού Μουσείου του Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ'.

A/A 10 (Εικ. 17-18)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα με δωρήτριες

Έτους: Αρχές 17^{ου} αιώνα

ΘΕΜΑ: Η αγία Αικατερίνη με δωρήτριες

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Μονή, επαρχία Λεμεσού, ναός Αγίας Ζώνης

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 40x30 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Η αγία Αικατερίνη κρατά με το αριστερό τον τροχό του μαρτυρίου της, κλάδο φοίνικος και με το δεξιό σταυρό. Φορεί αυτοκρατορικά ενδύματα.

Κάτω αριστερά εικονίζονται οι δύο δωρήτριες της εικόνας, γονυπετείς και δεόμενες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Αδημοσίευτη

A/A 11 (Εικ. 19-20)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Μεταξύ ετών 1612-1664

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Μέσανα, επαρχία Πάφου, ναός Αποστόλου Τυχικού

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 88,7x38,7 εκ.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ 17^{ος} αιώνας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος εικονίζεται όρθιος γυρισμένος αριστερά να πατά σε μαρμαροθετημένο δάπεδο. Ο άγιος κρατά ανοικτό ενεπίγραφο ειλητάριο.

Κάτω αριστερά εικονίζεται ο δωρητής της εικόνας, ένας ιερέας με ανοικτό ενεπίγραφο ειλητάριο. Την εικόνα υπογράφει ο ζωγράφος Δημήτριος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Λήμμα «Δημήτριος ιερέυς», ΜΚΕ 4, 226 (Α. Παπαγεωργίου).

Γερασίμου 2000α, 163, 175 σημ. 3.

A/A 12 (Εικ. 21-22)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή αμφιπρόσωπη εικόνα

ΘΕΜΑ: α. Παναγία Ελεούσα με ζεύγος δωρητών πρώτο μισό 17^{ου} αι.

β. Η Σταύρωση του Χριστού 13^{ος} αι.

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Κοράκου, επαρχία Λευκωσίας, ναός Παναγίας Ελεούσης.
Τώρα στην Ευρύχου, Επισκοπείο Ιεράς Μητροπόλεως Μόρφου.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 79,8x55 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Η Παναγία εικονίζεται στον τύπο της Οδηγήτριας με την προσωνυμία η Ελεούσα. Τη συνοδεύουν άγγελοι και ένας άγιος σε μικρότερη κλίμακα.

Κάτω αριστερά παριστάνεται γονυπετές το ζεύγος των δωρητών. Εξίτηλη επιγραφή στο αυτόξυλο πλαίσιο της εικόνας δεν κατέστη δυνατόν να διαβαστεί.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Ιερά Μητρόπολις Μόρφου 2000, αρ. 10, 262-3 (Χρ. Χατζηχριστοδούλου).

A/A 13 (Εικ. 23-24)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Πρώτο μισό 17^{ου} αι.

ΘΕΜΑ: Ο προφήτης Ηλίας με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Τσακίστρα, επαρχία Λευκωσίας, ναός Αγίου Νικολάου

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 69x56 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο προφήτης Ηλίας εικονίζεται σε περισυλλογή να κάθεται μπροστά σε σπήλαιο. Στην εικόνα φαίνονται δύο κοράκια να του φέρνουν τροφή. Κατά την συντήρηση της εικόνας το 2003 αφαιρέθηκε η νεότερη επιζωγράφηση εκτός από το κοράκι στην άνω αριστερή γωνιά. Στη νεότερη επιζωγράφηση ο προφήτης ήταν γυρισμένος προς την άλλη πλευρά.

Κάτω αριστερά σε μικρότερη κλίμακα υπάρχει ημικατεστραμμένη σκηνή με τον προφήτη Ηλία και τον προφήτη Ελισσαίο. Στην κάτω αριστερή γωνία εικονίζεται ο αφιερωτής γονυπετής να δέεται.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Αδημοσίευτη

A/A 14 (Εικ. 25-26)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Πρώτο μισό 17^{ου} αι.

ΘΕΜΑ: Η Γέννηση του Χριστού και δωρήτρια

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Καλοπαναγιώτης, επαρχία Λευκωσίας, ναός Παναγίας Θεοτόκου.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 43x33 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Γύρω από την ανακεκλιμένη Θεοτόκο με τον Χριστό στη φάτνη εικονίζονται αριστερά η σκηνή του Λουτρού του θείου Βρέφους και ο Ιωσήφ σε περισυλλογή (προφανώς από αντιστροφή του ανθιβόλου) και δεξιά ο ευαγγελισμός των ποιμένων με τη δωρήτρια στη γωνιά. Πάνω άγγελος που υμνεί, στο κέντρο το αστέρι και άνω αριστερά οι μάγοι έφιπποι.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Αδημοσίευτη

A/A 15 (Εικ. 27-28)

ΕΙΔΟΣ: Θωράκιο εικονοστασίου

17^{ος} αι.

ΘΕΜΑ: Φυτικός διάκοσμος και λαϊκός δωρητής

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Ευρύχου, επαρχία Λευκωσίας, Επισκοπείο Μόρφου

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 86,5x62 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Φυτικός διάκοσμος καλύπτει τον κάμπο. Στο μέσο περίπου της διακόσμησης παρεμβάλλεται διάχωρο-εικόνα (16,5x13,5 εκ.) με την απεικόνιση του δωρητή Χριστοφόρου, ο οποίος είναι γονυπετής και δέεται.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Αδημοσίευτη

A/A 16 (Εικ. 29-30)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα Πιθανόν μεταξύ των ετών 1630-1634

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Λεόντιος με ομώνυμο επίσκοπο δωρητή

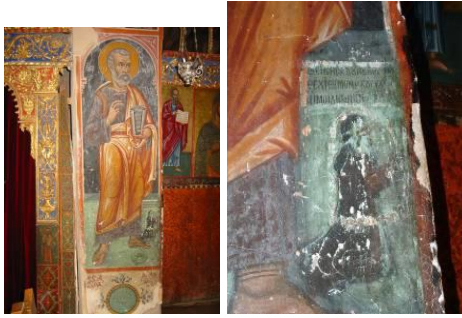
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Περβόλια, επαρχία Λάρνακας, ναός Αγίου Λεοντίου

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 110x 85εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο άγιος Λεόντιος εικονίζεται ένστολος και έφιππος. Πάνω από την κεφαλή του αλόγου εικονίζεται ο ομώνυμος του αγίου Μητροπολίτης Κιτίου Λεόντιος (πιθ. 1630-1634). Είναι στραμμένος προς τη δεξιά γωνιά, όπου μέσα από νεφελώδη ουρανό εξέρχεται το χέρι του Θεού. Ο επίσκοπος φορεί τα ιερατικά του άμφια και κρατά ενεπίγραφο ελιητάριο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Μιχαηλίδης 1992, 80 εξ., ιδίως 81-83.

A/A 17 (Εικ. 31-32)

ΕΙΔΟΣ: Τοιχογραφία

Έτους: 1633

ΘΕΜΑ: Ο Απόστολος Πέτρος με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Κακοπετριά, επαρχία Λευκωσίας, καθολικό Μονής Αγίου Νικολάου της Στέγης.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Οι Απόστολοι Πέτρος και Παύλος εικονίζονται στη δυτική πλευρά των πεσσών εκατέρωθεν του τέμπλου. Κάτω από τα πόδια του Αποστόλου Πέτρου -βόρειος πεσός- εικονίζεται γονυπετής ο δωρητής των τοιχογραφιών ιερομόναχος Φιλόθεος με συνοδευτική επιγραφή και τη χρονολογία ΑΧΛΓ (1633).

Οι τοιχογραφία αποδίδεται στον ιερογράφο Παύλο, ο οποίος ζωγράφισε τις εικόνες A/A 24-28, 30.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Α., Ι. Στυλιανού, «Ο ναός του Αγίου Νικολάου της Στέγης παρά την Κακοπετριάν. Άγνωστον μουσείον βυζαντινής τέχνης», ΚΣ Ι' (1946) 191.

Stylianou 1997, 75.

Ηλιάδης 2004, αρ. 2β.

A/A 18 (Εικ. 33-34)

ΕΙΔΟΣ: Θωράκιο

Έτους: 1634

ΘΕΜΑ: Δωρητές

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Κακοπετριά, επαρχία Λευκωσίας, ναός Παναγίας Θεοτόκου

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: σωζόμενο ύψος 76x σωζόμενο πλάτος 38,5 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ημικατεστραμμένο θωράκιο με την παράσταση του ζεύγους Μιχαήλ και Χριστίνης, δωρητών του εικονοστασίου του ναού. Μεταξύ των δύο αφιερωτών υπάρχει αναθηματική επιγραφή.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Α. και Ι. Στυλιανού, «Ο ναός της Παναγίας Θεοτόκου παρά την Κακοπετριά», ΚΣ ΙΣΤ' (1952), 51 εξ., πίν. ΙΗ'-ΙΘ'.

Α/Α 19 (Εικ. 35-37)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1636

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Γεώργιος με σκηνές του μαρτυρίου του και δωρητές

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Μηλικούρι, επαρχία Λευκωσίας, ναός Αγίου Γεωργίου

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 112,3x78,2 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο άγιος Γεώργιος δρακοκτόνος στη μέση και 13 σκηνές του μαρτυρίου του στο αυτόξυλο πλαίσιο. Την εικόνα υπογράφει ο ζωγράφος Γεράσιμος. Στη σκηνή του μαρτυρίου του αγίου στο λάκκο με τον ασβέστη εικονίζεται ζεύγος δωρητών γυρισμένων δεξιά, γυρισμένων προς την παράσταση της αποτομής της κεφαλής του αγίου Γεωργίου.

Στη σκηνή της κήδευσης του λειψάνου του αγίου εικονίζεται ζεύγος δωρητών, ένας ιερέας κρατώντας ενεπίγραφο ειλητάριο με τη λέξη «ευ/λο/γητο» με την πρεσβυτέρα του, επίσης στραμμένοι προς τα δεξιά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Χρ. Χατζηχριστοδούλου και Κ. Παπαϊωακείμ, «Φορητές εικόνες στην Ιερά Μητρόπολη Μόρφου (12^{ος}-19^{ος} αιώνας)», Ιερά Μητρόπολις Μόρφου 2000, 149 εικ.40.

A/A 20 (Εικ. 38)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

[Περί το 1636-1659]

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Στέφανος με σκηνές του βίου του και δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Καλοπαναγιώτης, επαρχία Λευκωσίας, Μονή Αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού. Εικονοφυλάκιο της Μονής.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 139x93εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο Πρωτομάρτυρας Στέφανος εικονίζεται στο κέντρο όρθιος, μετωπικός, με άμφια διακόνου να κρατά θυμιατό και μισάνοικτο βιβλίο. Κάτω δεξιά σε μικρότερη κλίμακα εικονίζεται ο δωρητής της εικόνας ιερομόναχος Γεράσιμος, γονυπετής και δεόμενο στον άγιο. Στις κάθετες πλευρές του πλαισίου εικονίζονται 12 σκηνές του βίου του αγίου.

Την εικόνα υπογράφει ο ζωγράφος Γεράσιμος Πάλτης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Ιερά Μητρόπολις Μόρφου 2000, αρ. 46, 336-7 (Χρ. Χατζηχριστοδούλου)

A/A 21 (Εικ. 39 α, β)

ΕΙΔΟΣ: Λεκάνη αγιασμού

Έτους: 1639

ΘΕΜΑ: Άγιοι με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Ιερά Μονή Κύκκου, επαρχία Λευκωσίας, καθολικό. Τώρα στο Μουσείο της Μονής Κύκκου (αρ. Σ 1062)

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: Ύψος: 42,8 εκ.

Διάμετρος λεκάνης: 24,7 εκ.

Διάμετρος βάσης: 19 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Στη βάση της λεκάνης ο Νικηφόρος, καθηγούμενος Κύκκου, σύμφωνα με τη συνοδευτική επιγραφή, εικονίζεται σε προτομή, δεόμενος, γυρισμένος προς τα δεξιά με το κεφάλι να στρέφεται ελαφρά προς τον θεατή. Το κύριο σώμα (κάλυκας) της λεκάνης είναι μεταγενέστερος από τη βάση. Στη βάση υπάρχει επιγραφή που μνημονεύει τον χρυσοχόο Χριστοφή που την κατασκεύασε και η χρονολογία ΑΧΛΘ (1639).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Περδίκης 1997, 22.

A/A 22 (Εικ. 40-41)

ΕΙΔΟΣ: Ξύλινη κυβοπυραμιδοειδής λειψανοθήκη Μεταξύ των ετών 1644-1674

με αργυρεπίχρυσο περίβλημα

ΘΕΜΑ: Άγιοι και δωρητής

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Καλοπαναγιώτης, επαρχία Λευκωσίας, Καθολικό Ιεράς Μονής Αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού

ΥΛΙΚΟ: Ξύλο με αργυρή επιχρυσωμένη επένδυση

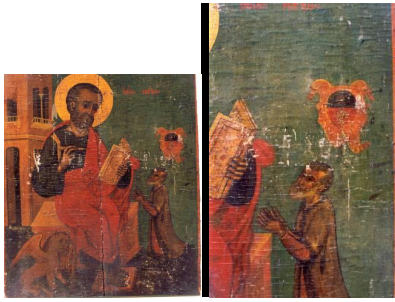
ΤΕΧΝΙΚΗ: Σφυρήλατη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Νικηφόρος (1641-1674), σύμφωνα με τη συνοδευτική επιγραφή, εικονίζεται στο πρώτο διάχωρο δεξιά της πρόσθιας κάθετης πλευράς της κυβοπυραμιδοειδούς θήκης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Μυριανθέας 1969, εικ. 20.

Ο ίδιος, 1991, 15, εικ. 20.

Α/Α 23 (Εικ. 42-43 α, β)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1649

ΘΕΜΑ: Ο Ευαγγελιστής Μάρκος με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λευκωσία, ναός Αγίου Ιακώβου. Τώρα στη Λευκωσία, ναός Αγίου Σπυριδωνος.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 55x46 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο Ευαγγελιστής Μάρκος παριστάνεται καθισμένος μπροστά από κτήριο να συγγράφει το ευαγγέλιό του. Αριστερά, δίπλα στον Ευαγγελιστή βρίσκεται το σύμβολό του, μικρό φτερωτό λιοντάρι. Σε δεύτερο επίπεδο, δεξιά, εικονίζεται γονυπετής ο δωρητής της εικόνας, γυρισμένος προς τον Απόστολο. Πάνω από το κεφάλι του εικονίζεται το οικοσημο του. Στον γαλάζιο κάμπο της εικόνας είναι γραμμένη η χρονολογία ΑΧΜΘ (1649).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Rice 1937, 260, πίν. XLIII, αρ. 124.

A/A 24 (Εικ. 44)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή δεσποτική εικόνα

Περί το 1650

ΘΕΜΑ: Ένθρονη Βρεφοκρατούσα με δύο δωρητές

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Παραλίμνι, επαρχ. Αμμοχώστου, ναός Παναγίας (ή Αγίας Άννης)

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 124,5x73 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ένθρονη μετωπική Θεοτόκος στον τύπο της Οδηγήτριας. Επιγραφή στο χρυσοκέντητο μαφόριο στο ύψος του αγκώνα της: *ΕΝ ΚΡΟΣΟΤΗ ΧΡΙΣΙΣ ΠΕ* (Ψαλμός 44 (45), 13-14). Ο νήπιος Χριστός στο αριστερό της γόνατο κρατεί ανοικτό ενεπίγραφο ειλητάριο: *ΠΝ(ΕΥ)ΜΑ Κ(ΥΡΙΟ)Υ ΕΠΕΜΕ ΟΥ ΕΝΕΚΕΝ ΕΧΡΙΣΕ ΜΕ ΕΥ* (Ησ. 61,1. Λουκ. 4, 18).

Κάτω εκατέρωθεν των ποδιών της Θεοτόκου απεικονίζονται δύο δωρητές, ένας κληρικός με ενεπίγραφο ειλητάριο (αριστερά) και ένας λαϊκός (δεξιά). Άνω, ανά ένας άγγελος εκατέρωθεν της Θεοτόκου.

Την εικόνα υπογράφει ο ζωγράφος ιερογράφος Παύλος (δράση μεταξύ των ετών 1622-1660), ο οποίος ζωγράφισε και την τοιχογραφία A/A 17 και τις εικόνες A/A 25-28, 30.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Γ. Τουμαζής, *Φωτίζοντας τη Νεοελληνική Εικαστική Δημιουργία , Οι Απαρχές της Νεοελληνικής Ζωγραφικής, Λευκωσία 2002, 28-29* (Χρ. Χατζηχριστοδούλου).

Ηλιάδης 2004, 24.

A/A 25 (Εικ. 45-46)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1650

ΘΕΜΑ: Παναγία Βρεφοκρατούσα με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Πάνω Λακατάμια, επαρχία Λευκωσίας, Μονή Αρχαγγέλου.
Τώρα στο Μουσείο της Μονής Κύκκου.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 113x82 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ένθρονη μετωπική Θεοτόκος στον τύπο της Οδηγήτριας. Ο νήπιος Χριστός στο αριστερό της γόνατο κρατά ανοικτό ενεπίγραφο ειλητάριο: ΠΝΕΥΜΑ ΚΥΡΙΟΥ ΕΠ' ΕΜΕ ΟΥ ΕΝΕΚΕΝ ΕΧΡΙΣΕ ΜΕ (Λουκ, 4, 18). Κάτω από το δεξιό χέρι της Θεοτόκου εικονίζεται ο δωρητής της εικόνας Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Νικηφόρος με σχετική επιγραφή και τη χρονολογία ΑΧΝ.

Η εικόνα αποδίδεται στον ζωγράφο Παύλο ιερογράφο, ο οποίος ζωγράφισε την τοιχογραφία A/A 17 και τις εικόνες A/A 24, 26-28, 30.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Rice 1937, 229 πίν. XXVII, αρ. 62.

Λήμμα «Αρχαγγέλου μοναστήρι, Λακατάμια», ΜΚΕ 2 (1985) 343 (Α. Παπαγεωργίου).

Γερασίμου 2000, 165.

Κοκκινόφτας, Θεοχαρίδης 2001, 16, 17, 25, 27.

Ηλιάδης 2004, αρ. 32.

A/A 26 (Εικ. 47)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1652

ΘΕΜΑ: Ο Αρχάγγελος Μιχαήλ με δωρητή τον Αρχιεπίσκοπο Νικηφόρο

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Πάνω Λακατάμια, επαρχία Λευκωσίας, καθολικό Μονής Αρχαγγέλου Μιχαήλ. Τώρα στο Μουσείο της Μονής Κύκκου.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 40x30 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο Αρχάγγελος Μιχαήλ εικονίζεται έως την οσφύ, μετωπικός. Κάτω αριστερά εικονίζεται ο δωρητής της εικόνας Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Νικηφόρος, σύμφωνα με τη συνοδευτική επιγραφή.

Η εικόνα, που φέρει χρονολογία ΑΧΝΒ (1652), αποδίδεται στον ζωγράφο Παύλο ιερομόναχο, ο οποίος ζωγράφισε την τοιχογραφία A/A 17 και τις εικόνες A/A 24-25, 27-28, 30.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Rice 1937, 236 πιν. XXI, αρ. 76.

Σπυριδάκης 1975, 252, 6.

Λήμμα «Αρχαγγέλου μοναστήρι, Λακατάμια», ΜΚΕ 2, 343 (Α. Παπαγεωργίου).

Ηλιάδης 2004, αρ. 11.

A/A 27 (Εικ. 48)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα (σωζόμενα τεμάχια: δύο)

Έτους: 1656

ΘΕΜΑ: Παναγία ένθρονη, Βρεφοκρατούσα με δωρήτρια

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Ορμίδεια, επαρχία Λάρνακας, ναός Αγίου Γεωργίου Αγκώνας.

Τώρα στην Ορμίδεια, ναός Αγίου Κωνσταντίνου Αλαμάνου.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 95,4x61εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Η ένθρονη Παναγία εικονίζεται στον τύπο της Οδηγήτριας με την επωνυμία *Η ΕΛΕ<ΟΥ>ΣΑ*. Ο Χριστός κρατά ανοικτό ενεπίγραφο ειλητάριο: *ΠΝ(ΕΥΜ)Α Κ(ΥΡΙΟ)Υ Ε/Π ΕΜΕ ΟΥ/ ΕΙΝΕΓΓΕΝ/ ΕΧΡΙΣΕ* (Λουκ. 4, 18). Στρέφεται αριστερά, προς τη δωρήτρια, την οποία ευλογεί. Στο κάτω αριστερό άκρο σώθηκε μόνο το άνω μέρος της κεφαλής της δωρήτριας και ανοικτό ενεπίγραφο ειλητάριο, το οποίο κατά πάσαν πιθανότητα θα κρατούσε.

Η εικόνα αποδίδεται στον ζωγράφο Παύλο ιερογράφο, ο οποίος ζωγράφισε την τοιχογραφία A/A 17 και τις εικόνες A/A24-26, 28, 30.

Η εικόνα σε δεύτερη χρήση, όπως δείχνουν τα οριζόντια τρέσα, που έχουν καταστρέψει εν μέρει τη ζωγραφική επιφάνεια. Στην οπίσθια όψη έχει ζωγραφισθεί το 18[.], σύμφωνα με σχετική επιγραφή, παράσταση με την ένθρονη Θεοτόκο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Λήμμα «Γεωργίου Αγίου Αγκώνος εκκλησία», ΜΚΕ 4, 47 (Α. Παπαγεωργίου).

Χατζηχριστοδούλου 2002, ό.π., 28.

Ηλιάδης 2004, αρ. 13.

A/A 28 (Εικ. 49-50)

ΕΙΔΟΣ: Βημόθυρο

Έτους: 1659

ΘΕΜΑ: Άνω: Ευαγγελισμός με δωρητή, κάτω: τέσσερις άγιοι ιεράρχες

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λυθροδόοντας, επαρχία Λευκωσίας, Μονή Προφήτη Ηλιού.
Τώρα στη Λευκωσία, Βυζαντινό Μουσείο Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου
Γ'

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 175x76 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ευλόγλυπτο βημόθυρο με το Χριστό στο μήλο. Στα θυρόφυλλα ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου με λαϊκό δωρητή δεξιά της Θεοτόκου και κάτω ανά δύο ιεράρχες σε κάθε φύλλο: Βασίλειος και Ιωάννης Χρυσόστομος, Γρηγόριος Θεολόγος και Νικόλαος.

Το βημόθυρο που φέρει τη χρονολογία ΑΧΝΘ (1659), υπογράφεται από τον ζωγράφο ιερομόναχο Παύλο, ο οποίος ζωγράφισε την τοιχογραφία A/A 17 και τις εικόνες A/A 24-27, 30.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Σπυριδάκις 1975, 52.

Ηλιάδης 2004, 15.

A/A 29 (Εικ. 51-53)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1659

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Επιφάνιος με δωρητές

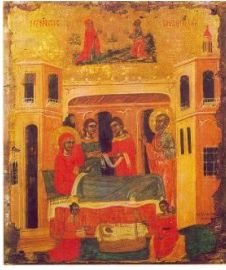
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Καλοπαναγιώτης, επαρχία Λευκωσίας, Μονή Αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού. Τώρα στο εικονοφυλάκιο της Μονής Αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 101x62 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο άγιος Επιφάνιος Επίσκοπος Κωνσταντίας εικονίζεται μετωπικός έως την οσφύ με αρχιερατική ενδυμασία να κρατά δερματόδετο ευαγγέλιο και να ευλογεί. Κάτω δεξιά και αριστερά εικονίστηκαν οι δωρητές, ο πρωτοϊερέας (sic, πρωθιερέας) Γαβριήλ και η πρεσβυτέρα του.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Αδημοσίευτη

A/A 30 (Εικ. 54)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 16[60-1670]

ΘΕΜΑ: Άνω: Ιωακείμ και της Άννα προσευχόμενοι. Κάτω: το Γενέσιο της Θεοτόκου με δωρήτρια

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Κύπρος(;). Τώρα στην Ελβετία, Γενεύη, Musée d'art et d'histoire
ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 57x47εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Άνω σε μικρότερη κλίμακα παρεμβάλλεται η σκηνή με την προσευχή των Θεοπατόρων. Η σκηνή του καθαυτό Γενεσίου της Θεοτόκου καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος της εικόνας. Μπροστά από αρχιτεκτόνημα που συμβατικά αποδίδει εσωτερικό οικίας, εικονίζεται η Άννα ξαπλωμένη να δέχεται τις περιποιήσεις των θεραπεινίδων. Στην άκρη του κρεβατιού στέκει ο Ιωσήφ που συνομιλεί μαζί της. Από την αριστερή είσοδο εισέρχεται στο δωμάτιο ένας άνθρωπος.

Αριστερά από το λίκνο της Παναγίας εικονίζεται η δωρήτρια της εικόνας γονυπετής και δεόμενη με συνοδευτική επιγραφή.

Η εικόνα αποδίδεται στον ζωγράφο ιερομόναχο Παύλο (δράση: μεταξύ 1622-1660), ο οποίος ζωγράφισε την τοιχογραφία A/A 17 τις εικόνες A/A 24-28.

Εντεύθεν τεκμαίρεται και η πιθανή καταγωγή της εικόνας από την Κύπρο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

M. Lazović, St. Frigerio-Zeniou, *Les icons du Musée d'Art et d' Histoire Genève*,
Genève 1985, αρ. 30.

Ηλιάδης 2004, τόμος Β' παράρτημα, αρ. 26.

A/A 31 (Εικ. 55)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1670

ΘΕΜΑ: Παναγία η Τραχωνίτισσα με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Τραχώνι, επαρχία Λευκωσίας, ναός Παναγίας. Η εικόνα έχει χαθεί κατά την Τουρκική εισβολή του 1974.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 102X72 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ένθρονη Παναγία στον τύπο της Οδηγήτριας. Κάτω αριστερά εικονίζεται ο δωρητής της εικόνας ιερέας Σάββας, γονυπετής και δεόμενος σύμφωνα με τη συνοδευτική επιγραφή.

Η εικόνα φέρει τη χρονολογία ΑΧΟ (1670) και υπογράφεται από τον ζωγράφο Ιωαννίκιο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Rice 1937, 228, πίν. XXVII, αρ. 61.

Gunnis 1936 (⁵1973), 442.

Stylianou 1985, 445, εικ. 263.

Λήμμα «Ιωαννίκιος», ΜΚΕ 6 (1987) 144-145 (Α. Παπαγεωργίου).

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

A/A 32

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Περί το 1670

ΘΕΜΑ: Αγία Μαρίνα με ιερέα δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Διόριος, επαρχία Κερύνειας, ναός Αγίας Μαρίνης. Η εικόνα έχει χαθεί κατά την τουρκική εισβολή του 1974.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: Άγνωστες

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Η αγία Μαρίνα εικονιζόταν με ιερέα δωρητή. Η αναφορά στην εικόνα αυτή και η χρονολόγηση δίνονται από τον Gunnis.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Gunnis 1936 (⁵1973), 219.

A/A 33 (Εικ. 56-57)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτος: 1672

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος με σκηνές του βίου του και δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λευκωσία, επαρχία Λευκωσίας, Καθεδρικό ναός Αγίου Ιωάννου Θεολόγου

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 78,5x67 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Στο κέντρο εικονίζεται ο Ευαγγελιστής Ιωάννης ο Θεολόγος να ακούει τη φωνή του Θεού. Το κεντρικό θέμα περιβάλλεται στις τέσσερις πλευρές του με δώδεκα σκηνές από τον βίο και τα θαύματα του αγίου.

Στα δεξιά του αγίου εικονίζεται ο δωρητής. Το άνω μισό του σώματός του καλύπτεται από νεότερη αφιερωματική επιγραφή, σε μια προσπάθεια απάλειψης του εικονιζομένου δωρητή. Η εικόνα υπογράφεται από τον ζωγράφο Θεόδωρο Πουλάκη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Παπαγεωργίου 1997, 76.

Parageorgiou 1999, 6.

A/A 34 (Εικ. 58)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1685

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λάπηθος, ναός Αγίου Ιωάννου Πρόδρομου. Τώρα στην Κερύνεια, καθεδρικός ναός του Αρχαγγέλου Μιχαήλ, ο οποίος έχει μετατραπεί από τους Τούρκους εισβολείς σε μουσείο εικόνων.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: Δεν κατέστη δυνατό να ληφθούν οι διαστάσεις.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος παριστάνεται μετωπικά με φτερά, έως την οσφύ. Με το δεξιό ευλογεί και με το αριστερό κρατά σε πινάκιο την κεφαλή του, ενεπίγραφο ειλητάριο και σταυροφόρο ράβδο. Στο ειλητάριο είναι γραμμένα τα ακόλουθα: *ΜΕΤΑΝΟΕΙΤ/ΑΙ ΗΓΓΕΙΚΕΝ/ ΓΑΡ Η ΒΑΣΙ/ΛΕΙ[Α] ΤΩΝ ΟΥ/ΡΑ/ΝΩΝ* (Ματθ. 3, 2).

Κάτω αριστερά απεικονίζονται δύο δωρητές σε δέηση, οι οποίες συνοδεύονται με αφιερωματική επιγραφή και τη χρονολογία ΑΧΠΕ (1685), γραμμένη στο κάτω πλαίσιο της εικόνας.

Η εικόνα αποδίδεται στον ζωγράφο ιερομόναχο Λεόντιο από τη Λεμεσό, ο οποίος ζωγράφισε τις εικόνες A/A 35-37.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Gunnis 1936 (51973), 314. Δίνει λανθασμένη χρονολογία (1641).

A/A 35 (Εικ. 59-60)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα Έτους: 1685 (με επιζωγραφήσεις του 1803)

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος με αρχιεπίσκοπο δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Πέλλαπαϊς, επαρχία Κυρηναίας, ναός Παναγίας Ασπροφορούσης. Τώρα στο Βυζαντινό Μουσείο του Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ' στη Λευκωσία.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 115,5x90 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος εικονίζεται ημίσωμος, ελαφρά στραμμένος προς τα δεξιά. Στο αριστερό κρατά σταυροφόρο ενεπίγραφο εισητάριο: ΜΕΤΑΝΟΕΪ/ΤΑΙ. ἤΓΓΙΚΕ ΓὰΡ ἡ ΒΑΣΙΛΕΪΑ ΤῶΝ ΟὐΡΑΝῶΝ (Ματθ. 3, 2). Το κεντρικό θέμα περιβάλλεται στις τρεις πλευρές του με δεκαπέντε σκηνές από τον βίο του αγίου. Κάτω από το δεξιό αγκώνα του αγίου εικονίζεται ο δωρητής της εικόνας, Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Χριστόδουλος Β' (1682-1685), σύμφωνα με τη συνοδευτική επιγραφή.

Η εικόνα φέρει τη χρονολογία ΑΧΠΕ (1685) και υπογράφεται από τον ζωγράφο ιερομόναχο Λέοντιο από τη Λεμεσό, που ζωγράφισε και τις εικόνες A/A 34, 36, 37.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Α. Στυλιανού, «Αι περιηγήσεις του Βάρσκυ εν Κύπρω», ΚΣ ΚΑ' (1957) 51.

Α. Παπαγεωργίου, *Βυζαντινό Μουσείο*, Ίδρυμα Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ', Πολιτιστικό Κέντρο, Λευκωσία 2000, αρ. κατ. 118.

A/A 36 (Εικ. 61)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1686

ΘΕΜΑ: Οι άγιοι Πάντες με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λάρνακα, μητροπολιτικός ναός Σωτήρος

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 40x52 εκ.

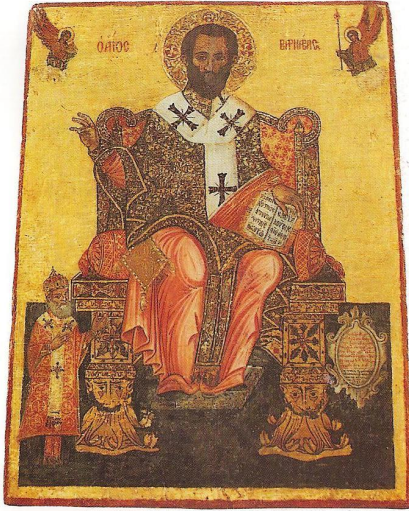
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Οι άγιοι Πάντες χωρισμένοι σε χορούς, ανάλογα με την ιδιότητά τους. Άνω ο Χριστός σε αποκαλυπτικό όραμα (καθισμένος επί νεφών που βαίνουν σε τροχούς, περιβάλλεται από τα σύμβολα των Ευαγγελιστών και πλαισιώνεται εκατέρωθεν από αγγέλους) και έναστρος σχηματοποιημένος ουρανός. Κάτω αριστερά εικονίζεται ο δωρητής της εικόνας ιερομόναχος Νικηφόρος, σύμφωνα με τη συνοδευτική επιγραφή.

Η εικόνα φέρει τη χρονολογία ΑΧΠΣΤ (1686) και υπογράφεται από τον ζωγράφο ιερομόναχο Λεόντιο από τη Λεμεσό, που έχει εκτελέσει και τις εικόνες Α/Α 34-35, 37.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Γερασίμου 2000α, 24, 71.

Κ. Γερασίμου, «Λεοντίου ιερομονάχου: Οι άγιοι Πάντες», Κατά Κίτιον 2002, 196.

A/A 37 (Εικ. 62)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1691

ΘΕΜΑ: Ο Απόστολος Βαρνάβας με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λευκωσία, εκκλησία Παναγίας Παλλουριωτίσσης. Τώρα στη Λευκωσία, Βυζαντινό Μουσείο Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ'.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 50,3 x 37,5 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο Απόστολος Βαρνάβας εικονίζεται ένθρονος με επισκοπικά άμφια. Με το δεξιό χέρι ευλογεί και με το αριστερό στηρίζει ανοικτό ενεπίγραφο ευαγγέλιο στο γόνατο του: ΕΙΠΕΝ Ο / Κ(ΥΡΙΟ)Σ ΤΟΙΣ Ε / ΑΥΤΟΥ ΜΑ/ΘΗΤΑΙΣ / Ο ΑΚΟΥΩΝ / ΥΜΩΝ / ΕΜΟΥ Α/ΚΟΥΕΙ. Κ/ΑΙ Ο ΑΘΕ/ΤΩΝ Υ (Λουκ. 10, 16). Στις άνω γωνίες εικονίζονται μέσα από νέφη οι Αρχάγγελοι, προσκομίζοντας ο Μιχαήλ μίτρα και ο Γαβριήλ σκήπτρο με μήλο.

Κάτω αριστερά εικονίζεται ο δωρητής της εικόνας Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Ιάκωβος. Δεξιά επιγραφή στο θυρεόμορφο πλαίσιο με τη χρονολογία ΑΧ4Α (1691). Η εικόνα αποδίδεται στον ζωγράφο ιερομόναχο Λεόντιο από τη Λεμεσό, ο οποίος ζωγράφισε τις εικόνες A/A 34-36.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Κυπριανός 1788, 314.

Ι. Γ. Καργώτου, «Η Μονή Παλλουριωτίσσης», ΚΣ ΙΓ' (1949), 72 και πίν. VII, 2.

Παπαγεωργίου 1995, 159-160.

A/A 38 (Εικ. 63-64)

ΕΙΔΟΣ: Θωράκιο εικονοστασίου

18^{ος} αιώνας

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Σπυρίδων και ιερομόναχος δωρητής

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Μηλικούρι, επαρχία Λευκωσίας, ναός Αγίου Γεωργίου

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 73,2x69,2 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Πάνω σε πορτοκαλόχρωμο βάθος εικονίζονται πανομοιότυποι πλοχμοί που εναλλάσσονται με σειρές από ρόδακες, που μιμούνται ύφασμα οθωμανικής προέλευσης. Στο μέσο περίπου της διακόσμησης παρεμβάλλεται διάχωρο-εικόνα (24x23 εκ.) με την απεικόνιση του αγίου Σπυρίδωνος και του δωρητή, ιερομόναχου Ιωαννικίου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Ιερά Μητρόπολις Μόρφου 2000, 408-9, αρ. 81 (Στ. Κ. Περδίκης).

Α/Α 39 (Εικ. 65-66)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Αρχές 18^{ου} αι.

ΘΕΜΑ: Οι άγιοι Ελευθέριος και Ανδρέας με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λάρνακα, ναός Παναγίας Χρυσοπολιτίσσης

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 36x25,6 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Οι άγιοι Ελευθέριος και Ανδρέας εικονίζονται καθήμενοι. Με το δεξιό χέρι τους ευλογούν και με το αριστερό, ο πρώτος κρατά ανοικτό ευαγγέλιο και ο δεύτερος ράβδο και κλειστό ελητάριο. Πάνω ημικυκλική νεφέλη. Στο κέντρο ο Χριστός ευλογών και κεφαλές αγγέλων σε αναγεννησιακή νοοτροπία.

Κάτω σε πρώτο επίπεδο εικονίζεται γονυπετής άνδρας με στολή ευγενούς στραμμένος προς τα αριστερά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Χρ. Χατζηχριστοδούλου, Δύο άγνωστες επανησιακές εικόνες στο ναό Παναγίας Χρυσοπολίτισσας στη Λάρνακα της Κύπρου, *Ε' Συνάντηση Βυζαντινολόγων Ελλάδος και Κύπρου (2003) [2005]*, 283.

Μιχαηλίδης 2005, 197 [Αρ. Δ28].

A/A 40 (Εικ. 67-68)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Αρχές 18^{ου} αι.

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Ξενοφών με τη συνοδεία του και σκηνή δολοφονίας

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λάρνακα, ναός Παναγίας Χρυσοπολιτίσης

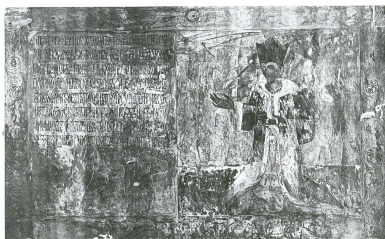
ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 35,6 x25,6 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Δίζωνη εικόνα: Άνω οι άγιοι Ξενοφών, Μαρία, Αγάπιος, Αρκάδιος και κάτω, δύο επεισόδια με σκηνή δολοφονίας σε εσωτερικό οικίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Χατζηχριστοδούλου, ό.π.

Μιχαηλίδης 2005, 197 [Αρ. Δ27].

A/A 41 (Εικ. 69-71)

ΕΙΔΟΣ: Θωράκιο

Έτους: 1714

ΘΕΜΑ: Παράσταση ανακαινιστού της εκκλησίας

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λευκωσία, ναός Αγίου Σάββα. Τώρα στη Λευκωσία, Βυζαντινό Μουσείο του Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ'.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 68 x91 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Εικονίζεται ο επίτροπος της εκκλησίας Δημήτριος, ο οποίος δαπάνησε για την ανακαίνιση του εσωτερικού της εκκλησίας με χορό εικόνων καθώς και με το χρύσωμα του τέμπλου. Αριστερά εκτενής αφιερωματική επιγραφή και η χρονολογία ΑΨΙΔ (1714).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Σωτηρίου 1935, πιν. 162 (με λανθασμένη επίσης ανάγνωση της χρονολογίας: 1514 αντί 1714).

Λήμμα «Σάββα αγίου εκκλησία, Λευκωσία», ΜΚΕ 12, 122 (Α. Παπαγεωργίου): Αναφέρει λανθασμένα ότι η «ανακαίνιση της εκκλησίας έγινε το 1608, όπως αναφέρει μακρά επιγραφή σε ξύλινη πινακίδα στην οποία εικονίζεται ο επίτροπος της εκκλησίας Δημήτριος» .

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

A/A 42

ΕΙΔΟΣ: Τοιχογραφία

Περί το 1727

ΘΕΜΑ: Ο δωρητής μοναχός Παρθένιος δεόμενος

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Επαρχία Λευκωσίας, Καθολικό Μονής Παναγίας του Μαχαιρά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Σύμφωνα με τον Μενάρδο «στο δεξιό τοίχο» του καθολικού παριστανόταν ο μοναχός Παρθένιος δεόμενος (βλ. βιβλιογραφία). Η τοιχογραφία καταστράφηκε από πυρκαγιά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Σ. Μενάρδου, *Ιερά Μονή Παναγίας του Μαχαιρά*, Εν Πειραιεί, 1929, 24.

Α/Α 43 (Εικ. 72-75)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1730

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Συμεών ο Στυλίτης με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Αυλώνα, επαρχία Λευκωσίας, ναός Αγίας Μαρίνης. Τώρα στην Ευρύχου, Επισκοπείο Ιεράς Μητροπόλεως Μόρφου.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 24x33εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο άγιος Συμεών εικονίζεται καθισμένος πάνω στην κολώνα του να κρατά ενεπίγραφο ελητάριο: μόλο/πας έΜΟϋ αργυρος σκωληξ έυλ/ογι. Δεξιά εικονίζεται ο νεαρός δωρητής της εικόνας να κρατά ενεπίγραφο ειλητάριο και να δέεται στον άγιο. Στο έδαφος εκτενής αφιερωματική επιγραφή και χρονολογία ΑΨΛ (1730).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Rice 1937, 260-1, πίν. ΧLIII, αρ.125.

Α/Α 44 (Εικ. 76-77)

ΕΙΔΟΣ: Τοιχογραφία

Έτους: 1736

ΘΕΜΑ: Ιεράρχες ιερού Βήματος με δωρητή τον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου Φιλόθεο (1734-1759)

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λευκωσία, ναός Αγίου Ιωάννου Θεολόγου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ως χορηγός της παράστασης των συλλειτουργούντων ιεραρχών φέρεται ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Φιλόθεος, ο οποίος εικονίζεται μπροστά στον άγιο Σίλβεστρο στο βόρειο άκρο της αψίδας του ιερού βήματος με μακρά επιγραφή και τη χρονολογία ΑΨΛΣΤ (1736). Οι τοιχογραφία με τους ιεράρχες αποδίδεται στον ζωγράφο Ιωαννίκιο, ο οποίος ζωγράφισε την τοιχογραφία Α/Α 45.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Γεωργίου 1875 (²1975), 102.

Λήμμα «Ιωάννη Αγίου του Θεολόγου καθεδρικός ναός», ΜΚΕ 6, 126 (Α. Παπαγεωργίου).

Παπαγεωργίου 1998, 69, 71-73, 94 εικ.16, 95 εικ.18.

Parageorgiou 1999, 17, 43-44.

V. Gregoriou, *A Guide to St. John's Cathedral Nicosia*, Nicosia 2000, 9. Κιτρομηλίδης
2002, 262-265.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Α. ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

A/A 45 (Εικ. 78)

ΕΙΔΟΣ: Τοιχογραφία

Έτους: 1739

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Σπυρίδων με δωρητή τον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου Φιλόθεο (1734-1759)

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λάρνακα, Τρεμετουσιά/ Τριμυθούς, επαρχία Λάρνακας Μονή Αγίου Σπυρίδωνος. Πάνω από την νότια είσοδο του καθολικού. Άγνωστη η σημερινή κατάσταση μετά την τουρκική κατοχή (1974).

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Στο τυφλό τόξο πάνω από τη νότια είσοδο του καθολικού ο άγιος Σπυρίδωνας εικονίζεται ολόσωμος μετωπικός.

Κάτω αριστερά εικονίζεται όρθιος ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Φιλόθεος, μεσήλικας, με μικρή γενειάδα κρατώντας στο αριστερό χέρι ενεπίγραφο ειλητάριο. Κάτω δεξιά υπάρχει αναθηματική επιγραφή με χρονολογία ΑΨΛΘ (1739) και τη υπογραφή του ζωγράφου Ιωαννικίου, στον οποίο αποδίδονται οι τοιχογραφίες της αψίδας του αρχιεπισκοπικού ναού του Αγίου Ιωάννου Θεολόγου στη Λευκωσία (A/A 44).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Φ. Κωνσταντινίδης, Αρχιμ., Ο άγιος Σπυρίδων επίσκοπος Τριφυθούντος ο Θαυματουργός, Λευκωσία 1972, 1965, εκ. 6, 7.

Λήμμα «Ιωάννη Αγίου του Θεολόγου καθεδρικός ναός», ΜΚΕ 6, 126 (Α. Παπαγεωργίου).

Παπαγεωργίου 1998, 71-72, 96 εκ. 19.

A/A 46 (Εικ. 78-79)

ΕΙΔΟΣ: Τοιχογραφία

Έτους: 1740

ΘΕΜΑ: Ο Αρχάγγελος Μιχαήλ με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Μονάρι, επαρχία Λεμεσού, Μονή Αρχαγγέλου Μιχαήλ (18^{ος} αι.) Πάνω από τη δυτική είσοδο.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο Αρχάγγελος Μιχαήλ εικονίζεται σε προτομή. Με το δεξιό χέρι κρατεί σπαθί και με το αριστερό ανοικτό ενεπίγραφο ελιθάριο. Αριστερά εικονίζεται γονυπετής δεόμενος ο Μητροπολίτης Κιτίου Μακάριος Α' (1737-1776), ανακαινιστής του ναού σύμφωνα με τη συνοδευτική αφιερωματική επιγραφή.

Η τοιχογραφία χρονολογείται σύμφωνα με της επιγραφή στα ΑΨΜ (1740) και υπογράφεται τον ζωγράφο Φιλάρετο, στον οποίο οφείλεται και τα παραδείγματα A/A 48-49.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Stylianou 1967, 65-74.

Λήμμα «Μακάριος επίσκοπος: Μακάριος Α'», ΜΚΕ 9, 271(Α. Παυλίδης).

Λήμμα «Φιλάρετος ζωγράφος», ΜΚΕ 13, 238 (Α. Παπαγεωργίου).

Μιχαηλίδης 1992, 13 εξ.

A/A 47 (Εικ. 80-83)

ΕΙΔΟΣ: Τοιχογραφία

Έτους: 1747

ΘΕΜΑ: Κτήτορες του ναού

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Τερσεφάνου, επαρχία Λάρνακας, ναός Αγίου Γεωργίου Αρπερας (1745). Πάνω από τη βόρεια πόρτα.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Εσωτερικά του ναού, πάνω από την βόρεια πόρτα απεικονίστηκαν οι κτήτορες με τις οικογένειές τους, που συνοδεύονται με δύο αφιερωματικές επιγραφές, οι οποίες αναφέρονται στην ίδρυση και τη διακόσμηση της εκκλησίας λεπτομερειακά. Επάνω στο πρόπλασμα του ναού που προσφέρει ο δωρητής αναγράφεται η χρονολογία ΑΨΝΖ (1747).

Οι τοιχογραφίες είναι έργο του ζωγράφου Φιλάρετου, ο οποίος και υπογράφει την τοιχογραφία με τον άγιο Γεώργιο στο βόρειο τοίχο, καθώς και τα παραδείγματα A/A 46, 48-49.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Stylianou 1972, 149-164.

Stylianou 1985, 440 εξ., εικ. 261-262.

Ηγουμενίδου 1996, 68 εξ., εικ. 22, 23.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Α. ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

A/A 48 (Εικ. 84)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1755

ΘΕΜΑ: Ο Αρχάγγελος Μιχαήλ με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λευκωσία, Αγία Βαρβάρα, πιθανόν από τον παλαιό ναό της Αγίας Βαρβάρας. Τώρα στη Λευκωσία, Αγία Βαρβάρα, νέος ναός της Αγίας Βαρβάρας.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 181,5x119,5 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο Αρχάγγελος Μιχαήλ εικονίζεται ολόσωμος με αυτοκρατορικά ενδύματα. Με το δεξιό χέρι υψωμένο πλάγια κρατεί το λάβαρο με τις λέξεις *Αγιος Άγιος Άγιος* και με το αριστερό μετάλλιο με τη μορφή του Χριστού Εμμανουήλ.

Κάτω αριστερά εικονίζεται γονυπετής δεόμενος ο δωρητής της εικόνας ιερέας Μιχαήλ με γκριζα μαλλιά και κοντά γένια και μαύρο σκούφο στο κεφάλι. Φορεί μαύρο στιχάριο και πράσινο φελόνι με πλατύ χρυσό επίγραμμα στους ώμους. Κάτω σε ανοικτό ειλητό υπάρχει η αναθηματική επιγραφή: + ΕΓΙΝΕΝ Η ΠΑΡΟΥΣΑ ΥΚΩΝ ΤΟΥ, / ΤΑΞΙΑΡΧΟΥ Κ(ΑΙ) ΠΥΡΙΜΟΡΦΟΥ ΜΙ/ΧΑΗΛ, ΔΙΑΣΥΝΔΡΟΜΗΣ Κ(ΑΙ) ΔΑΠΑΝΗΣ Κ(ΑΙ)/ ΠΟΘΟΥ ΠΟΛΛΟΥ, ΤΟΥ ΕΥΛΑΒΑΣΤΑΤΟΥ ΜΙ/ΧΑΗΛ ΙΕΡΕΩΣ. ΔΙΑΜΝΗΜΟΣΗΝΟΝ ΑΥΤΟΥ Κ(ΑΙ) ΤΩΝ/ ΓΩΝΕΩΝ ΤΟΥ. Κ(ΑΙ) Ο Θ(ΕΟ)Σ ΣΥΧΟΡΕΣΗ ΑΥΤΟΥ. Δεξιά του

Αρχαγγέλου και πάνω στο δάπεδο υπογράφει ο ζωγράφος ο οποίος δηλώνει και την καταγωγή του: ΧΕΙΡ ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ ΕΚ ΨΥΜΟΛΟΦ<ΟΥ>/ ΑΨΝΕω Χ(ΡΙΣΤΟ)Υ. Ο ζωγράφος Φιλάρετος εξετέλεσε και τις τοιχογραφίες Α/Α 46-47, 49.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Αδημοσίευτη

A/A 49 (Εικ. 85)

ΕΙΔΟΣ: Τοιχογραφία

Έτους: 1756(;)

ΘΕΜΑ: Κτήτωρ με άγιο Ιωάννη Θεολόγο

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λευκωσία, ναός Αγίου Ιωάννου Θεολόγου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Στο βόρειο τοίχο του κυρίως ναού, αριστερά της εισόδου εικονίζεται ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Φιλόθεος (1734-59), γονυπετής προσφέρει στον άγιο Ιωάννη τον Θεολόγο το ναό και ο άγιος μεσολαβεί στον Χριστό για τη δωρεά. Η τοιχογραφία αποδίδεται στον ζωγράφο Φιλάρετο, που ζωγράφισε και τα παραδείγματα A/A 46-48.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Παπαϊωάννου 1911, 246.

Λήμμα «Ιωάννη Αγίου του Θεολόγου καθεδρικός ναός», ΜΚΕ 6, 126 (Α. Παπαγεωργίου).

Παπαγεωργίου 1998, 75, 94 εικ. 17.

A/A 50 (Εικ. 86)

ΕΙΔΟΣ: Θωράκιο εικονοστασίου

Έτους: 1757

ΘΕΜΑ: Δέηση με δωρητές

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Μια Μηλιά, επαρχία Αμμοχώστου, ναός Αγίου Ιωάννη Θεολόγου. Το θωράκιο έχει χαθεί κατά την Τουρκική εισβολή του 1974.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 97 x45 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Το θωράκιο κοσμείται με κυκλικό ενεπίγραφο μέταλλο στο κέντρο. Πάνω εικονίζεται η Δέηση και κάτω το ζεύγος των δωρητών, ο ιερέας Σολωμός και η σύζυγός του Αργυρή.

Το θωράκιο υπογράφεται από τον ιεροδιάκονο Νεκτάριο σύμφωνα με τη συνοδευτική επιγραφή. Ο Νεκτάριος ήταν μαθητής των ιερομονάχων Ιωαννικίου και Φιλαρέτου. Ο ζωγράφος εκτέλεσε και το παράδειγμα A/A 67.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Rice 1937, 247-248, πιν. XXXVI, αρ. 99.

Λήμμα «Μια Μηλιά», ΜΚΕ 10, 62, 196 (Α. Παυλίδης).

Λήμμα «Φιλάρετος ζωγράφος: Φιλάρετος», ΜΚΕ 13, 238-239 (Α. Παπαγεωργίου).

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Α. ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

A/A 51 (Εικ. 87)

ΕΙΔΟΣ: Τοιχογραφία

Έτους: 1759

ΘΕΜΑ: Ο Αρχιεπίσκοπος Παΐσιος προσφέρει στον Χριστό το ομοίωμα της εκκλησίας του Μονογενούς.

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Κουλάνι, επαρχία Λεμεσού, ναός Μονογενούς

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο Αρχιεπίσκοπος Παΐσιος εικονίζεται εσωτερικά στο δυτικό τοίχο του ναού του Μονογενούς, γονυπετής, στραμμένος προς τον Χριστό που προβάλλει σε δόξα από τον ουρανό να Του απευθύνει τα λόγια που αναγράφονται στο χαρτί πάνω από την αφιερωμένη εκκλησία. Στον κάμπο αναγράφεται η χρονολογία ΑΨΝΘ (1759).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Π. Αγάθωνος, «Δύο πρωτότυπα θυσιαστήρια (άγιοι τράπεζαι)», ΚΣ ΕΒ'-ΕΓ', (1998-1999), 225 εξ., ιδιαίτερα 229 εξ.

A/A 52 (Εικ. 88)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 9 Ιουλίου 1759

ΘΕΜΑ: Αγία Μαρίνα με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Καλοπαναγιώτης, επαρχία Λευκωσίας, ναός Παναγίας Θεοσκέπαστης

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 61x90 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Η αγία Μαρίνα κρατά διπλό σταυρό με το δεξιό της και προτάσσει ανοικτή την παλάμη του αριστερού της χεριού. Πάνω αριστερά μέσα από σχηματοποιημένο ουρανό προβάλλει ο Χριστός. Δεξιά γονυπετής σε σύννεφο άγγελος έχει τα χέρια του σταυρωμένα στο στήθος. Κάτω αριστερά εικονίζεται ο δωρητής ιεροδιάκονος Μελέτιος, γονυπετής, δεόμενος με σχετική συνοδευτική επιγραφή. Ο ζωγράφος Χαράλαμπος που υπογράφει την εικόνα της αγίας Μαρίνης ζωγράφισε και την εικόνα A/A 52.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Μυριανθέας 1991, 332.

Ιερά Μητρόπολις Μόρφου 2000, 364-5 (Χρ. Χατζηχριστοδούλου).

A/A 53 (Εικ. 89-91)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Πριν το 1761-1771 ή λίγο αργότερα

ΘΕΜΑ: Θεοτόκος με Χριστό και δωρητές

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λευκωσία, ναός Παναγίας Φανερωμένης

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 50,5x49 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Σε χρυσό βάθος, άνω εικονίζεται η Θεοτόκος με τον Χριστό ευλογούντα μπροστά στο στήθος της, να πλαισιώνονται από τους Αρχαγγέλους Μιχαήλ και Γαβριήλ. Κάτω εικονίζεται η οικογένεια του Χατζηιωσήφ (πριν το 1761-11.1.1780) δραγομάνου (διερμηνέως) του Σεραγίου της Λευκωσίας (πριν το 1761-1771 ή λίγο αργότερα). Αριστερά ο ίδιος με τους δύο γιούς του και δεξιά η σύζυγος του με τη θυγατέρα τους. Μεταξύ του Χατζηιωσήφ και της συζύγου του υπάρχει πολύστιχη επιγραφή.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Περιστιάνης 1910, 742.

Rice 1937, 267, πιν. XLVII, No.140.

Hill 1972, τόμ. IV, 95, πίν.V.

Λήμμα «Χατζηιωσήφ δραγομάνος», ΜΚΕ 14, 16 (Β. Χριστοδούλου).

Παπαγεωργίου 1995, 161.

Ηγουμενίδου 1996, 68 εικ. 24, 69, 114 εικ. 102, 125, 126, 1411, 144, 152, 252, 265.

Βυζαντινή Μεσαιωνική Κύπρος 1997, 238-39 (Α. Παπαγεωργίου).

Sophocleous 2000, 252-53 (Στ. Κ. Περδίκης).

Ν. Παναγής, *Ο ιερός ναός Παναγίας της Φανερωμένης στη Λευκωσία της Κύπρου. Ιστορικό Λεύκωμα, Λευκωσία 2002, 62-64 (Στ. Κ. Περδίκης).*

A/A 54 (Εικ. 92)

ΕΙΔΟΣ: Τοιχογραφία

Έτους: 1769

ΘΕΜΑ: Ο Αρχιεπίσκοπος Χρυσάνθος αφιερώνει ναό.

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Αναλιόντας, επαρχία Λευκωσίας, καθολικό Μονής Αρχαγγέλου Μιχαήλ

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 134 x 139 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Στην πάνω αριστερή γωνία μέσα σε σύννεφα και έναστρο ουρανό παρουσιάζεται ο Χριστός γυρισμένος προς τον Αρχάγγελο Μιχαήλ να συνομιλούν. Τα λόγια του Μιχαήλ γράφονται σε ειλητάριο που κρατά με το δεξιό του χέρι. Με το αριστερό παρουσιάζει τους δύο δωρητές στον Χριστό. Μπροστά από τον Μιχαήλ το ομοίωμα της Εκκλησίας και σε πρώτο επίπεδο ο Αρχιεπίσκοπος Χρυσάνθος (1767-1810) γονυπετής, με το δεξιό χέρι του υψωμένο σε στάση δέησης και κρατώντας ενεπίγραφο ειλητάριο. Πίσω του εικονίζεται σε μικρότερη κλίμακα ο οικονόμος Λεόντιος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Τσικνόπουλλος 1979, 74.

Λήμμα «Αρχαγγέλου μοναστήρι, Αναλιόντας», ΜΚΕ 2, 342 (Α. Παπαγεωργίου).

Παπαγεωργίου 2005, 70.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Α. ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

A/A 55 (Εικ. 93-94)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 24 Νοεμβρίου 1770

ΘΕΜΑ: Παναγία η Χρυσοσώτηρα με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Τρεις Ελιές, επαρχία Λεμεσού, ναός Παναγίας

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 95x 70,4 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Η Παναγία εικονίζεται στον τύπο της Κυκκώτισσας. Αριστερά σε μικρότερο μέγεθος ο προφήτης Δαβίδ κρατά ενεπίγραφο ειλητάριο: Ακουσον θύγατερ και ιδε και κλινόν το ούς σου και επιλάθου του λαού σου και του οικου του πατρός σου (Ψαλμ. 44, 11). Χαμηλότερα σε ακόμα μικρότερο μέγεθος από το Δαβίδ παριστάνεται ο ιερέας Χριστόδουλος, δωρητής της εικόνας με ενεπίγραφο ειλητάριο. Στον κάμπο αριστερά υπογράφει ο ζωγράφος: χειρ Χαραλάμπους ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ ΑΨΟω ΝΟΕΜΒΡ<ΙΩ> ή <ΙΟΥ> ΚΔ (24-11-1770). Ο ζωγράφος Χαράλαμπος ζωγράφισε και την εικόνα A/A 52.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Αδημοσίευτη

A/A 56 (Εικ. 95)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1770

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Στυλιανός με ζεύγος δωρητών

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Πάφος, Μονή Παναγίας Τροοδιτίσσης

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 37 X 24 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο άγιος Στυλιανός ολόσωμος και μετωπικός με μοναχικά ενδύματα, κρατώντας με το αριστερό χέρι ανοιχτό ενεπίγραφο ειλητάριο.

Κάτω εικονίζονται οι δωρητές της εικόνας Νικόλαος και Ανεζού, σύμφωνα με της υνοδευτική επιγραφή και η χρονολογία ΑΨΟ (1770).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Τσικνόπουλλος 1954, ό.π., 108, 110.

Ο ίδιος, 1990 142-3.

A/A 57 (Εικ. 96-98)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1770

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Παντελεήμων με δωρητή τον Μητροπολίτη Κυρηναίας Χρύσανθο (1765-1783)

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Μύρτου, επαρχία Λευκωσίας, καθολικό Μονής Αγίου Παντελεήμονος. Η εικόνα εντοπίστηκε και φωτογραφήθηκε το 2007 στη Μονή Αγίου Μάμαντος Μόρφου, όπου έχει μεταφερθεί από τις κατοχικές αρχές.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: Άγνωστες

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο άγιος Παντελεήμων εικονίζεται ολόσωμος, σε νεαρή ηλικία, αγένειος να κρατά με καλυμμένο το αριστερό χέρι κιβωτίδιο και ενεπίγραφο δέλτο, έχοντας το δεξιό χέρι ακάλυπτο.

Στην κάτω αριστερή γωνιά παριστάνεται ο Μητροπολίτης Κυρηναίας Χρύσανθος (1765-1783), γονυπετής προς τον άγιο. Ο Χρύσανθος κρατά ενεπίγραφο ειλητάριο. Στο βάθος εικονίζεται το κτηριακό συγκρότημα της Μονής του αγίου Παντελεήμονος Μύρτου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Gunnis 1956, 352-3.

Λήμμα «Παντελεήμονος Αγίου μοναστήρι, Μύρτου», ΜΚΕ 11, 75 (Α. Παπαγεωργίου).

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Α. ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

A/A 58 (Εικ. 99)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1771 με επιζωγράφηση του 1829

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Γεώργιος δρακοκτόνος με σκηνές του βίου του και δωρητής

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Καραβάς, επαρχία Κυρηναίας, ναός Αγίου Γεωργίου. Η εικόνα βρισκόταν τοποθετημένη στο γυναικωνίτη του ναού και χάθηκε κατά την τουρκική εισβολή του 1974.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: Άγνωστες

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Η αρχική εικόνα φαίνεται ότι είχε επιζωγραφισθεί γιατί έφερε δύο χρονολογίες: Η παλαιότερη χρονολογία ΑΨΟΑ' (1771) και η νεότερη ΑΩΚΘ' (1829). Στην κεντρική σύνθεση ο άγιος Γεώργιος εικονίζεται έφιππος δρακοκτόνος. Δεξιά στην κορυφή λόφου εικονίζεται ο δωρητής ηγούμενος Αχειροποιήτου Μελέτιος να κρατά ανοικτό ενεπίγραφο ελιθάριο. Περιμετρικά εικονίζονταν δεκαέξι παραστάσεις από το μαρτύριο και τα θαύματα του αγίου.

Σύμφωνα με τη συνοδευτική επιγραφή η επιζωγράφηση έγινε από τον Χρύσανθο Σύγγελλο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Στυλιανού, Χαρμαντά 1969, 31, εικ. 19. Στη σελ. 33 αναφέρει λανθασμένα ότι ο εικονιζόμενος δωρητής είναι ο Λεόντιος, αντί του ορθού, δηλ. του Μελέτιου.

Πρωτοπαπά 2000-01, 450-3, 457.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Α. ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

A/A 59 (Εικ. 100-101)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1773

ΘΕΜΑ: Ο Απόστολος Φίλιππος ένθρονος με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Όμοδος, επαρχία Λεμεσού, ναός Τιμίου Σταυρού

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 101 X 54 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο Απόστολος Φίλιππος εικονίζεται ένθρονος με το δεξιό του χέρι να ευλογεί, ενώ με το αριστερό να κρατεί ανοικτό ενεπίγραφο Ευαγγέλιο. Στην κάτω αριστερή γωνία εικονίζεται ο δωρητής, ο Μητροπολίτης Πάφου Πανάρετος, γονυπετής να προσφέρει λειψανοθήκη στον Απόστολο για την κάρα του. Εκτενής επιγραφή γραμμένη σε ειλητάριο που κρατεί ο Πανάρετος αναφέρεται στη δωρεά. Άλλη επιγραφή στο κάτω πλαίσιο αναφέρεται στην ιστόρηση της εικόνας το ΑΨΓ (1773).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Ι. Π. Τσικνόπουλλος, *Η Ιερά Μονή Τροοδιτίσσης*, Λευκωσία 1954, 34-35.

Ο ίδιος 1971, 315 εξ., εικ. 418-423.

A/A 60 (Εικ. 102)

ΕΙΔΟΣ: Αναθηματικός πίνακας

Μεταξύ των ετών 1773-1774

ΘΕΜΑ: Ο Αρχιεπίσκοπος Χρυσάνθος προσφέρει την ανακαινισμένη μονή στον άγιο Ηρακλείδιο.

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Πολιτικό/ Ταμασός, επαρχία Λευκωσίας, Συνοδικό Μονής Αγίου Ηρακλειδίου.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 114 x73 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Χρυσάνθος (1767-1810) εικονίζεται γονατιστός μπροστά στον άγιο Ηρακλείδιο, πρώτο επίσκοπο Ταμασού. Μπροστά του είναι γραμμένα σε ελλητάριο τα λόγια που απευθύνει στον άγιο, που παριστάνεται αριστερά, με την επισκοπική αμφίεση του, όρθιος, στραμμένος προς τα δεξιά με το βλέμμα του να υψώνεται προς τα πάνω, όπου μέσα από νεφέλες προβάλλει ο Χριστός. Πίσω τους η Μονή. Ανάμεσα στον αρχιεπίσκοπο και τον άγιο εκτενής επιγραφή, άλλη ανάμεσα στον άγιο και τον Χριστό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Τσικνόπουλος 1967, 4.

Ο ίδιος 1979, 4.

A/A 61 (Εικ. 103-104)

ΕΙΔΟΣ: Τοιχογραφία

Έτους: 1775 (1768)

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Γεώργιος με σκηνές του μαρτυρίου του και δωρητής

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Καλό Χωριό, επαρχία Λεμεσού, ναός Αγίου Γεωργίου.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Σε τυφλό τόξο στον βόρειο τοίχο κοντά στο εικονοστάσιο υπάρχει τοιχογραφία του αγίου Γεωργίου έφιππου, δρακοκτόνου. Εκατέρωθεν του κεντρικού θέματος έχουν ζωγραφιστεί σκηνές του μαρτυρίου του αγίου και άλλοι άγιοι. Κάτω δεξιά σε ξεχωριστό πλαίσιο υπάρχει εξίτηλη η μορφή του δωρητή ενός ιερέα, ο οποίος κρατεί το ομοίωμα του ναού και ακολουθεί τον άγιο Γεώργιο που τον οδηγεί στον Χριστό.

Στην τοιχογραφία υπάρχουν δύο χρονολογίες, πάνω ΑΨΟΕ (1775), η χρονολογία που έγινε η τοιχογραφία και κάτω στο τέλος της επιγραφής, ΑΨΕΗ (1768), η χρονολογία που κτίστηκε ο ναός.

Κάτω από τη σκηνή του αποκεφαλισμού του αγίου είναι γραμμένη η αναθηματική επιγραφή, κατεστραμμένη και δυσανάγνωστη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Παπαγεωργίου 1975, 10-11 αρ. 50.

Λήμμα «Γεωργίου Αγίου εκκλησία, Καλό Χωριό », ΜΚΕ 4, 51 (Α. Παπαγεωργίου).

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Α. ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

A/A 62 (Εικ. 105- 109)

ΕΙΔΟΣ: Θωράκιο εικονοστασίου

Έτους: 1775

ΘΕΜΑ: Παράσταση κτητόρων

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Μονάγρι, επαρχία Λεμεσού, καθολικό Μονής Αρχαγγέλου Μιχαήλ, 18^{ος} αι.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 110,5x67 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Εικονίζεται ο Μητροπολίτης Κιτίου Μακάριος (1737-1776) σε γεροντική ηλικία στραμμένος αριστερά να προσφέρει το ομοίωμα του ναού. Πίσω του παριστάνεται σύμφωνα με τη συνοδευτική επιγραφή ο δευτερεύων ιεροδιάκονος Ιωακείμ. Πάνω από το δεξιό χέρι του επισκόπου απεικονίζεται το ομοίωμα της εκκλησίας. Εκτενής επιγραφή είναι γραμμένη μπροστά από τον Μακάριο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Stylianou 1967, 65-74.

Λήμμα: «Αρχαγγέλου μοναστήρι, Μονάγρι», ΜΚΕ 2, 343-344 (Α. Παπαγεωργίου).

Λήμμα: «Μακάριος επίσκοπος. Μακάριος Α'», ΜΚΕ 9, 271.

A/A 63 (Εικ. 110-111)

ΕΙΔΟΣ: Αργυρή επένδυση φορητής εικόνας

Έτους: 1776

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Ιωάννης ο Λαμπαδιστής με αγίους και με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Καλοπαναγιώτης, επαρχία Λευκωσίας, ναός Αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού της ομώνυμης Μονής

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 89,22x67 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Το αργυρεπίχρυσο κάλυμμα της εικόνας του αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού αποτελείται από έξι ξεχωριστά χειροποίητα ελάσματα που έχουν διαφορετικό πάχος. Η σύνθεση του καλύμματος δεν αντιγράφει την παράσταση της φορητής εικόνας του 13^{ου} αιώνα, στην οποία αρχικά ήταν προσηλωμένο. Στο κάλυμμα, ο άγιος, εικονίζεται μετωπικός, με μοναχικά ενδύματα, να κρατά ενεπίγραφο ειλητάριο και σταυρό. Οι κάθετες πλευρές απεικονίζουν δέκα συνολικά αγίους ασκητές, ολόσωμους, κάτω από τόξα. Η πάνω οριζόντια κεραία απεικονίζει στο μέσο την Αγία Τριάδα και εκατέρωθεν σε δέηση τη Θεοτόκο και τον Ιωάννη Πρόδρομο. Στην κάτω οριζόντια ταινία, σε πέντε διάχωρα εικονίζονται οι Κύπριοι άγιοι ιεράρχες Ηρακλείδιος, Επιφάνιος και Σπυρίδων. Στο διάχωρο αριστερά του αγίου Σπυρίδωνος εικονίζεται γονυπετής και δεόμενος, κληρικός πιθανόν ο ιερέας Χριστόδουλος, ο οποίος κρατεί στο δεξιό του χέρι ενεπίγραφο ειλητάριο. Στο

μεσαίο διάχωρο αναγράφεται η αφιερωματική επιγραφή. Σύμφωνα με την επιγραφή το κάλυμμα έγινε από τον χρυσοχό Πέτρο το 1776.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Μυριανθέας 1969, εικ. 24-25.

Ηγουμενίδου 1996, 119, εικ. 109.

Ιερά Μητρόπολις Μόρφου 2000, αρ. 92, (Στ. Περδίκης).

A/A 64 (Εικ. 112-113)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1782

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Σπυρίδων με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λευκωσία, ναός Αγίου Αντωνίου

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 44x29,5 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο άγιος Σπυρίδων εικονίζεται ένθρονος φέρων την αρχιερατική του στολή. Κάτω αριστερά ο λαϊκός δωρητής Σπυρίδων εικονίζεται έως τη μέση να υψώνει τα χέρια του σε δέηση. Στη συνοδευτική αφιερωματική επιγραφή αναγράφεται η χρονολογία ΑΨΠΒ (1782).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Ηγουμενίδου 1996, 119, εικ. 109.

A/A 65 (Εικ. 114)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1782

ΘΕΜΑ: Ο Αρχάγγελος Μιχαήλ με δωρητή τον ηγούμενο Μελέτιο (1776-1811)

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Πάνω Λακατάμια, επαρχία Λευκωσίας, Μετόχι Αρχαγγέλου Μιχαήλ

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 165x93εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο Αρχάγγελος Μιχαήλ εικονίζεται ολόσωμος, ένστολος και ένοπλος, φέρων ενεπίγραφο ειλητάριο. Στην κάτω δεξιά γωνιά εικονίζεται ο ηγούμενος Κύκκου Μελέτιος, ολόσωμος, στραμμένος προς τα αριστερά με το βλέμμα προς τον αρχάγγελο. Με το δεξιό κρατεί ανοικτό ενεπίγραφο ειλητάριο και υψώνει το αριστερό σε στάση δέησης. Κάτω αριστερά, συμπληρωματική επιγραφή.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Περγίκης 1989, 35 πίν. 10.

Κοκκινόφτας, Θεοχαρίδης 2001, 45.

Κύρρης, Jakovljević χ.χ., χ.σ.

A/A 66 (Εικ. 115-119)

ΕΙΔΟΣ: Αργυρή επένδυση φορητής εικόνας

Έτους: 1786

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Κασσιανός με δωρητή και απεικόνιση του κουκουλίου του.

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λευκωσία, ναός Αγίου Κασσιανού

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 89,22 x 67 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Η αργυρή επένδυση αντιγράφει πιθανώς την παράσταση της φορητής εικόνας. Ο άγιος εικονίζεται μετωπικός με μοναχικά ενδύματα να κρατά ενεπίγραφο ειλητάριο και ράβδο. Δεξιά εικονίστηκε το σπήλαιο και μέσα το μεταλλικό κουκούλιο του αγίου. Αριστερά, στον κάμπο εικονίζεται ο δωρητής ιερέας Χριστόδουλος γονυπετής με ενεπίγραφο ειλητάριο. Στην αφιερωματική επιγραφή η χρονολογία ΑΨΠΣΤ (1786).

Το κουκούλιο (τμήμα αρχαίας περικεφαλαίας) σώζεται μέχρι σήμερα στην εκκλησία, επενδυμένο με ασήμι και ημιπολύτιμους λίθους.

Η εικόνα αποδίδεται στον ζωγράφο Νεκτάριο που εκτέλεσε τα παραδείγματα A/A 50, 67.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Λήμμα «Κασσιανού Αγίου εκκλησία», ΜΚΕ 6, 335 (Α. Παπαγεωργίου).

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Α. ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

A/A 67 (Εικ. 120-122)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1786

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Γεώργιος και δωρητής

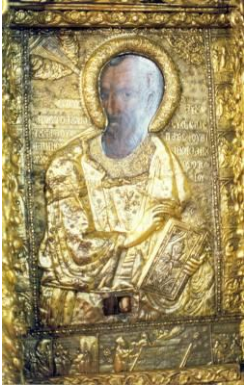
ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λύμπια, επαρχία Λευκωσίας, ναός Αγίου Γεωργίου

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 107x77,4-77,8 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο άγιος Γεώργιος εικονίζεται έφιππος και δρακοκτόνος. Δεξιά προβάλλει ο αφιερωτής, ένας ηλικιωμένος κληρικός σε δέηση. Επιγραφή κάτω απο το άλογο αναφέρεται στον ζωγράφο: ΧΕΙΡ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΣΥΓΓΕΛΛΟΥ/ ΑΨΠΣΤ Χ(ΡΙΣΤΟ)Υ (1786). Ο Νεκτάριος ζωγράφισε και το παράδειγμα A/A 50.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Σπυριδάκις 1975, (260)3.

A/A 68 (Εικ. 123-124)

ΕΙΔΟΣ: Αργυρόχρυση επένδυση έτους 1789 σε φορητή εικόνα του 16^{ου}-17^{ου} αι.

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος και ο δωρητής Αρχιεπίσκοπος Χρύσανθος

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λευκωσία,καθεδρικός ναός Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 111,5x 81,5εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος εικονίζεται έως τη μέση, στρέφοντας το κεφάλι προς τα αριστερά για να ακούσει τη φωνή του Θεού. Με το δεξιό χέρι κρατεί φτερό και με το αριστερό μισάνοικτο ευαγγέλιο. Στο πλαίσιο δεκαέξι σκηνές του βίου του.

Στο κάτω μέρος, παρεμβάλλεται μεταξύ των σκηνών αναθηματικός πίνακας (διαστάσεων 35,5x14 εκ.). Εικονίζονται ο Αρχιεπίσκοπος Χρύσανθος (1767-1810) γονυπετής, δεόμενος στον άγιο Ιωάννη να κρατά ανοικτό ενεπίγραφο ειλητάριο, μεγάλων διαστάσεων. Ο Ιωάννης οδηγεί τον αρχιεπίσκοπο στον Χριστό που προβάλλει μέσα από σύννεφα και με το αριστερό του χέρι κρατά μικρών διαστάσεων ενεπίγραφο ανοικτό ειλητάριο. Ενεπίγραφο ειλητάριο ξετυλίγεται και στην αριστερά γωνία του πίνακα. Στον κάμπο αστερόμορφα φυτικά μοτίβα συμπληρώνουν το υπόλοιπο κενό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Τριανταφυλλόπουλος 2000, 426.

Παπαγεωργίου 1999, 50.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Α. ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

A/A 69

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1790

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Γεώργιος και δωρητής

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Καραβάς, επαρχία Κερύνειας, ναός Αγίου Γεωργίου. Η εικόνα χάθηκε κατά την τουρκική εισβολή του 1974.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: Άγνωστες

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο άγιος Γεώργιος εικονιζόταν έφιππος. Στα καπούλια του αλόγου εικονιζόταν ο αφιερωτής Λαυρέντιος να κρατά επιγραφή: *«Πρέσβευε ἅγιε ὑπέρ ἐμοῦ τοῦ δούλου σου Λαυρεντίου»*.

Η εικόνα έφερε την υπογραφή του ζωγράφου Φιλοθέου και τη χρονολογία 1790.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Πρωτοπαπά 2000-01, 453-4, αρ. 2.

A/A 70 (Εικ. 125-126)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1793

ΘΕΜΑ: Αγία Μαρίνα με σκηνές του βίου της και δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Καλοπαναγιώτης, επαρχία Λευκωσίας, ναός Αγίας Μαρίνας.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 117x66 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Η αγία Μαρίνα εικονίζεται με πολυτελή ενδύματα να κρατά με δεξιό τον Εσταυρωμένο, ειλητάριο και κλαδί ελιάς και με το αριστερό κλαδί φοίνικα και λαμπάδα. Κάτω αριστερά γονυπετής εικονίζεται ο δωρητής της εικόνας ιερέας Παρθένιος. Την αγία συνοδεύουν μικρογραφημένες σκηνές με το μαρτύριό της. Στο κάτω μέρος αναγράφεται η αφιερωματική επιγραφή. Η εικόνα υπογράφεται από τον ζωγράφο Ιωάννη Κορνάρο, ο οποίος ζωγράφισε και την τοιχογραφία A/A 74 και είναι ο χαρακτήρας της χαλκογραφίας της Παναγίας Χρυσορροιάτισσας του 1801 (A/A 75-77).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Ιερά Μητρόπολις Μόρφου 2000, αρ. 66, 378-9 (Κ. Γερασίμου).

A/A 71 (Εικ. 127-129)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1794

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος και δωρητές

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Δρομολοξιά, επαρχία Λάρνακας, ναός Αγίου Ιωάννη Προδρόμου

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 163x160 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος όρθιος, μετωπικός έως το ύψος των γονάτων με χρυσοπράσινες φτερούγες φορεί μηλωτή και βαρύτιμο κλαδωτό ιμάτιο. Με το δεξιό χέρι ευλογεί και με το αριστερό κρατεί σταυροφόρο ράβδο και ενεπίγραφο ειλητάριο: *METANOΕΪ/ΤΑΙ. ἤΓΓΙΚΕ ΓὰΡ ἡ ΒΑΣΙΛΕΪΑ ΤῶΝ ΟὐΡΑΝῶΝ* (Ματθ. 3, 2). Στο κάτω δεξιό μέρος της εικόνας παριστάνεται εξαμελής οικογένεια δωρητῶν. Πάνω από τους δωρητές υπάρχει η ακόλουθη επιγραφή: *ΘΕΟΥ ΤΟ ΔΩΡΟΝ, ΧΕΙΡΙ ΔΕ/ ΛΕΟΝΤΙΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ/ ΚΑΙ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΗΡΑ/ΚΛΕΙΔΙΟΥ./ ΑΨ Δ. Χ(ΡΙΣΤΟ)Υ.*

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Κατά Κίτιον 2002, 111 εικ. 98: Παρουσιάζεται λεπτομέρεια με τους δωρητές.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Α. ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

A/A 72 (Εικ. 130-131)

ΕΙΔΟΣ: Αργυρεπίχρυση επένδυση εικόνας

Έτους: 1795

ΘΕΜΑ: Η Παναγία Ελεούσα του Κύκκου με δωρητή τον ηγούμενο Μελέτιο (1776-1811)

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Κύκκος, επαρχία Λευκωσίας, καθολικό Μονής Παναγίας του Κύκκου (προσκυνηματική εικόνα τέμπλου).

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 122x80 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Η Παναγία εικονίζεται έως την οσφύ στον τύπο της Ελεούσας. Κάτω αριστερά εικονίζεται ο δωρητής γονυπετής στραμμένος προς την Θεοτόκο. Φέρει το αριστερό χέρι στον δεξιό ώμο και με το δεξιό κρατά σε οριζόντια θέση ανοικτό ενεπίγραφο ειλητάριο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Χρυσόστομος 1969, 27-8.

Λήμμα «Κύκκου Παναγίας μοναστήρι», ΜΚΕ 7, 353, 354-355, 358 (Α.

Παυλίδης).

Περδίκης 1989, 34-35.

A/A 73 (Εικ. 132)

ΕΙΔΟΣ: Θωράκιο εικονοστασίου

Έτους: 1796

ΘΕΜΑ: Παράσταση δωρητών

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Πέρα-Πεδί, επαρχία Λεμεσού, ναός Αγίου Νικολάου

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 70x65 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Σε βραχώδες παραθαλάσσιο τοπίο, με χαμηλή βλάστηση, που σχηματίζει κόλπο εικονίζονται δύο δωρητές. Αριστερά σε μεγάλη κλίμακα εικονίζεται άνδρας σε νεαρή ηλικία αγένειος να γονατίζει. Υψώνει το αριστερό χέρι, ικετευτικά προς τα πάνω και με το δεξιό δείχνει τρικάταρτο ιστιοφόρο καράβι στο μέσο της θάλασσας που κινείται προς τα δεξιά. Δεξιά, σε μικρότερη κλίμακα απ' ό,τι ο πρώτος αφιερωτής εικονίζεται ο δεύτερος αφιερωτής όρθιος σε δέηση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Αδημοσίευτη

A/A 74 (Εικ. 133)

ΕΙΔΟΣ: Εικόνα σε μάρμαρο

Έτους: 1796

ΘΕΜΑ: Παναγία Βρεφοκρατούσα με αγίους και δωρητές

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λευκωσία, καθολικό της τέως Μονής Παναγίας Μακεδονίτισης

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 90x94 εκ.

Μαρμάρινη εικόνα ημικυκλικού σχήματος, εντοιχισμένη εσωτερικά, στο νότιο τοίχο. Δύο ομόκεντρες ζώνες ανάγλυφες περιβάλλουν το κεντρικό θέμα της παράστασης της Παναγίας Οδηγήτριας, επιγραφόμενης εδώ *Μακεδονίτισσας* με κεφαλές αγγέλων στον κάμπο και με τους δωρητές. Η εξωτερική ζώνη στολίζεται από φυτικό πλοχμό και στο κέντρο της κορυφής δεσπόζει ο Θεός-πατήρ Παντοκράτορας. Η εσωτερική κοσμεύεται και αυτή από χρυσούς κλάδους μέσα από τους οποίους προβάλλουν ανά έξι προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης και στο κέντρο της κορυφής ο Χριστός Μέγας Αρχιερέυς να ευλογεί. Μέσα από σύννεφα προβάλλει η Θεοτόκος Βρεφοκρατούσα.

Στο κάτω μισό μέρος εικονίζονται οι δωρητές, ο Αρχιεπίσκοπος Χρύσανθος (1767-1810), οι Αρχιδιάκονοι Παγκράτιος και Πανάρετος, καθώς και η απεικόνιση της μονής. Την τοιχογραφία ζωγράφησε ο Ιωάννης Κορνάρος, ο οποίος εκτέλεσε το παράδειγμα A/A 70 και είναι ο χαρακτήρας της χαλκογραφίας της Παναγίας Χρυσορροϊάτισσας του 1801 (A/A 75-77).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Χ. Παπαϊωάννου, «Πραγματεία για το μοναστήρι της Μακεδονίτισσας»,
Περιοδικόν Φως, Λευκωσία 1911, 323-326.

Κ. Σπυριδάκης, «Η Μονή Μακεδονίτισσης της Αρχιεπισκοπής Κύπρου», ΚΣ
Ζ'(1942)1-20, εικ. 1-5.

Λήμμα «Μακεδονίτισσας Παναγίας μοναστήρι», ΜΚΕ 9, 274 (Α.
Παπαγεωργίου).

A/A 75 (Εικ. 134-135)

ΕΙΔΟΣ: Χαλκογραφία

Έτους: 1801

ΘΕΜΑ: Θαύματα Παναγίας (λεπτ.), σκηνή Η': Η σωτηρία των αρχιερέων τον Αύγουστο του 1783

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Επαρχία Πάφου, Μονή Χρυσορροϊατίσης

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 10,5x8,5 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Εικονίζεται μεγάλο ιστιοφόρο πλοίο που κινδυνεύει από τρικυμία. Στο κατάστρωμα διακρίνονται άνθρωποι.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Τσκινόπουλλος 1964-1965, 196.

Παπαστράτου 1986, 519 εξ.

Λήμμα «Χρυσανθος αρχιεπίσκοπος», ΜΚΕ 14, 99 εξ. (Α. Παυλίδης).

Μιχαηλίδης 1992, 157, 163.

A/A 76 (Εικ. 134, 136)

ΕΙΔΟΣ: Χαλκογραφία

Έτους: 1801

ΘΕΜΑ: Θαύματα Παναγίας (λεπτ.), σκηνή Θ': Οθωμανοί με επίσκοπο

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Επαρχία Πάφου, Μονή Χρυσορροϊατίσσης

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 10,5x8,5 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Στη σκηνή εικονίζεται σχηματικά σε δύο επίπεδα, μερική άποψη της Κωνσταντινούπολης. Εμπρός επτά άνδρες, εκ των οποίων οι πέντε είναι σαρικοφόροι Τούρκοι. Ο ένας υψώνει το αριστερό του χέρι σε χειρονομία και με το δεξιό κρατεί υψωμένη ράβδο. Στο κέντρο της αριστερής τριάδας ο γενειοφόρος άνδρας, που στρέφει το βλέμμα στον θεατή, πρέπει να ταυτιστεί με τον επίσκοπο Κιτίου Μελέτιο. Στην αποβάθρα εικονίζονται τρεις ένοπλοι Τούρκοι. Ο γενειοφόρος Τούρκος με πλούσια ενδύματα κρατά σκήπτρο με το αριστερό χέρι πρέπει να είναι ο ναύαρχος που αναφέρεται στην επιγραφή, ενώ με το δεξιό, χειρονομεί με τον Τούρκο, που βρίσκεται στην ομάδα του Μελέτιου. Πίσω του ακολουθούν δύο ξυρισμένοι Τούρκοι, πιθανώς γενίτσαροι. Ψηλά δεξιά, μέσα από σύννεφα προβάλλει καθισμένη η Παναγία με τον Χριστό στην αγκαλιά της.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Μυριανθόπουλος 1934, 101-102.

Χάκκεττ 1923, Α', 303.

Παπαστράτου 1986, 519 εξ.

Μιχαηλίδης 1992, 157, 163.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Α. ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

A/A 77 (Εικ. 134, 137)

ΕΙΔΟΣ: Χαλκογραφία

Έτους: 1801

ΘΕΜΑ: Θαύματα Παναγίας (λεπτ.): Σκηνή Γ' : Θεοτόκος με το Δραγομάνο
Χατζηγεωργάκη Κορνέσιο.

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Επαρχία Πάφου, Μονή Χρυσορροϊατίσσης

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 10,5x8,5 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο Δραγουμάνος Χατζηγεωργάκης Κορνέσιος εικονίζεται να προσεύχεται μέσα σε άυλαιο χώρο οικίας. Μπροστά του βρίσκεται χαμηλό τραπέζι, στρωμένο με τραπεζομάντηλα και πάνω αναμμένο κερί σε κηροπήγιο. Αριστερά, επάνω σε σύννεφα προβάλλει καθισμένη η Θεοτόκος και φτερωτές κεφαλές αγγέλων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Τσικνόπουλλος 1964 και 1965, 198.

Παπαστράτου 1986, 519 εξ.

Ηγουμενίδου 1996, 124-125, εικ. 113-114.

A/A 78 (Εικ. 138, 138α)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1812

ΘΕΜΑ: Παναγία η Καρμιώτισσα με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Κάτω Πολεμίδα, επαρχία Λευκωσίας, ναός Παναγίας Καρμιώτισσας (καθολικό της άλλοτε μονής των Καρμηλιτών). Τώρα στα Πολεμίδα, ναός Παναγίας Ευαγγελιστρίας.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 126x70,5 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Η Παναγία εικονίζεται στον τύπο της Οδηγήτριας να την στέφουν δύο άγγελοι. Κάτω δεξιά εικονίζεται ο δωρητής της εικόνας ιερέας Ξενής, ο οποίος κρατά ενεπίγραφο ειλητάριο. Στο πλαίσιο κάτω υπάρχει αφιερωματική επιγραφή.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Αδημοσίευτη

A/A 79 (Εικ. 139)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 18[1]4

ΘΕΜΑ: Παναγία η Χρυσοροιάτισσα με δωρητή τον επίσκοπο Κιτίου Μελέτιο Β'.

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Αγία Άννα, επαρχία Λάρνακας, ναός Αγίας Άννης

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 24,5x32,6 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο μητροπολίτης Κιτίου Μελέτιος Β' (1810-1821) εικονίζεται γονατιστός στην κάτω αριστερή γωνιά της εικόνας με τη Θεοτόκο Χρυσοροιάτισσα. Η Θεοτόκος παριστάνεται στον τύπο της Κυκκώτισσας και ο Χριστός κρατά ανοικτό ενεπίγραφο ελιητάριο: ΠΝΕΥΜΑ ΚΥΡΙΟΥ Ε΄ΠΙ ΄ΕΜÈ/ ΟΥ ΞΝΕΚΕΝ/ ΞΧΡΙΣΈ/ ΜΕ, ΄ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΑΣΘΑΙ, ΠΤ (Λουκ. 4, 18). Κάτω αναγράφεται σχετική επιγραφή.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Μιχαηλίδης 1992, 174-177.

Κατά Κίτιον 2002, 98, εικ. 81: Παρουσιάζεται λεπτομέρεια με τον δωρητή.

A/A 80 (Εικ. 140)

ΕΙΔΟΣ: Σχέδιο πιθανώς σε χαρτί

Περί το 1817

ΘΕΜΑ: Παναγία η Ελεούσα με δωρητές

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λευκωσία, Στροβόλος, ναός Παναγίας Χρυσελεύσης. Το σχέδιο έχει χαθεί.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: Άγνωστες

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Στο κέντρο η Παναγία στον τύπο της Οδηγήτριας, δεξιοκρατούσα, μέσα σε σχηματοποιημένα σύννεφα με φτερωτές κεφαλές αγγέλων. Πλαισιώνεται από τέσσερις αγγέλους, ένα ολόσωμο και μία φτερωτή κεφαλή αντίστοιχα. Στις άκρες εικονίστηκαν οι δύο δωρητές να κρατούν ειλητήριο, αριστερά ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Κυπριανός και δεξιά ένας λαϊκός με το ομοίωμα του ναού. Με βάση το σχέδιο αυτό φαίνεται ότι έγινε η ξυλόγλυπτη παράσταση στο εικονοστάσιο της Χρυσελεύσης Στροβόλου (A/A 81).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Β. Εγγλεζάκης, «Το Μελανοδοχείον του Αρχιεπισκόπου Κυπριανού», ΚΣ ΜΕ' (1981), 143 εξ.

Κοκκινόφτας, Θεοχαρίδης 1995, 18.

Εγγλεζάκης 1996, 365 εξ., πιν. Β'.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Α. ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

A/A 81 (Εικ. 141)

ΕΙΔΟΣ: Ξυλόγλυπτος κεταμπές εικονοστασίου

Περί το 1817

ΘΕΜΑ: Παναγία με δωρητές

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λευκωσία, Στρόβολος, ναός Παναγίας Χρυσελεύσης

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 71x37 εκ.

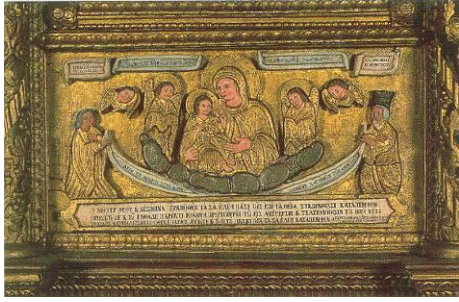
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Στο κέντρο η Παναγία στον τύπο της δεξιοκρατούσας Οδηγήτριας, μέσα σε σχηματοποιημένα σύννεφα με φτερωτές κεφαλές αγγέλων. Πλαισιώνεται από τέσσερις αγγέλους, ένα ολόσωμο και μία φτερωτή κεφαλή αντίστοιχα. Στίς άκρες εικονίστηκαν οι δύο δωρητές να κρατούν ειλητάριο, αριστερά ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Κυπριανός (1810-1821) και δεξιά ο κτήτορας Χ' Σάββας με το ομοίωμα του ναού. Το ξυλόγλυπτο φαίνεται ότι έγινε με βάση το σχέδιο A/A 80, χωρίς όμως να ζωγραφιστεί ποτέ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Πανηγυρικό Λεύκωμα 1929 (1988), 74.

Μυριανθέας 1991, 315.

Εγγλεζάκης 1996, 365 εξ., πίν.7.

A/A 82 (Εικ. 143)

ΕΙΔΟΣ: Κεταμπές εικονοστασίου, χρυσωμένος και χρωματισμένος Έτους 1817

ΘΕΜΑ: Παναγία με αγγέλους και δωρητές

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Παλαιχώρια, επαρχία Λευκωσίας, ναός Παναγίας Χρυσοπαντάνασσας

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 75x35εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Η Παναγία στον τύπο της Οδηγήτριας, εικονίζεται μέσα από νεφέλες να συνοδεύεται από δύο αγγέλους και δύο αγγελάκια δυτικότροπα.. Την Παναγία πλαισιώνει το ζεύγος των δωρητών του εικονοστασίου. Δεξιά ο πρωθιερέας Ιωάννης και αριστερά η πρεσβυτέρα του Κυριακού. Πάνω τέσσερα ειλητάρια ενεπίγραφα και στο κάτω μέρος μία ενεπίγραφη πινακίδα. Όσον αφορά την εικονογραφία, το ξυλόγλυπτο φαίνεται ότι αντιγράφει το σχέδιο (A/A 80) και το ξυλόγλυπτο(A/A 81) από το ναό Χρυσελεύσης Στροβόλου, με τη διαφορά ότι τα πορτραίτα των αφιερωτών αντικαθίστανται με τα πορτραίτα του πρωθιερέα Ιωάννου και της συζύγου του.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Σοφοκλέους, Χατζηχριστοδούλου 2002, 103.

A/A 83 (Εικ. 144-146)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Μεταξύ των ετών 1794-1821

ΘΕΜΑ: Η Παναγία Χρυσορροιάτισσα με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λεμεσός, ναός Αγίας Τριάδος

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 99,8x67,8 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Η Παναγία Χρυσορροιάτισσα εικονίζεται στον τύπο της Ελεούσης του Κύκκου. Ο Χριστός κρατά ανοκτό ενεπίγραφο ελητάριο: ΠΝ(ΕΥΜ)Α Κ(ΥΡΙΟ)Υ/ ΕΠΕΜΕ ΟΥ ΕΝΕΚΕΝ ΕΧΡΙΣΕ/ΜΕ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΑ (Ησ. 61, 1 εξ., Λουκ. 4, 18). Αριστερά σε μικρή κλίμακα εικονίζεται ο Ευαγγελιστής Λουκάς να ζωγραφίζει την Θεοτόκο. Κάτω αριστερά εικονίζεται γονυπετής ο δωρητής της εικόνας ηγούμενος Χρυσορροιάτισσης Ιωακείμ (1794-1821) συνοδευόμενος από εκτενή επιγραφή. Η εικόνα αποδίδεται στον ζωγράφο Παρθένιο, που ζωγράφισε την εικόνα A/A 84.

Η εικόνα έφερε αργυρό κάλυμμα του 1922, το οποίο αφαιρέθηκε κατά τη συντήρηση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Ριζοπούλου-Ηγουμενίδου 1993, πίν. LXIX.1.

Ριζοπούλου-Ηγουμενίδου 1996, 144, 145, εκ. 126.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Α. ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

A/A 84 (Εικ. 147-148)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Νικόλαος με λαϊκό δωρητή

19^{ος} αι.

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Πέγεια, επαρχία Πάφου, ναός Παναγίας

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 47x31,5 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο μετωπικός άγιος Νικόλαος εικονίζεται με επισκοπική αμφίεση να κρατά ευαγγέλιο και να ευλογεί. Κάτω αριστερά εικονίζεται νεαρός λαϊκός δωρητής δεόμενος.

Η εικόνα αποδίδεται στον ζωγράφο Παρθένιο, που ζωγράφισε την εικόνα

A/A 83.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Αδημοσίευτη

A/A 85 (Εικ. 149-150)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

19^{ος} αι.

ΘΕΜΑ: Ο Άγιος Μάμας

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λεύκαρα, επαρχία Λάρνακας, ναός Τιμίου Σταυρού

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: Η εικόνα είναι κλειδωμένη στο γυναικωνίτη και δεν κατέστη δυνατόν να ληφθούν οι διαστάσεις της.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο άγιος Μάμας καθισμένος σε λιοντάρι να κατευθύνεται προς τα αριστερά σε ημιορεινό τοπίο.

Ο δωρητής Χριστοφόρος εικονίζεται κάτω αριστερά, εμπρός στα πόδια του λιονταριού, γονυπετής και δεόμενος. Η εικόνα αποδίδεται στον ζωγράφο Ντζένιο, που ζωγράφισε τα παραδείγματα A/A 86-87, 89.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Αδημοσίευτη

A/A 86 (Εικ. 151-152)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1831

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Γεώργιος και κληρικός δωρητής

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Αρεδιού, επαρχία Λευκωσίας, ναός Αγίου Γεωργίου

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 149,2 x 81,6 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο άγιος Γεώργιος εικονίζεται μετωπικός με στρατιωτική εξάρτυση. Κάτω δεξιά εικονίζεται ο αφιερωτής της εικόνας ιερέας Χριστόδουλος γονυπετής και δεόμενος με ενεπίγραφο ειλητάριο.

Η εικόνα υπογράφεται από τον ζωγράφο Τζένιο, ο οποίος έχει εκτελέσει και τα παραδείγματα A/A 85, 87, 89.

Υπάρχει πρόσθετος μεταλλικός φωτοστέφανος, αφιέρωμα της Μαρίτσας Χαραλάμπους 1893.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Αδημοσίευτη

A/A 87 (Εικ. 153-154)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1848

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Γεώργιος δρακοκτόνος με σκηνές του μαρτυρίου του και δωρητής

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Απαισιά, επαρχία Λεμεσού, ναός Αγίου Γεωργίου

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 124,5x99,3 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο άγιος Γεώργιος δρακοκτόνος με έξι σκηνές του μαρτυρίου του σε έξι διάχωρα (δύο άνω στις γωνιές και τέσσερα κάτω) και λαϊκός δωρητής με δυτική αμφίεση που κρατά ενεπίγραφο ειλητάριο.

Η εικόνα υπογράφεται από τον ζωγράφο Τζένιο, ο οποίος έχει εκτελέσει και τα παραδείγματα A/A 85-86, 89.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Αδημοσίευτη

A/A 87 A (Εικ. 155)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1848

ΘΕΜΑ: Παναγία η Μήτηρ των Παίδων και σκηνή ιάσεως

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Μένικο, επαρχία Λευκωσίας, ναός Παναγίας των Παίδων

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 124,5x99,3 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Η Παναγία εμφανίζεται στον τύπο της Οδηγήτριας. Κάτω από αυτή εικονίζεται σκηνή ιάσεως σε σπήλαιο. Η εικόνα φέρει αφιερωματική επιγραφή και τη χρονολογία 1848.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Ιερά Μητρόπολις Μόρφου 2000, αρ. 71 (Χρ. Χατζηχριστοδούλου)

A/A 88 (Εικ. 156-157)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1852

ΘΕΜΑ: Η Μεταμόρφωση του Χριστού – Άγιος Ιωάννης Πρόδρομος με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Κάτω Μύλος, επαρχίας Λεμεσού, ναός Μεταμορφώσεως

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 85x43 εκ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Σε δίζωνη εικόνα, εικονίζονται, πάνω η Μεταμόρφωση του Χριστού και κάτω ο άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος. Αριστερά του αγίου Ιωάννου εικονίζεται ο δωρητής Χριστόδουλος να κρατά ενεπίγραφο ειλητάριο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Ριζοπούλου-Ηγουμενίδου 1996, 77-78, εικ. 41, 85, εικ. 57, 97.

A/A 89 (Εικ. 158-160)

ΕΙΔΟΣ: Τοιχογραφία

Έτους: 1855

ΘΕΜΑ: Η Αποκαθήλωση του Χριστού με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Επισκοπεϊό, επαρχία Λευκωσίας, ναός Αγίου Νικολάου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Στην πολυπρόσωπη παράσταση της Αποκαθήλωσης ο δωρητής ιερέας Νικόλαος εικονίζεται κάτω δεξιά γονυπετής, δεόμενος, συνοδευμένος από επιγραφή.

Η τοιχογραφία υπογράφεται από τον ζωγράφο (N)τζένιο, ο οποίος έχει εκτελέσει και τις εικόνες A/A 85-87.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Αδημοσίευτη

A/A 90 (Εικ. 161)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτους: 1855

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Στυλιανός και δωρήτρια

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Πέρα, επαρχία Λευκωσίας, ναός Παναγίας

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 19,8x14,3 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο ασκητής άγιος Στυλιανός εικονίζεται έως τη μέση, στραμμένος προς τα αριστερά. Κρατεί με το δεξιό χέρι νήπιο και με το αριστερό ενεπίγραφο ειλητάριο και ράβδο. Αριστερά εικονίζεται γυναίκα σε προτομή με συνοδευτική επιγραφή και τη χρονολογία 1855.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Αδημοσίευτη

A/A 91 (Εικ. 162-164)

ΕΙΔΟΣ: Φορητή εικόνα

Έτος: 1856

ΘΕΜΑ: Η Αγία Τριάδα με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Βάσα Κουλιανίου, ναός Αγίου Ιωάννου Προδρόμου

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 40x30 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Στο ύπαιθρο εικονίζεται η Φιλοξενία του Αβραάμ και ο δωρητής της εικόνας Αργυρός Μενοίκου, σύμφωνα με την επιγραφή. Άνω αριστερά, στον ουρανό, οφθαλμός σε τρίγωνο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Χατζηχριστοδούλου 1999, 11.

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

A/A 92

ΕΙΔΟΣ: Τοιχογραφία

Έτους: 1856

ΘΕΜΑ: Ο Αρχάγγελος Μιχαήλ και δωρητής

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Ιδάλιον, επαρχία Λευκωσίας, ναός Αγίων Ανδρονίκου και Αθανασίας.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Ο οικονόμος Χρυσάνθος παριστανόταν γονυπετής προς στον Αρχάγγελο Μιχαήλ και συνοδευόταν από δύο επιγραφές, σύμφωνα με μαρτυρία του ιερέως της κοινότητας π. Σπυρίδωνα Ζαχαριάδη: «[...] μη παύση ικετεῦων υπερ εμου του δούλου σου Χρυσάνθου οικονόμου της κώμης ταύτης. 1856». Το 1988 η τοιχογραφία που είχε υποστεί φθορά από υγρασία αντικαταστάθηκε από αγιογραφία του ζωγράφου Άλκη Κεπόλα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Αδημοσίευτη

A/A 93 (Εικ. 165)

ΕΙΔΟΣ: Τοιχογραφία

Έτους: 1863

ΘΕΜΑ: Ασκητές άγιοι και δωρητής

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Αναλιόντας, επαρχία Λευκωσίας, καθολικό Μονής
Αρχαγγέλου Μιχαήλ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Στο νότιο τοίχο παραπλεύρως της εισόδου εικονίζονται τέσσερις άγιοι ασκητές και σε μικρότερη κλίμακα ο κληρικός δωρητής, γονυπετής στα δεξιά του Αγίου Σάββα, με ενεπίγραφο ειλητάριο. Ζωγράφος, κατά την επιγραφή, ο Αντώνιος Χατζηχρήστου Ζ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Αδημοσίευτη

A/A 94 (Εικ. 166-167)

ΕΙΔΟΣ: Αργυρόχρυσο κάλυμμα εικόνας

Έτους: 1864

ΘΕΜΑ: Η Μεταμόρφωση του Χριστού και δωρητής

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λάρνακα, ναός Σωτήρος

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 120x82 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Η Μεταμόρφωση του Χριστού και κάτω αριστερά γονατιστός ο δωρητής οικονόμος Μελέτιος (κτίτορας της Μονής Αγίου Γεωργίου Κοντού Λάρνακας) να κρατά ενεπίγραφο ειλητάριο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Γερασίμου 2000, χ.σ. [15].

Α/Α 95 (Εικ. 168-169)

ΕΙΔΟΣ: Τοιχογραφία

Έτους: 1872

ΘΕΜΑ: Ο άγιος Γεώργιος δρακοκτόνος με δωρητή

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Λάρνακα, καθολικό Μονής Αγίου Γεωργίου Κοντού, πάνω από τη νότια είσοδο

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Κάτω από ζωγραφιστό θλαστό τόξο, εικονίζεται ο άγιος Γεώργιος έφιππος να μάχεται με τον δράκοντα. Κάτω δεξιά έχει απεικονιστεί ο κτίτορας της μονής Μελέτιος σε προτομή και σε δέηση. Μπροστά στο πρόσωπό του υπάρχει ανοικτό ενεπίγραφο ειλητάριο με τα λόγια που απευθύνει στον άγιο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Αδημοσίευτη

Α/Α 96 (Εικ. 170)

ΕΙΔΟΣ: Γλυπτός κεταμπές εικονοστασίου

Έτους: 1873

ΘΕΜΑ: Θεοτόκος Οδηγήτρια και οι δωρητές του εικονοστασίου

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ: Παρεκκλησιά, επαρχία Λεμεσού, ναός Τιμίου Σταυρού

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ: 30x62 εκ.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Το ζεύγος των λαϊκών δωρητών, εικονίζονται δεόμενοι εκατέρωθεν της εικόνας της Παναγίας Οδηγήτριας. Μόνο τα πρόσωπα είναι ζωγραφισμένα με χρώμα, ώστε να αποδίδουν το σάρκωμα, ενώ τα ενδύματα και το φόντο είναι χρυσά. Επιγραφή στο εικονοστάσιο αναφέρει το όνομα ΧΡΙΣΤΟΦ<ΟΡΟΥ> ή <Η>, ο οποίος ήταν πιθανώς ο ξυλογλύπτης, και τη χρονολογία 1873.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Αδημοσίευτη

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Εικ. 1 (Α/Α 1): Λεμεσός, Ναός Παναγίας Παντανάσσης Καθολικής. Εικόνα Παναγίας της Οδηγήτριας με δωρητή, (δεύτερο μισό 15^{ου} αι. με επιζωγραφίσεις γύρω στο 1581). (Φωτογραφικό αρχείο Σ. Σοφοκλέους).

Εικ. 2 (Α/Α 2): Τρούλλοι, Ναός Αγίου Μάμαντος. Εικόνα Αρχαγγέλου Μιχαήλ με δωρητές, (1580). (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

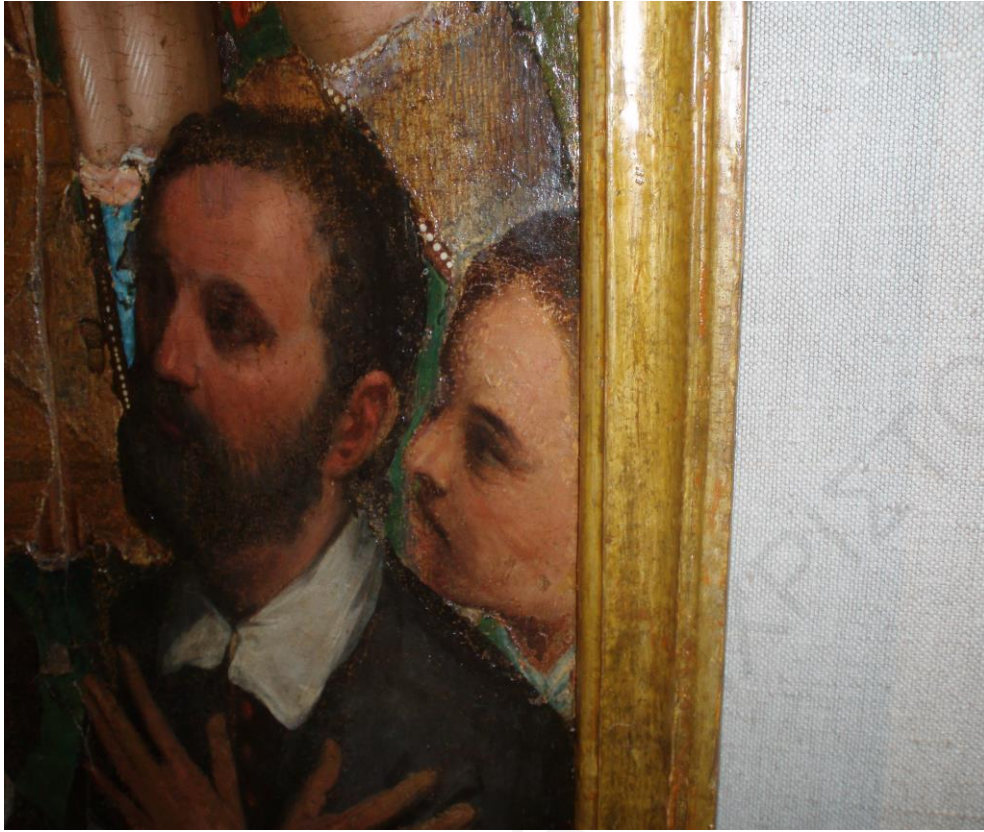
Εικ. 3 (Α/Α 3): Λεμεσός, Ναός Αγίου Ιωάννου Ελεήμονα.
Εικόνα Χριστού ένθρονου με δωρητή, (1581). (Φωτογραφικό
αρχείο Σ. Σοφοκλέους).

Εικ. 4 (Α/Α 4): Βατιλή, Ναός Αγίου Γεωργίου. Εικόνα Παναγίας Βρεφοκρατούσας με αγίους και δωρητές (περί το 1581). (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 5 (Α/Α 4): Βατιλή, Ναός Αγίου Γεωργίου. Εικόνα Παναγίας Βρεφοκρατούσας με αγίους και δωρητές (περί το 1581). (Αρχείο Ι. Ηλιάδη).

Εικ. 6 (Α/Α 4): Βατιλή, Ναός Αγίου Γεωργίου. Εικόνα Παναγίας Βρεφοκρατούσας με αγίους και δωρητές (περί το 1581), λεπτομέρεια. (Αρχείο Ι. Ηλιάδη).

Εικ. 7 (Α/Α 5): Γαλάτα, Ναός Παναγίας Ποδίθου. Εικόνα Αγίου Ιακώβου Αδελφοθέου με δωρήτρια μοναχή (α' μισό 17^{ου} αι.). (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 8 (Α/Α 5): Γαλάτα, Ναός Παναγίας Ποδίθου. Εικόνα Αγίου Ιακώβου Αδελφοθέου με δωρήτρια μοναχή (17^{ος} αι.), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 9 (Α/Α 6): Καλοπαναγιώτης, Καθολικό Μονής Αγίου Ιωάννου Λαμπαδιστού. Άγιον ποτήριο με αγίους και ανώνυμο ηγούμενο δωρητή (17^{ος} αι.). (Φωτογραφικό αρχείο Β. Στυλιανού).

Εικ. 10 (Α/Α 6): Καλοπαναγιώτης, Καθολικό Μονής Αγίου Ιωάννου Λαμπαδιστού. Άγιον ποτήριο με αγίους και ανώνυμο ηγούμενο δωρητή (17^{ος} αι.), λεπτομέρεια. (Φώτο Λύση).

Εικ. 11 (Α/Α 7): Παρεκκλησιά, Ναός Παναγίας Νεροφορούσας. Εικόνα Παναγίας Οδηγήτριας με δωρήτρια (αρχές 17^{ου} αι.). (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 12 (Α/Α 7): Παρεκκλησιά, Ναός Παναγίας Νεροφορούσας. Εικόνα Παναγίας Οδηγήτριας με δωρήτρια (αρχές 17^{ου} αι.), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 13-14 (Α/Α 8 α, β): Κλήρου, ναός Παναγίας. Αμφιπρόσωπη φορητή εικόνα με Παναγία Οδηγήτρια με αγίους και σκηνή θεραπείας ασθενών και στις δύο όψεις της, όψεις Α', Β' (τέλη 16^{ου}-αρχές 17^{ου} αι.). (Φωτογραφικό αρχείο Αρχιμ. Συμεών Συμεού).

Εικ. 15 (Α/Α 9): Λευκωσία, Ναός Αγίου Αντωνίου. Εικόνα αγίου Αντωνίου με δωρητή (1604): (Από Παπαγεωργίου 1991, εικ. 60).

Εικ. 16 (Α/Α 9): Λευκωσία, Ναός Αγίου Αντωνίου. Εικόνα αγίου Αντωνίου με δωρητή (1604): (Φωτογραφικό αρχείο Ι. Ηλιάδη).

Εικ. 17 (Α/Α 10): Μονή Λεμεσού, Ναός Αγίας Ζώνης. Εικόνα αγίας Αικατερίνης με δωρήτριες (1609). (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 18 (Α/Α 10): Μονή Λεμεσού, Ναός Αγίας Ζώνης. Εικόνα αγίας Αικατερίνης με δωρήτριες (1609), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 19 (Α/Α 11): Μέσανα, Ναός Αγίου Τυχικού. Εικόνα αγίου Ιωάννου του Προδρόμου με ιερέα δωρητή (μεταξύ 1612-1664). (Φωτογραφικό αρχείο Α. Παπαγεωργίου).

Εικ. 20 (Α/Α 11): Μέσανα, Ναός Αγίου Τυχικού. Εικόνα αγίου Ιωάννου του Προδρόμου με ιερέα δωρητή (μεταξύ 1612-1664), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Α. Παπαγεωργίου).

Εικ. 21 (Α/Α 12): Κοράκου, Ναός Παναγίας Ελεούσης. Εικόνα Παναγίας Ελεούσης με δωρητές (πρώτο μισό 17^ο αι.). (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 22 (Α/Α 12): Κοράκου, Ναός Παναγίας Ελεούσης. Εικόνα Παναγίας Ελεούσης με δωρητές (πρώτο μισό 17^ο αι.), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό Αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 23 (Α/Α 13): Τσακίστρα, Ναός Αγίου Νικολάου. Εικόνα Προφήτου Ηλιού με δωρητή (πρώτο μισό 17^{ου} αι.). (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 24 (Α/Α 13): Τσακίστρα, Ναός Αγίου Νικολάου. Εικόνα Προφήτου Ηλιού με δωρητή (πρώτο μισό 17^{ου} αι.), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 25 (Α/Α 14): Καλοπαναγιώτης, Ναός Παναγίας Θεοτόκου. Εικόνα Γεννήσεως του Χριστού με δωρήτρια (πρώτο μισό 17^{ου} αι.). (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 26 (Α/Α 14): Καλοπαναγιώτης, Ναός Παναγίας Θεοτόκου. Εικόνα Γεννήσεως του Χριστού με δωρήτρια (πρώτο μισό 17^{ου} αι.), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

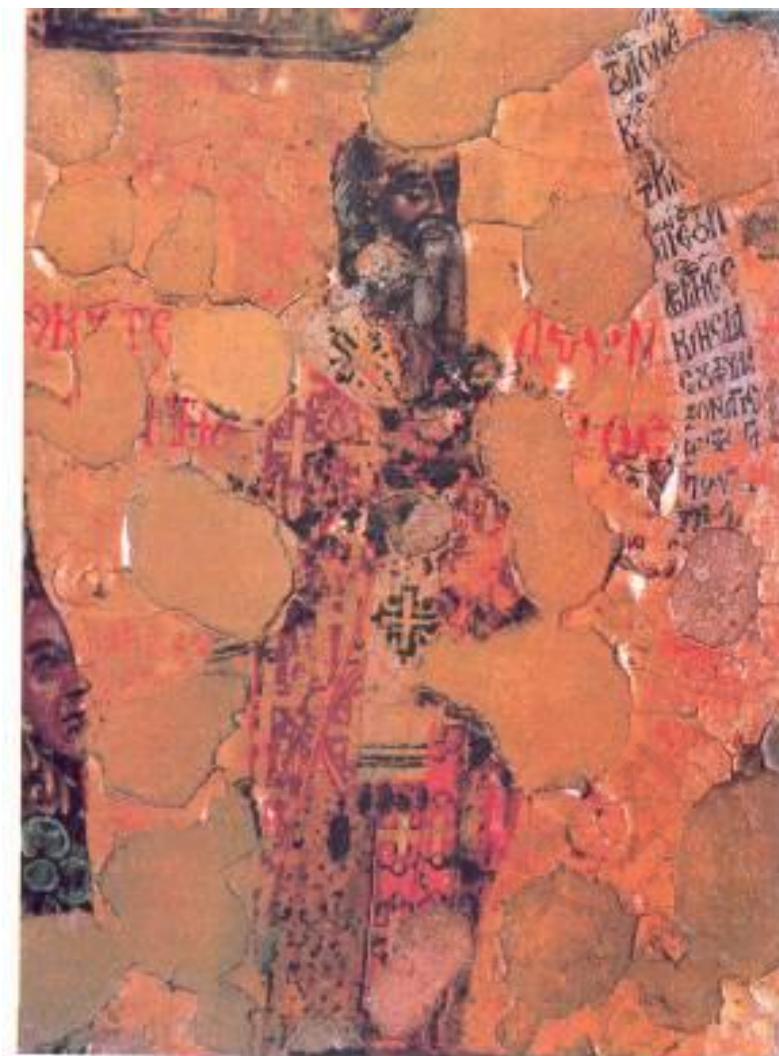
Εικ. 27 (Α/Α 15): Ευρύχου, Επισκοπείο Μόρφου, Θωράκιο εικονοστασίου με δωρητή (πρώτο μισό 17^{ου} αι.). (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 28 (Α/Α 15): Ευρύχου, Επισκοπέιο Μόρφου, Θωράκιο εικονοστασίου με δωρητή (πρώτο μισό 17^{ου} αι.), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 29 (Α/Α 16): Περβόλια, Ναός Αγίου Λεοντίου. Εικόνα Αγίου Λεοντίου με επίσκοπο δωρητή (πιθανόν μεταξύ των ετών 1630-1634). (Από Μιχαηλίδη 1992).

Εικ. 30 (Α/Α 16): Περβόλια, Ναός Αγίου Λεοντίου. Εικόνα Αγίου Λεοντίου με επίσκοπο δωρητή (πιθανόν μεταξύ των ετών 1630-1634), λεπτομέρεια. (Μιχαηλίδη 1992).

Εικ. 31 (Α/Α 17): Κακοπετριά, Ναός Αγίου Νικολάου της Στέγης. Τοιχογραφία Αποστόλου Πέτρου με ιερομόναχο δωρητή (πιθανόν μεταξύ των ετών 1633). (Φωτογραφικό αρχείο Ι. Ηλιάδη).

Εικ. 32 (Α/Α 17): Κακοπετριά, Ναός Αγίου Νικολάου της Στέγης. Τοιχογραφία Αποστόλου Πέτρου με ιερομόναχο δωρητή (1633), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο I. Ηλιάδη).

Εικ. 33 (Α/Α 18): Κακοπετριά, Ναός Παναγίας Θεοτόκου, Θωράκιο εικονοστασίου με δωρητές (1634). (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 34 (Α/Α 18): Κακοπετριά, Ναός Παναγίας Θεοτόκου, Θωράκιο εικονοστασίου με δωρητές (1634), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 35 (Α/Α 19): Μηλικούρι, Ναός Αγίου Γεωργίου, Εικόνα Αγίου Γεωργίου με σκηνές του μαρτυρίου του και δωρητές (1636). (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 36 (Α/Α 19): Μηλικούρι, Ναός Αγίου Γεωργίου, Εικόνα Αγίου Γεωργίου με σκηνές του μαρτυρίου του και δωρητές (1636), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 37 (Α/Α 19): Μηλικούρι, Ναός Αγίου Γεωργίου, Εικόνα Αγίου Γεωργίου με σκηνές του μαρτυρίου του και δωρητές (1636), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 38 (Α/Α 20): Καλοπαναγιώτης, Μονή Αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού, Εικόνα αγίου Στεφάνου με σκηνές του βίου του και ιερομόναχο δωρητή (περί το 1636-1659). (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 39 (Α/Α 21): Ιερά Μονή Κύκκου, Καθολικό. Α. Λεκάνη αγιασμού με αγίους και Β. ηγούμενο δωρητή (1639). (Από Περγίκης 1997, 22).

Εικ. 40 (Α/Α 22): Καλοπαναγιώτης, Καθολικό Μονής Αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού, Εύλινη κυβοπυραμιδοειδής λειψανοθήκη με αργυρεπίχρσο περίβλημα με αγίους και αρχιεπίσκοπο δωρητή (μεταξύ των ετών 1644-1674). (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 41 (Α/Α 22): Καλοπαναγιώτης, Καθολικό Μονής Αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού, Ξύλινη κυβοπυραμιδοειδής λειψανοθήκη με αργυρεπίχρυσο περίβλημα με αγίους και αρχιεπίσκοπο δωρητή (μεταξύ των ετών 1644-1674), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 42 (Α/Α 23): Λευκωσία, Ναός Αγίου Ιακώβου, Εικόνα Ευαγγελιστού Μάρκου με δωρητή (1649). (Φωτογραφικό αρχείο Ιερού Ναού Αγίου Σπυρίδωνος, Λευκωσία).

Εικ. 43 α, β (Α/Α 23): Λευκωσία, Ναός Αγίου Ιακώβου, α. Εικόνα Ευαγγελιστού Μάρκου με δωρητή (1649), β. λεπτομέρεια, πριν τη συντήρηση. (Φωτογραφικό αρχείο Α. Παπαγεωργίου).

Εικ. 44 (Α/Α 24): Παραλίμνι, Ναός Παναγίας (Αγίας Άννας). Εικόνα ένθρονης Θεοτόκου Βρεφοκρατούσας με δωρητές (περί το 1650), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 45 (Α/Α 25): Πάνω Λακατάμεια, Καθολικό Μονής Αρχαγγέλου. Εικόνα Παναγίας Βρεφοκρατούσας με αρχιεπίσκοπο δωρητή (1650). (Φωτογραφικό αρχείο Μουσείου Μονής Κύκκου).

Εικ. 46 (Α/Α 25): Πάνω Λακατάμεια, Καθολικό Μονής Αρχαγγέλου. Εικόνα Αρχαγγέλου με αρχιεπίσκοπο δωρητή (1650), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Μουσείου Μονής Κύκκου).

Εικ. 47 (Α/Α 26): Πάνω Λακατάμεια, Καθολικό Μονής Αρχαγγέλου. Εικόνα Αρχαγγέλου Μιχαήλ με αρχιεπίσκοπο δωρητή (1652). (Φωτογραφικό αρχείο Μουσείου Μονής Κύκκου).

Εικ. 48 (Α/Α 27): Ορμίδεια, Ναός Αγίου Γεωργίου Αγκώνας. Αμφίγραπτη εικόνα Παναγίας Βρεφοκρατούσας με δωρήτρια (1656). (Φωτογραφικό συγγραφέα).

Εικ. 49 (Α/Α 28): Λυθροδόντας, Μονή Προφήτου Ηλιού. Βημόθυρο. Άνω: Ο Ευαγγελισμός με δωρητή. Κάτω: Τέσσερις ιεράρχες (1659). (Φωτογραφικό αρχείο Ι. Ηλιάδη).

Εικ. 50 (Α/Α 28): Λυθροδόντας, Μονή Προφήτου Ηλιού. Βημόθυρο. Άνω: Ο Ευαγγελισμός με δωρητή. Κάτω: Τέσσερις ιεράρχες (1659), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Ι. Ηλιάδη).

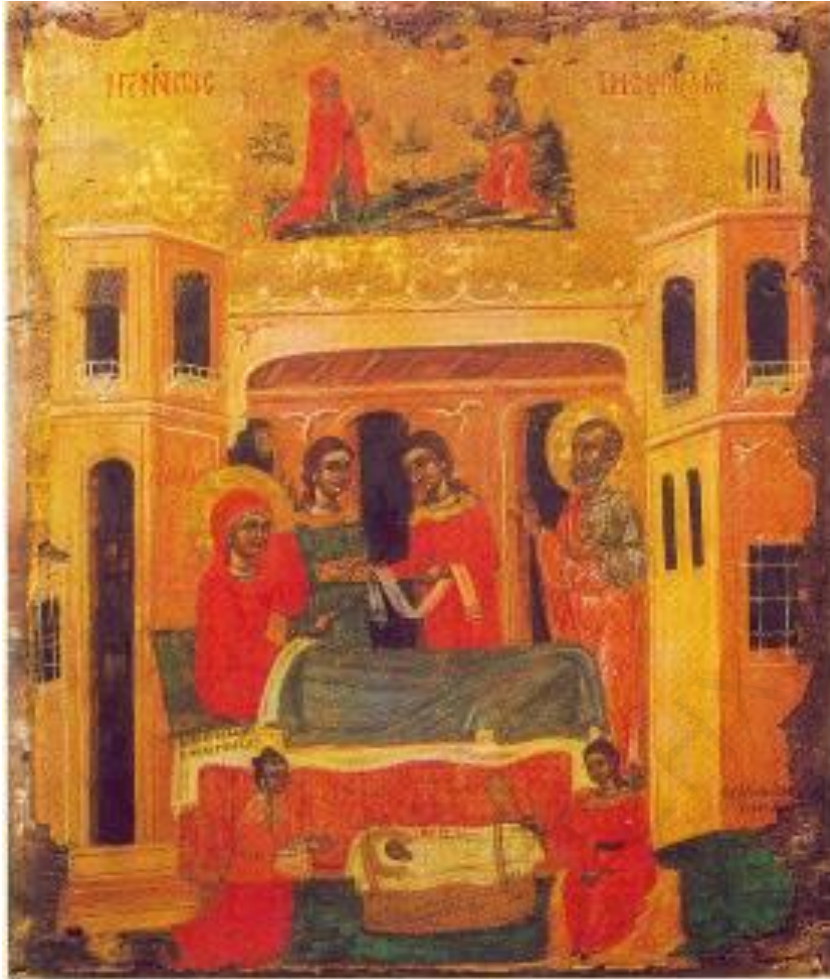
Εικ. 51 (Α/Α 29): Καλοπαναγιώτης, Καθολικό Μονής Αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού. Εικόνα Αγίου Επιφανίου με δωρητές (1659). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 52 (Α/Α 29): Καλοπαναγιώτης, Καθολικό Μονής Αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού. Εικόνα Αγίου Επιφανίου με δωρητές (1659), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 53 (Α/Α 29): Καλοπαναγιώτης, Καθολικό Μονής Αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού. Εικόνα Αγίου Επιφανίου με δωρητές (1659), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 54 (Α/Α 30): Κύπρος(;), Τώρα στην Ελβετία, Γενεύη. Εικόνα. Άνω Ιωακείμ και Άννα προσευχόμενοι. Κάτω Το Γενέσιο της Θεοτόκου με δωρήτρια (περί το 1660-1670). (Από Lazovic, Frigerio-Zeniou 1985, no. 30).

Εικ. 55 (Α/Α 31): Τραχώνι, Ναός Παναγίας. Εικόνα ένθρονης Παναγίας με δωρητή (1670). (Από Rice 1937, pl. XXVII, no 61).

Εικ. 56-57 (Α/Α 33): Λευκωσία, Ναός Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου. Α. Εικόνα αγίου Ιωάννου Θεολόγου με δωρητή (1672), Β. Λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Ι. Ηλιάδη).

Εικ. 58 (Α/Α 34): Λάπηθος, Ναός Αγίου Ιωάννου Προδρόμου. Εικόνα αγίου Ιωάννου Προδρόμου με δωρήτριες (1685). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 59 (Α/Α 35): Πέλλαπαίς, Ναός Παναγίας Ασπροφορούσης. Εικόνα αγίου Ιωάννου Προδρόμου με αρχιεπίσκοπο δωρητή (1685 με επιζωγραφίσεις του 1803). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 60 (Α/Α 35): Πέλλαπαῖς, Ναός Παναγίας Ασπροφορούσης, Εικόνα αγίου Ιωάννου Προδρόμου με αρχιεπίσκοπο δωρητή (1685 με επιζωγραφίσεις του 1803), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 61 (Α/Α 36): Λάρνακα, Ναός Σωτήρος. Εικόνα Αγίων Πάντων με ιερομόναχο δωρητή (1686). (Από Γερασίμου, Παπαϊωακείμ, Σπανού 2002, 196).

Εικ. 62 (Α/Α 37): Λευκωσία, Ναός Παναγίας Παλλουριωτίσσης. Εικόνα Αποστόλου Βαρνάβα με αρχιεπίσκοπο δωρητή (1691). (Από Παπαγεωργίου 1995, 159-160).

Εικ. 63 (Α/Α 38): Μηλικούρι, Ναός Αγίου Γεωργίου. Θωράκιο εικονοστασίου με τον άγιο Σπυρίδωνα και ιερομόναχο δωρητή (18^{ος} αι.). (Φωτογραφικό αρχείο Μουσείου Μονής Κύκκου).

Εικ. 64 (Α/Α 38): Μηλικούρι, Ναός Αγίου Γεωργίου. Θωράκιο εικονοστασίου με τον άγιο Σπυρίδωνα και ιερομόναχο δωρητή (18^{ος} αι.), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Μουσείου Μονής Κύκκου).

Εικ. 65 (Α/Α 39): Λάρνακα, Ναός Παναγίας Χρυσοπολιτίσσης. Εικόνα αγίου Ελευθερίου και Αποστόλου Ανδρέου (αρχές 18^{ου} αι.). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 66 (Α/Α 39): Λάρνακα, Ναός Παναγίας Χρυσοπολιτίσσης. Εικόνα αγίου Ελευθερίου και Αποστόλου Ανδρέου (αρχές 18^{ου} αι.), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 67 (Α/Α 40): Λάρνακα, Ναός Παναγίας Χρυσοπολιτίσσης. Εικόνα αγίου Ξενοφώντος και της συνοδείας του με σκηνή δολοφονίας (αρχές 18^{ου} αι.). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

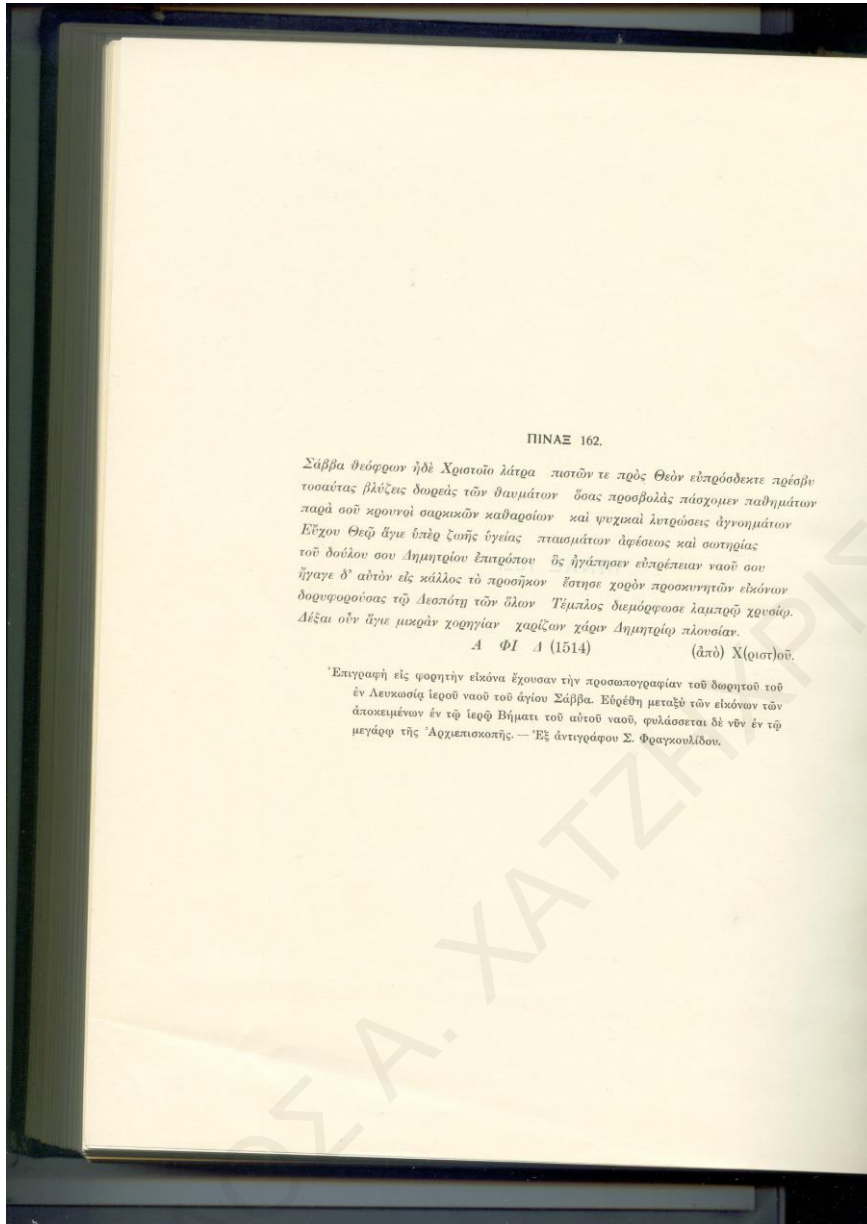
Εικ. 68 (A/A 40): Λάρνακα, Ναός Παναγίας Χρυσοπολιτίσσης. Εικόνα αγίου Ξενοφώντος και της συνοδείας του με σκηνή δολοφονίας (αρχές 18^{ου} αι.), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 69 (Α/Α 41): Λευκωσία, Ναός Αγίου Σάββα. Θωράκιο με παράσταση ανακαινιστού της εκκλησίας (1714). (Από Σωτηρίου 1937, πίν. 162).

Εικ. 70 (Α/Α 41): Λευκωσία, Ναός Αγίου Σάββα. Θωράκιο με παράσταση ανακαινιστού της εκκλησίας (1714). (Φωτογραφικό αρχείο Ι. Ηλιάδη).

ΠΙΝΑΞ 162.

Σάββα θεόφρον ἠδὲ Χριστοῦ λίτρα ποτῶν τε πρὸς Θεὸν ἐπρόσδεκτε πρέσβην
τοσαύτας βλάσεις δωρεάς τῶν θαυμάτων ὄσας προσβολάς πάσχομεν παθημάτων
παρὰ σοῦ χρονοὶ σαρκικῶν καθαρῶν καὶ ψυχικῶν λιτρῶσες ἀγνοημάτων
Ἐῤῥχου Θεῷ ἅγιε ἐπέμψε ζωῆς ὑγείας πταισμάτων ἀφέσεως καὶ σωτηρίας
τοῦ δούλου σου Δημητρίου ἐπιτρόπου ὃς ἠγάπησεν ἐδρέπειαι ναοῦ σου
ἤγαγε δ' αὐτὸν εἰς κάλλος τὸ προσήκον ἔστησε χορὸν προσκυνητῶν εἰκότων
δορυφορούσας τῷ Δεσπότη τῶν ὄλων Τέμπλος διεμόρφωσε λαμπρῶ χροσάφ.
Δέξαι οὖν ἅγιε μικρὰν χορηγίαν χαρίζων χάριν Δημητρίῳ πλουσίαν.
Α ΦΙ Α (1514) (ἀπὸ) Χ(ριστ)οῦ.

*Επιγραφή εἰς φορητὴν εἰκόνα ἔχουσαν τὴν προσωπογραφίαν τοῦ δωρητοῦ τοῦ
ἐν Λευκωσίᾳ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Σάββα. Εὑρέθη μετὰ τῶν εἰκότων τῶν
ἀποκειμένων ἐν τῷ ἱερῷ Βήματι τοῦ αὐτοῦ ναοῦ, φυλάσσεται δὲ νῦν ἐν τῷ
μεγάλῳ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. — Ἐξ ἀντιγράφου Σ. Φραγκουλίδου.

Εικ. 71 (A/A 41): Μεταγραφή επιγραφῆς ἀπὸ τον Σ. Φραγκουλίδη σε θωράκιο με παράσταση ανακαινιστοῦ της εκκλησίας Ἁγίου Σάββα Λευκωσίας (1714). (Ἀπὸ Σωτηρίου 1937, πίν. 162).

Εικ. 72 (A/A 43): Αυλώνα, Ναός Αγίας Μαρίνης. Εικόνα αγίου Συμεών του Στυλίτου με δωρητή (1730). (Από Rice 1937).

Εικ. 73 (Α/Α 43): Αυλώνα, Ναός Αγίας Μαρίνης. Εικόνα αγίου Συμεών Στυλίτου με δωρητή (1730), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 74 (A/A 43): Αυλώνα, Ναός Αγίας Μαρίνης. Εικόνα αγίου Συμεών του Στυλίτου με δωρητή (1730), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 75 (A/A 43): Αυλώνα, Ναός Αγίας Μαρίνης. Εικόνα αγίου Συμεών του Στυλίτου με δωρητή (1730), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 76 (Α/Α 44): Λευκωσία, Ναός Αγίου Ιωάννου Θεολόγου. Τοιχογραφία στο ιερό βήμα, με ιεράρχες και δωρητή (1736). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 77 (Α/Α 44): Λευκωσία, Ναός Αγίου Ιωάννου Θεολόγου. Τοιχογραφία στο ιερό βήμα, με ιεράρχες και αρχιεπίσκοπο δωρητή (1736), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 78 (Α/Α 45): Τρεμετουσιά/ Τριμυθούς, Καθολικό Μονής Αγίου Σπυρίδωνος. Τοιχογραφία Αγίου Σπυρίδωνος και αρχιεπίσκοπο δωρητή (1738). (Φωτογραφικό αρχείο Τμήματος Αρχαιοτήτων).

Εικ. 79 (Α/Α 46): Μονάγρι, Καθολικό Μονής Αρχαγγέλου. Δυτική όψη του ναού. Τοιχογραφία Αρχαγγέλου Μιχαήλ και επίσκοπο δωρητή (1740). (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

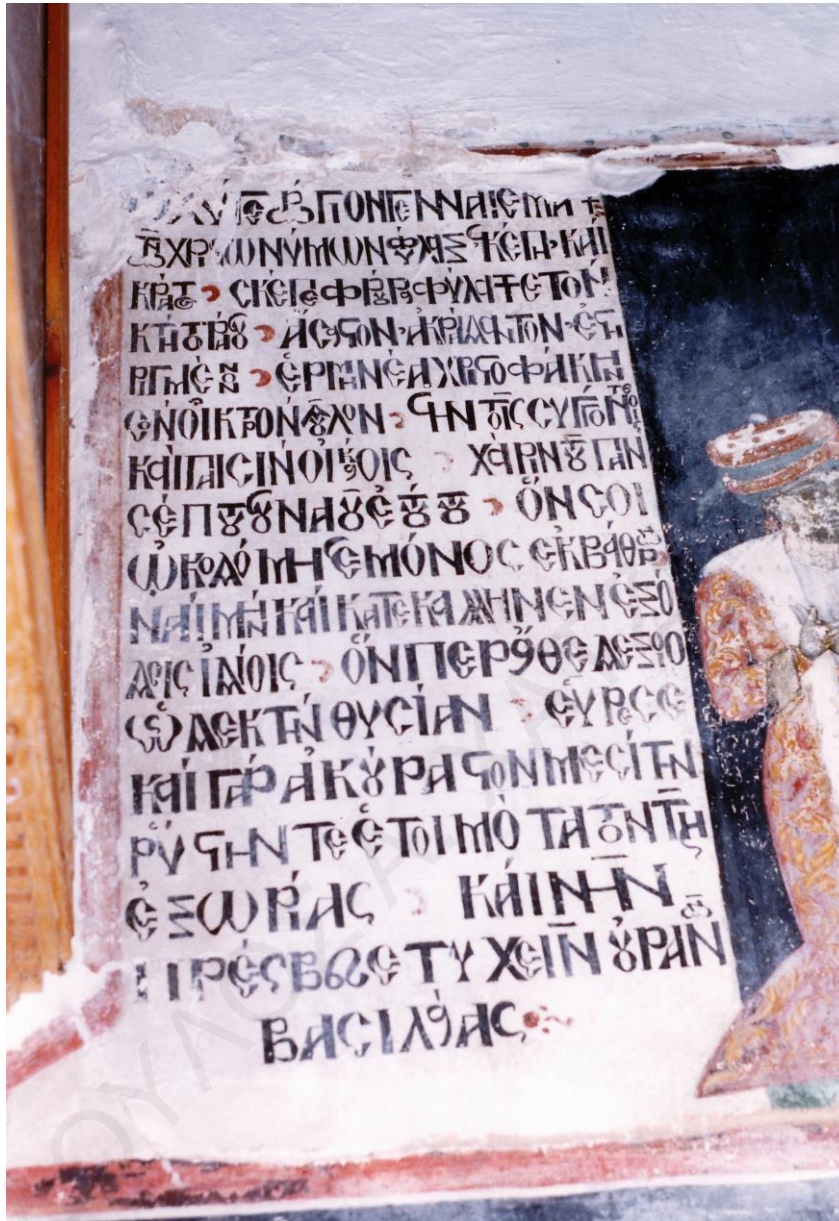
Εικ. 80 (Α/Α 46): Μονάγρι, Καθολικό Μονής Αρχαγγέλου. Δυτική όψη του ναού. Τοιχογραφία Αρχαγγέλου Μιχαήλ και επίσκοπο δωρητή (1740), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

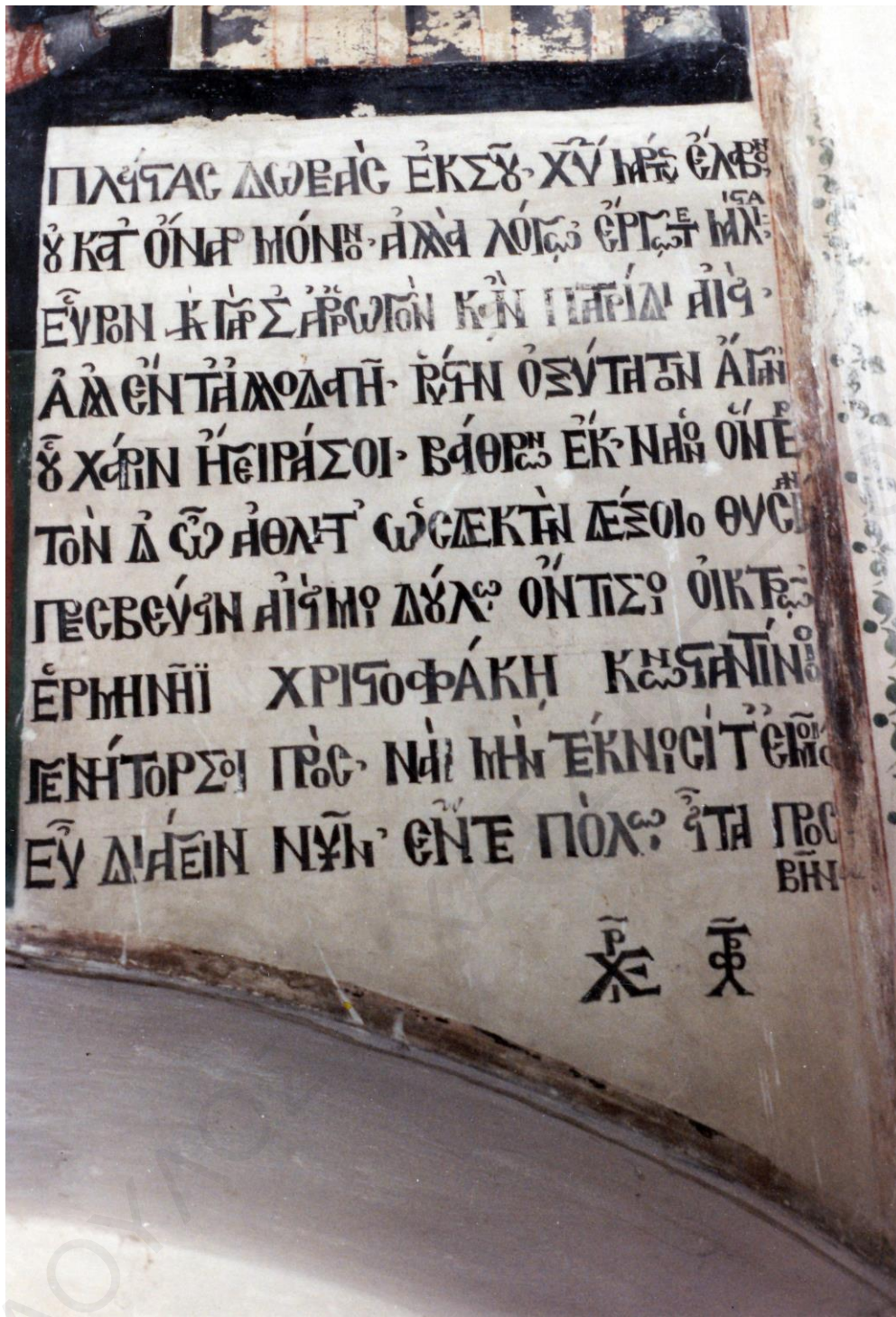
Εικ. 81 (Α/Α 47): Τερσεφάνου, Ναός Αγίου Γεωργίου Άρπερας. Τοιχογραφία με τους κτήτορες του ναού (1747), γενική άποψη. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 81 α (Α/Α 47): Τερσεφάνου, Ναός Αγίου Γεωργίου Αρπερας. Τοιχογραφία με τους κτήτορες του ναού (1747), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 82 (Α/Α 47): Τερσεφάνου, Ναός Αγίου Γεωργίου Αρπερας. Τοιχογραφία με τους κτήτορες του ναού (1747), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 83 (Α/Α 47): Τερσεφάνου, Ναός Αγίου Γεωργίου Αρπερας. Τοιχογραφία με τους κτήτορες του ναού (1747), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 84 (Α/Α 48): Αγία Βαρβάρα, Ναός Αγίας Βαρβάρας. Εικόνα Αρχαγγέλου Μιχαήλ με δωρητή (1755). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 85 (Α/Α 49): Λευκωσία, Ναός Αγίου Ιωάννου Θεολόγου. Τοιχογραφία κτήτορος με άγιο Ιωάννη Θεολόγο (1756(?)). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 86 (A/A 50): Μια Μηλιά, Ναός Αγίου Ιωάννου Θεολόγου. Θωράκιο εικονοστασίου με Δέηση και δωρητές (1757). (Από Rice 1937, pl. XXXVI, no 99).

Εικ. 87 (Α/Α 51): Κοιλάνι, Ναός Μονογενοῦς. Τοιχογραφία Αρχιεπισκόπου Παΐσιου ὡς δωρητοῦ (1759). (Φωτογραφικό ἀρχεῖο τοῦ συγγραφέα).

Εικ. 88 (Α/Α 52): Καλοπαναγιώτης, Ναός Παναγίας Θεοσκέπαστης. Εικόνα Αγίας Μαρίνης με δωρητή (1759). (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 89 (Α/Α 53): Λευκωσία, Ναός Παναγίας Φανερωμένης. Εικόνα Θεοτόκου με Χριστό και δωρητές (Μεταξύ των ετών 1740-1760), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό Αρχείο Ναού Φανερωμένης).

Εικ. 90 (Α/Α 53): Λευκωσία, Ναός Παναγίας Φανερωμένης. Εικόνα Θεοτόκου με Χριστό και δωρητές (Μεταξύ των ετών 1740-1760), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 91 (Α/Α 53): Λευκωσία, Ναός Παναγίας Φανερωμένης. Εικόνα Θεοτόκου με Χριστό και δωρητές (Μεταξύ των ετών 1740-1760), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 92 (Α/Α 54): Αναλιόντας, Καθολικό Μονής Αρχαγγέλου Μιχαήλ. Τοιχογραφία Αρχιεπισκόπου Χρυσάνθου ως δωρητού (1769). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 93 (Α/Α 55): Τρεις Ελιές, Ναός Παναγίας. Εικόνα Παναγίας Χρυσοσώτηρας με δωρητή (1770). (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 94 (A/A 55): Τρεις Ελιές, Ναός Παναγίας. Εικόνα Παναγίας Χρυσοσώτηρας με δωρητή (1770), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 95 (Α/Α 56): Μονή Παναγίας Τροοδιτίσης, Σκευοφυλάκιο Μονής. Εικόνα αγίου Στυλιανού με δωρητές (1770). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 96 (Α/Α 57): Μύρτου, Καθολικό Μονής Αγίου Παντελεήμονος. Εικόνα αγίου Παντελεήμονος με δωρητή (1770). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 97 (A/A 57): Μύρτου, Καθολικό Μονής Αγίου Παντελεήμονος. Εικόνα αγίου Παντελεήμονος με δωρητή (1770), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 98 (A/A 57): Μύρτου, Καθολικό Μονής Αγίου Παντελεήμονος. Εικόνα αγίου Παντελεήμονος με δωρητή (1770), λεπτομέρεια: Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα.

Εικ. 99 (Α/Α 58): Καραβάς, Ναός Αγίου Γεωργίου. Εικόνα αγίου Γεωργίου δρακοκτόνου με σκηνές του βίου του και δωρητής (1771 με επιζωγράφιση του 1829). (Από Χαρμαντά 1969, εικ. 19).

Εικ. 100 (Α/Α 59): Όμοδος, Ναός Τιμίου Σταυρού. Εικόνα Αποστόλου Φιλίππου με δωρητή (1773), πριν τη συντήρηση. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 101 (Α/Α 59): Όμοδος, Ναός Τιμίου Σταυρού. Εικόνα Αποστόλου Φιλίππου με δωρητή (1773), λεπτομέρεια, μετά τη συντήρηση. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ.102 (Α/Α 60): Πολιτικό, Συνοδικό Μονής Αγίου Ηρακλειδίου (μεταξύ των ετών 1773-1774). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 103 (Α/Α 61): Καλό Χωριό Λεμεσού, Ναός Αγίου Γεωργίου. Τοιχογραφία Αγίου Γεωργίου με σκηνές του μαρτυρίου του και δωρητής (1775 και 1768). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 104 (Α/Α 61): Καλό Χωριό Λεμεσού, Ναός Αγίου Γεωργίου.Τοιχογραφία αγίου Γεωργίου με σκηνές του μαρτυρίου του και δωρητής (1775 και 1768), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 105 (Α/Α 62): Μονάγρι, Καθολικό Μονής Αρχαγγέλου Μιχαήλ. Μερική άποψη του εικονοστασίου με το θωράκιο, στο οποίο υπάρχει παράσταση των κτητόρων (1775). (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 106 (Α/Α 62): Μονάγρι, Καθολικό Μονής Αρχαγγέλου Μιχαήλ. Θωράκιο εικονοστασίου με την παράσταση των κητόρων (1775). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 107 (Α/Α 62): Μονάγρι, Καθολικό Μονής Αρχαγγέλου Μιχαήλ. Θωράκιο εικονοστασίου με την παράσταση των κητόρων (1775), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 108 (A/A 62): Μονάγρι, Καθολικό Μονής Αρχαγγέλου Μιχαήλ. Θωράκιο εικονοστασίου με την παράσταση των κητόρων (1775), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 109 (Α/Α 62): Μονάγρι, Νοτιοδυτική άποψη Καθολικὴ Μονὴς Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ: (Φωτογραφικὸ ἀρχεῖο συγγραφέα).

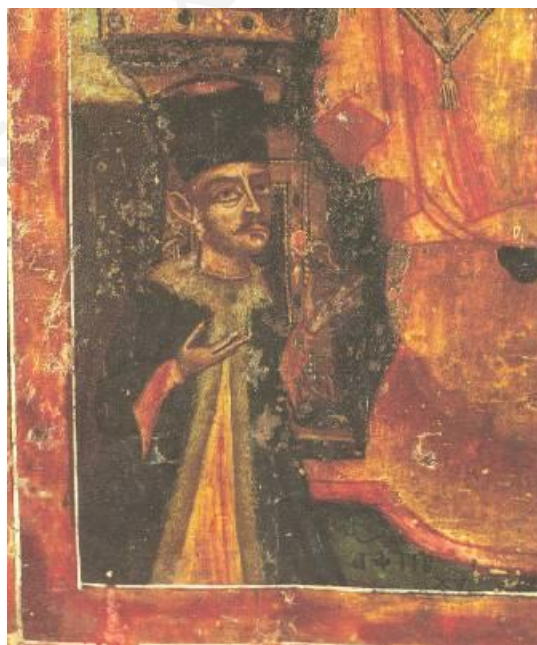
Εικ. 110 (Α/Α 63): Καλοπαναγιώτης, Καθολικό Μονής Αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού. Αργυρή επένδυση φορητής εικόνας Αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού με δωρητή (1776). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 111 (Α/Α 63): Καλοπαναγιώτης, Καθολικό Μονής Αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού. Αργυρή επένδυση φορητής εικόνας Αγίου Ιωάννου του Λαμπαδιστού με δωρητή (1776), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 112 (Α/Α 64): Λευκωσία, Ναός Αγίου Αντωνίου. Εικόνα αγίου Σπυρίδωνος με δωρητή (1782). (Φωτογραφικό αρχείο Α. Παπαγεωργίου).

Εικ. 113 (Α/Α 64): Λευκωσία, Ναός Αγίου Αντωνίου. Εικόνα αγίου Σπυρίδωνος με δωρητή (1782), λεπτομέρεια. (Από Ηγουμενίδου 1996, εικ. 109).

Εικ. 114 (Α/Α 65): Πάνω Λακατάμεια, Ναός Αρχαγγέλου Μιχαήλ. Εικόνα Αρχαγγέλου Μιχαήλ με δωρητή (1782). (Από Περδίκης 1989, πίν. 10).

Εικ. 115 (Α/Α 66): Λευκωσία, Ναός Αγίου Κασσιανού. Εικόνα αγίου Κασσιανού με δωρητή και απεικόνιση του κουκουλίου του (1786). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 116 (Α/Α 66): Λευκωσία, Ναός Αγίου Κασσιανού. Εικόνα αγίου Κασσιανού με δωρητή και απεικόνιση του κουκουλίου του (1786), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 117 (Α/Α 66): Λευκωσία, Ναός Αγίου Κασσιανού. Εικόνα αγίου Κασσιανού με δωρητή και απεικόνιση του κουκουλίου του (1786), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 118 (Α/Α 66): Λευκωσία, Ναός Αγίου Κασσιανού. Το μεταλλικό κουκούλιο του αγίου Κασσιανού. (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 119 (Α/Α 66): Λευκωσία, Ναός Αγίου Κασσιανού. Το μεταλλικό κουκούλιο του αγίου Κασσιανού. (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 120 (Α/Α 67): Λύμπια, Ναός Αγίου Γεωργίου. Εικόνα αγίου Γεωργίου με δωρητή (1782). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 121 (Α/Α 67): Λύμπια, Ναός Αγίου Γεωργίου. Εικόνα αγίου Γεωργίου με δωρητή (1782), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 122 (Α/Α 67): Λύμπια, Ναός Αγίου Γεωργίου. Εικόνα αγίου Γεωργίου με δωρητή (1782), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 123 (Α/Α 68): Λευκωσία, Ναός Αγίου Ιωάννου Θεολόγου. Αργυρόχρυση επένδυση εικόνας αγίου Ιωάννου Θεολόγου με δωρητή (1789). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 124 (A/A 68): Λευκωσία, Ναός Αγίου Ιωάννου Θεολόγου. Αργυρόχρυση επένδυση εικόνας αγίου Ιωάννου Θεολόγου με δωρητή (1789). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 125 (Α/Α 70): Καλοπαναγιώτης, Ναός Αγίας Μαρίνης. Εικόνα αγίας Μαρίνης με δωρητή (1793). (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 126 (Α/Α 70): Καλοπαναγιώτης, Ναός Αγίας Μαρίνης. Εικόνα αγίας Μαρίνης με δωρητή (1793), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 127 (Α/Α 71): Δρομολαξιά, Ναός Αγίου Ιωάννου Προδρόμου. Εικόνα αγίου Ιωάννου Προδρόμου με δωρητές (1794). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 128 (Α/Α 71): Δρομολαξιά, Ναός Αγίου Ιωάννου Προδρόμου. Εικόνα αγίου Ιωάννου Προδρόμου με δωρητές (1794), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 129 (Α/Α 71): Δρομολαξιά, Ναός Αγίου Ιωάννου Προδρόμου. Εικόνα αγίου Ιωάννου Προδρόμου με δωρητές (1794), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 130 (A/A 72): Κύκκος, Καθολικό Μονής Κύκκου. Εικόνα Παναγίας Ελεούσης με δωρητή (1795). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 131 (Α/Α 72): Κύκκος, Καθολικό Μονής Κύκκου. Εικόνα Παναγίας Ελεούσης με δωρητή (1795), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 132 (Α/Α 73): Πέρα-Πεδί, Ναός Αγίου Νικολάου. Θωράκιο εικονοστασίου με παράσταση δωρητών (1796). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 133 (Α/Α 74): Λευκωσία, Καθολικό Μονής Παναγίας Μακεδονιτίσσης.
Εικόνα σε μάρμαρο της Παναγίας με αγίους και δωρητές (1796).
(Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 134 (A/A 75 A): Πάφος, Καθολικό Μονής Παναγίας Χρυσορροιάτισσης. Χαλκογραφία με την Παναγία Βρεφοκρατούσα και σκηνές θαυμάτων (1801). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 135 (Α/Α 75): Πάφος, Καθολικό Μονής Παναγίας Χρυσορροιάτισσης. Χαλκογραφία με την Παναγία Βρεφοκρατούσα και σκηνές θαυμάτων (1801), λεπτομέρεια: σκηνή Η'. (Από Τσικνόπουλλος 1964 και 1965, 196).

Εικ. 136 (Α/Α 76): Πάφος, Καθολικό Μονής Παναγίας Χρυσορροιάτισσης. Χαλκογραφία με την Παναγία Βρεφοκρατούσα και σκηνές θαυμάτων (1801), λεπτομέρεια: σκηνή Θ'. (Από Τσιγκνόπουλλος 1964 και 1965, 197).

Εικ. 137 (Α/Α 77): Πάφος, Καθολικό Μονής Παναγίας Χρυσορροιάτισσης. Χαλκογραφία με την Παναγία Βρεφοκρατούσα και σκηνές θαυμάτων (1801), λεπτομέρεια: σκηνή Γ'. (Από Τσικνόπουλλος 1964 και 1965, 198).

Εικ. 138 (Α/Α 78): Κάτω Πολεμίδα, Καθολικό Μονής Παναγίας Καρμιώτισσας.
Εικόνα Παναγίας Καρμιώτισσας με δωρητή (1812), πριν τη συντήρηση.
(Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 138α (Α/Α 78): Κάτω Πολεμίδια, Καθολικό Μονής Παναγίας Καρμιώτισσας. Εικόνα Παναγίας Καρμιώτισσας με δωρητή (1812). Η εικόνα μετά την συντήρηση (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 139 (Α/Α 79): Αγία Άννα, Ναός Αγίας Άννης. Εικόνα Παναγίας Χρυσορροιατίσσης με επίσκοπο δωρητή (18[1]4). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 140 (A/A 80): Λευκωσία, Στρόβολος, Ναός Παναγίας Χρυσελεύσης. Προσχέδιο πιθανώς σε χαρτί με την Παναγία Χρυσορροιάτισσα με δωρητή (περί το 1817). (Από Εγγλεζάκης 1996, πίν. Β').

Εικ. 141 (A/A 81): Λευκωσία, Στρόβολος, Ναός Παναγίας Χρυσελεύσης. Κεταμπές εικονοστασίου με την Παναγία Ελεούσα με δωρητή (περί το 1817). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 142 (Α/Α 82): Παλαιχώρια, Ναός Παναγίας Χρυσοπαντανάσσης. Κεταμπές εικονοστασίου με την Παναγία και δωρητή (1817). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 143 (Α/Α 82): Παλαιχώρια, Ναός Παναγίας Χρυσοπαντανάσσης. Κεταμπές εικονοστασίου με την Παναγία και δωρητή (1817). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

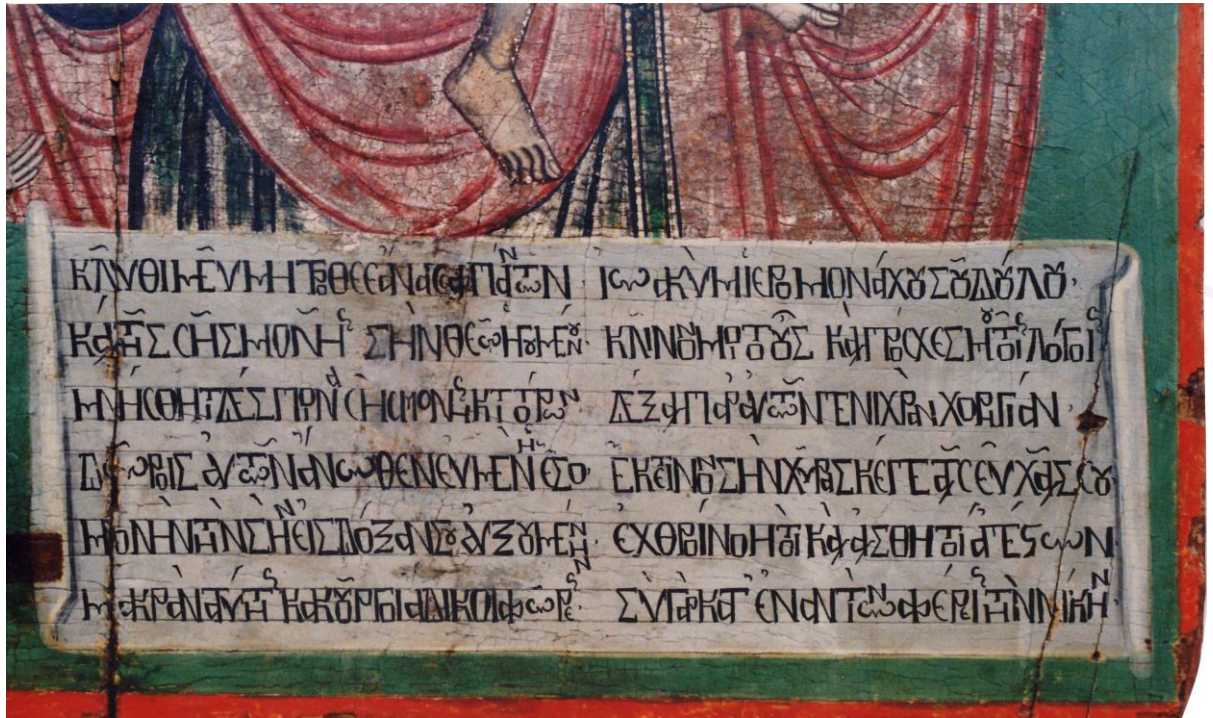

Εικ. 144 (A/A 83): Λεμεσός, Ναός Αγίας Τριάδος. Εικόνα Παναγίας Χρυσοροϊατίσσης με δωρητή (Μεταξύ των ετών 1794-1821), πριν τη συνήρηση.

(Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 145 (Α/Α 83): Λεμεσός, Ναός Αγίας Τριάδος. Εικόνα Παναγίας Χρυσοροϊατίσσης με δωρητή (Μεταξύ των ετών 1794-1821), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 146 (Α/Α 83): Λεμεσός, Ναός Αγίας Τριάδος. Εικόνα Παναγίας Χρυσοροιάτισσης με δωρητή (Μεταξύ των ετών 1794-1821), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 147 (Α/Α 84): Πέγεια, Ναός Παναγίας. Εικόνα αγίου Νικολάου με δωρητή (μεταξύ των ετών 1794-1836). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 148 (Α/Α 84): Πέγεια, Ναός Παναγίας. Εικόνα αγίου Νικολάου με δωρητή (μεταξύ των ετών 1794-1836), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ.

149 (A/A 85): Λεύκαρα, Ναός Τιμίου Σταυρού. Εικόνα αγίου Μάμαντος με δωρητή (περί το 1871). (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 150 (Α/Α 85): Λεύκαρα, Ναός Τιμίου Σταυρού. Εικόνα αγίου Μάμαντος με δωρητή (περί το 1871), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο Κ. Γερασίμου).

Εικ. 151 (Α/Α 86): Αρεδιού, Ναός Αγίου Γεωργίου. Εικόνα αγίου Γεωργίου με δωρητή (1831). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 152 (Α/Α 86): Αρεδιού, Ναός Αγίου Γεωργίου. Εικόνα αγίου Γεωργίου με δωρητή (1831), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 153 (Α/Α 87): Απαισιά, Ναός Αγίου Γεωργίου. Εικόνα αγίου Γεωργίου δρακοκτόνου με σκηνές του μαρτυρίου του και δωρητή (1831). (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 154 (Α/Α 87): Απαισιά, Ναός Αγίου Γεωργίου. Εικόνα Αγίου Γεωργίου δρακοκτόνου με σκηνές του μαρτυρίου του και δωρητή (1848), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 155 (Α/Α 87 Α): Μένικο, Ναός Παναγίας των Παίδων. Εικόνα Παναγίας των Παίδων και σκηνή γέννησης (1848). (Φωτογραφικό Ιεράς Μητροπόλεως Μόρφου).

Εικ. 156 (A/A 88): Κάτω Μύλος, Ναός Μεταμορφώσεως. Εικόνα Μεταμορφώσεως - αγίου Ιωάννου Προδρόμου και δωρητή (1852). (Φωτογράφιση Γ. Λουκά).

Εικ. 157 (A/A 88): Κάτω Μύλος, Ναός Μεταμορφώσεως. Εικόνα Μεταμορφώσεως - αγίου Ιωάννου Προδρόμου και δωρητής (1852), λεπτομέρεια. (Από Ηγουμενίδου 1996, εικ. 41).

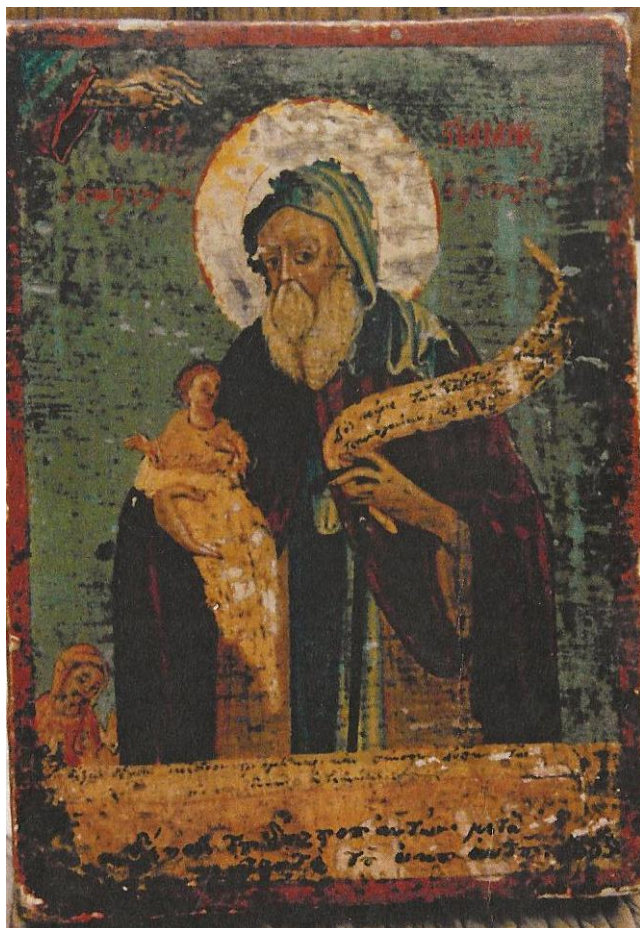
Εικ. 158 (Α/Α 89): Επισκοπειό, Ναός Αγίου Νικολάου. Τοιχογραφία με την Αποκαθήλωση του Χριστού και δωρητή (1855). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 159 (Α/Α 89): Επισκοπειό, Ναός Αγίου Νικολάου. Τοιχογραφία με την Αποκαθήλωση του Χριστού και δωρητή (1855), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 160 (Α/Α 89): Επισκοπειό, Ναός Αγίου Νικολάου. Τοιχογραφία με την Αποκαθήλωση του Χριστού και δωρητή (1855), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 161 (Α/Α 90): Πέρα, Ναός Παναγίας. Εικόνα Αγίου Στυλιανού με δωρήτρια (1855). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 162 (Α/Α 91): Βάσα Κοιλανίου, Ναός Αγίου Ιωάννου Προδρόμου. Εικόνα Αγίας Τριάδος με δωρητή (1856). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 163 (A/A 91): Βάσα Κοιλανίου, Ναός Αγίου Ιωάννου Προδρόμου. Εικόνα Αγίας Τριάδος με δωρητή (1856), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 164 (A/A 91): Βάσα Κοιλανίου, Ναός Αγίου Ιωάννου Προδρόμου. Εικόνα Αγίας Τριάδος με δωρητή (1856), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 165 (Α/Α 93): Αναλιόντας, Καθολικό Μονής Αρχαγγέλου Μιχαήλ. Τοιχογραφία με ασκητές αγίους και δωρητή (1863), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 166 (Α/Α 94): Λάρνακα, Ναός Σωτήρος. Εικόνα Μεταμορφώσεως του Χριστού με δωρητή (1864). (Φωτογραφικό αρχείο του συγγραφέα).

Εικ. 167 (Α/Α 94): Λάρνακα, Ναός Σωτήρος. Εικόνα Μεταμορφώσεως του Χριστού με δωρητή (1864), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 168 (Α/Α 95): Λάρνακα, Καθολικό τέως Μονής Αγίου Γεωργίου Κοντού.
Κτητορική τοιχογραφία (1872). (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 169 (Α/Α 95): Λάρνακα, Καθολικό τέως Μονής Αγίου Γεωργίου Κοντού. Κτητορική τοιχογραφία (1872), λεπτομέρεια. (Φωτογραφικό αρχείο συγγραφέα).

Εικ. 170 (Α/Α 96): Παρεκκλησιά, Ναός Τιμίου Σταυρού. Κεταμπές
εικονοστασίου με απεικόνιση των δωρητών (1873). (Φωτογραφικό αρχείο
συγγραφέα).